(دفار) ٢٨/٨/١٩٨٨ العدد ١٩٥٠٧

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, ט"ו באלול תשמ"ח, 28 באוגוסט 1988 ● גליון 19507

היום 12 עמודים ● המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- עתידה של חברת העובדים / סימפוזיון
- הרגליים של השקר / חגי אשד
- ממשבר למשבר / יעל פישביין
- הגלאסנוסט בעיני שואדה / אמיר רוזנבליט
- בצל הפיטוריה / שמעון וייס

מזג האויר

תחזית מזג האויר ליום א': מעונן חלקית עד בהיר וטמפרטורות רגילות בעונה.
הטמפרטורות: ירושלים 18 עד 29, תל אביב 23 עד 30, חיפה 22 עד 31, רמת הגולן 18 עד 31, טבריה 22 עד 37, עפולה 22 עד 33, השומרון 23 עד 30, נתב"ג 22 עד 31, יריחו 24 עד 37, עזה 23 עד 30, באר שבע 21 עד 32 אילת 25 עד 40 מעלות.

המצוד על הרצל אביטן מתרכז באיזור ב"ש
תגובות: מחדל חמור – אין לו מה להפסיד

הרוצח המסוכן חטף קצין וסוהר באיומי אקדח ונמלט בניידת השב"ס ● הוקמה ועדת חקירה

מאת אמיר רוזנבליט ונתן רועי, סופרי „דבר"

כוחות גדולים של משטרת ישראל, היחידה למלחמה בטרור, אנשי שירות בתי־הסוהר, שוטרי משמר הגבול ואנשי המשמר האזרחי מנהלים מצוד נרחב, חסר־תקדים, אחרי אסיר העולם הרצל אביטן, שנמלט אתמול סמוך לשעה 3.30 אחה"צ מבית המעצר דהיום שבכלא באר־שבע. הבריחה הנועזת אירעה פחות מ־24 שעות לאחר שבטלוויזיה שודרה הכתבה על כלא באר־שבע, שתואר כמתקן הכליאה שבו נמצאות אוכלוסיית האסירים המסוכנת ביותר בארץ.

מפקד משטרת מחוז הנגב, נצ"מ חיים בן־איון, אמר אתמול, כי לשוטרים ניתנה הוראה, שבמקרה של היתקלות בחשוד, יש לירות בו מכל מצב, על־מנת לפגוע. החיפושים אינם מתמקדים באיזור באר־שבע.

מפכ"ל המשטרה הקים מפקדה מיוחדת, המרכזת את מבצע החיפושים, ובמקביל הוקמה בשירות בתי־הסוהר ועדת חקירה בראשות תת־גונדר לבדיקת נסיבות הבריחה. ההערכה הראשונית היתה שאביטן לא הצליח להימלט מתחומי באר־שבע ושהוא מסתתר בתוך העיר.

גורמים בסהתגיים ציינו אתמול כי מדובר בפושע מסוכן ביותר, חסר רגשות ורחמים. „אדם השפוט לשני מאסרי עולם, אין לו למעשה מה להפסיד", אמרו אותם גורמים.

(המשך בעמוד 2)

חשד שאביטן קיבל עזרה מן הסוהרים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

חשדות, לפיהם שיתפו סוהרי בית המעצר דהיום בבאר־שבע פעולה עם הרצל אביטן, וסיפקו לו נשק חם, עלה אתמול בעת החקירה הראשונית של שירות בתי הסוהר בבריחתו של האסיר. שר המשטרה הורה אתמול

(המשך בעמוד 2)

ברכב השב"ס

ניידת השב"ס ששימשה את הרצל אביטן בבריחתו. (צילום: ברק)

הרוצח המסוכן במדינה

מאת נתן רועי ואמיר רוזנבליט, סופרי „דבר"

הרצל אביטן, אסיר עולם מסוכן מאוד, היה סגור באחורי סורג ובריח באגף 'דקפת' שבבית המעצר בכלא איילון, עם קבוצה גדולה של אסירים מסוכנים ברמה שלו. שם ביצע את רצח האסיר חיים שושן, מי שהיה ידידו.

נציב שירות בתי הסוהר לשעבר, ד"ר מרדכי ורטהיימר, שהואשם ב"אי־ידיעת החומר", הוליט בשעתו, כי יש לאסור מאחורי סורג ובריח ותחת שמירה כבדה ביותר קבוצה של אסירים 'כרונים' ומסוכנים ביותר, שמהווים סכנה לציבור. ביניהם היה גם הרצל אביטן, שנכלאו באגף 'דקפת', בו הכל נעשה תחת פיקוח מוחלט. אסירים צולמו בכל מצב. הם יצאו לטיול בחצר קטנה וחבו לביקורים מעטים. באגף 'דקפת' השמור ביותר בארץ, התנהלו חיים קשים לאסירים קשים. רפי סויסה, הוליט לפרק את אגף 'דקפת'. שמעיה אנג'ל הרצל אביטן, המסוכנים באסירי ישראל, היו מאותו יום הולאה בבתי־כלא פתוחים יחסית. יום באו במבצע

(המשך בעמוד 2)

מימין: הרצל אביטן במשפט רצח רב־כלאי רוני ניצן ב־1987. משמאל: אביטן מחופש בזקן ומשקפיים בעת בריחתו מהכלא ב־1982.

הממשל האמריקאי בתגובה לתלונות ערבים אמריקאים:

הפטורים לישראל לבחינה חוזרת בשל קיפוח הפועלים הפלשתינים

מאת סופר „דבר" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – הממשל האמריקאי החליט לבחון את זכויותיה של ישראל לפטורים ממכס על סחורות המיובאות לארה"ב. ההחלטה באה בתגובה לתלונות של ערבים אמריקאים על יחס בלתי־הוגן של ישראל לפועלים פלשתינים, העובדים בתוך גבולות הקו הירוק.

הדוברת 'נציג הסחר של ארה"ב' – קלייטון יוטר, התפרסמה ביום ה', ונאמר בה, כי שימועים בעניין יחלו במשרדו ב־3 באוקטובר.

פקידים בממשל הדגישו, כי המדובר בחוקי־סחר בלבד, ואין כל קשר בין ההחלטה לבחון את מצב הפועלים הפלשתינים, לבין המתיחות ביחסי ישראל־ארה"ב, שהתפתחה בעקבות גל הגירושים האחרון של פלשתינים בשטחים. מקורות אחרים בוואשינגטון טוענים שמשרד החוץ האמריקאי ניסה למנוע את החלטת 'נציג הסחר', שהוא למעשה שר לסחר־חוץ וכפוף לבית הלבן.

ביום ו' הדגישה דוברת הסטייט דיפארטמנט, פיליס אוקלי, כי המדובר בנושא סחר מובהק, ואין לו כל נגיעה לנושאים המדיניים העומדים על הפרק בין שתי המדינות.

זוהי הפעם הראשונה שארה"ב משתמשת בחוקי־הסחר שלה לבחינת הרקורד של ישראל בנושא זכויות אדם. יחד עם ישראל ייבחנו גם סוריה, מאליה, בורמה, האיטי וליבריה.

הסמכות לבדיקה נובעת מתקנה מ־1984, לפיה נדרש ממדינות, שיש להן הסכמי פטור ממכס עם ארה"ב (הסכם

(המשך בעמוד 2)

ישראל מביעה צער

וואשינגטון (ע"צ, עטי"א). – שגרירות ישראל בוואשינגטון הביעה ביום ו' צער על החלטת ארה"ב לפתוח בתהליך חקירה, העלול לבטל הקלות מסחר ומכס של ישראל, בטענה של פגיעה בזכויותיהם של עובדים פלשתינים מן השטחים המוחזקים. זו הפעם הראשונה שחוקי סחר אמריקאיים יופעלו כדי לחקור בשמירת ישראל על זכויות האדם.

„ישראל מצטערת על כך כי הטענות של הוועד הערבי־אמריקאי נגד אפליה לא נדחו על הסף", הצהיר דובר השגרירות, יוסי גל. „אנו בטוחים כי כאשר תיפתח החקירה, נוכל להפריך את הטענות נטולות היסוד של ארגון אנטי־ישראלי זה".

מכל מקום הבהיר גל, כי אין לחשוש לפגיעה ביחסי וואשינגטון־ירושלים כתוצאה מהתפתחות זו. הוא הדגיש, כי „הקשרים בין שתי המדינות חזקים מדי ועמוקים מדי מכדי שנסיון זה של הוועד הערבי־אמריקאי יוכל לפגוע בהם". כן נמסר, כי ישראל ייצאה בשנת 1987 לארה"ב סחורות בערך כולל של 87 מיליון דולאר, כשהיא נהנית מהעדפות סחר.

ערפאת ביקש מדה־קויאר שהאו"ם 'יקח' השטחים ויכפה את החלוקה

כינוס המועצה הפלשתינית נדחה בשל התנגדות לרעיון הממשלה הזמנית

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

יאסר ערפאת הציג אמש בפני מזכ"ל או"ם בז'נווה את היוזמה הפלשתינית. בדברי הבהרה על מדינה פלשתינית בגבולות תוכנית החלוקה, שממנה השתמע לראשונה הכרה אש"ף בישראל בגבולות 1947.

מקורות יודעי דבר מסרו כי ערפאת ביקש מהמזכ"ל שאו"ם יקבל לאלתר את האחריות על השטחים ותוך כדי כך ידאג לביצוע תוכנית החלוקה שלפיה יעברו רוב חלקי ארץ ישראל לרשות המדינה הפלשתינית. לפי שעה לא ברור מה היתה תגובתו של המזכ"ל להצעה זו של ערפאת, אולם בטרם נפתחו השיחות ביניהם מסר המזכ"ל כי כל יוזמה שתועלה בשיחות על־ידי ערפאת תתבקש לקבל אישור מהחברות הקבועות במועצת הבטחון, כדי שניתן יהיה לבצעה. מקורות פלשתינים מסרו כי ערפאת עשוי לצאת לשטראסבורג מז'נווה ולנייס שם תמיכה בקרב חברי הפרלמנט האירופי לרעיון הקמת ממשלה פלשתינית זמנית המייצגת מדינה פלשתינית בגבולות החלוקה.

בשיחות ערפאת דה־קויאר נדונה גם היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית לענייני המזה"ת שבה תשתתף משלחת אש"פית נפרדת. במקום אבו־שריף, יועצו של ערפאת אמר שראש אש"ף הדגיש בשיחה עם המזכ"ל שהוועידה הבין־לאומית צריכה להביא להקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל.

מקורות פלשתינים מסרו ביניתיים כי צמרת אש"ף ממתינה לתוצאות השיחות בין ערפאת למזכ"ל או"ם כדי להחליט הכן ומתי לכנס מושב מיוחד של המועצה הלאומית הפלשתינית שבו יוכרז אש"ף על הקמת הממשלה הזמנית. קודם לכן אמר אבו־איאד כי מועד כינוס המועצה נדחה מה־20 בספטמבר למועד מאוחר יותר כדי לאפשר לצמרת אש"ף לקיים התייעצויות נוספות בנושא הקמת הממשלה הזמנית עם מדינות שונות ועם קבוצות שונות באש"ף.

בהקשר זה נמסר כי ההחלטה לדחות את מועד כינוס המועצה נבעה מסירובן של שלוש קבוצות השמאל הפלשתיניות, 'החזית העממית', 'החזית הדמוקרטית' והמפלגה הקומוניסטית הפלשתינית, לאמץ את רעיון הקמת הממשלה הפלשתינית הזמנית, שתכיר בישראל בגבולות החלוקה.

בן 8 וחצי מקריית טבעון נרצח בדרך לבית־כנסת

מחפשים מכונית 'סיירה' שנראתה נמלטת מהמקום

מאת יוסי ליברוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

חנן זגור, בבן שמונה וחצי, מקריית־טבעון, שהיה בדרכו לבית־הכנסת, נרצח אתמול בשעות אחר־הצהריים. על חלק גופו העליון נמצאו סימני אלימות. גופת הנער נמצאה בשעה 6.45 בקרב על־ידי שכן, שטייל עם שני ילדיו, כשהיא מוטלת בתוך ואדי ליד ביתו. מחקירה ראשונית עולה, כי הילד נרצח שעתיים עד שלוש לפני כן.

מספר השכן גפתלי רוזיזוביץ', בן 36, חבר 'אגד': „על הראש ראינו ילד השוכב עם הפנים לקרקע הוא מוכתם בדם. לידו היתה אבן וגם עליה היו סימני דם. ראינו גם סימני דם על הקיר. התקרבתי אליו ונבהלתי. בדקתי אם הוא עדיין חי, הדם לא היה כל־כך טרי. פניו היו אדומות לגמרי. לא היה אפילו סיכוי לנסות ולהחיות אותו".

רוזיזוביץ' הזעיק מיד את כוחות המשטרה ומד"א. למקום הגיעו מפקד מרחב חיפה תת־ניצב יעקב חביב, מפקד מרחב משטרת זבולון סגן־ניצב לוי סרוגו, אנשי המעבדה לזיהוי פלילי, גששים, כלבים ושוטרים רבים, שהחלו בסריקות נרחבות אחר ממצאים נוספים ועקבות של הרוצח או הרוצחים.

המשטרה הסמה את זירת הרצח

(המשך בעמוד 2)

בדרך לבית־הכנסת

גופתו של חנן זגור נלקחת ממקום הרצח. (צילום: אורי נבו)

רבע מהגדה בעוצר ● צו סגירה למשרדי האיגודים ● אין לימודים

נמשך גל ההתקפות על חשודים בשיתוף פעולה עם הממשל

מאת דני רובינשטיין, דני צדוקי ויהודה לוי, סופרי „דבר"

מקורות ערביים מסרו, כי בשבת נורק בקבוק־תבערה לעבר ראשו עיריית בית־בשלה, אך לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. לידיעה זו לא נמסר אישור ממקורות אחרים. בכפר עלאר שבנפת טולכרם התקפה בשבת המוח'תאר המקומי על רקע של השודה לשיתוף פעולה עם הממשל הישראלי. המוח'תאר ושומר־ראשו פתחו באש לעבר התוקפים ופצעו ארבעה אנשים.

כרבע מתושבי הגדה המערבית היו בסוף השבוע תחת עוצר. בעיר שכם ובמחנות הפליטים הסמוכים לה נמשך העוצר וכן הוטל עוצר על העיירות בית־סחור ובית־ג'אלה ועל כמה מחנות פליטים וכפרים. כפרים נוספים נמצאים בסגר, לאחר תקריות שהיו בהם.

בסוף השבוע שעבר פורסם באיזור מזרח־ירושלים כרוז שקרא לשביתה אתמול (בשבת). הכרוז נכתב, ככל הנראה, בידי גוף מוסלמי. מכל מקום התנהלו אתמול חיי המסחר בגדה ובירושלים כרגיל בימי האינתיפאדה (כלומר עד 12 בצהריים).

ברמאללה ובאל־בירה היו הפגנות וידויי אבנים. ג'יפ צבאי נפגע. כן היו תקריות – בכל כפרי נפת רמאללה: סלואד, עין עריק, דיר אבזיע, דורה אל־קרע וכפר מאליק.

בכפר מזרעה אל־שרקיה נרגם אוטובוס 'אגד' ובכפר קלאר (נפת טול־כרם) שבו התקפו, כאמור, המוח'תאר היו גם הפגנות ונעשו מעצרים. כן נמשכו תקריות בעיירה יאטה בדרום הר־חברון, שהוכרזה שטח צבאי סגור.

בכפר עזון נמשכו בסוף השבוע תקריות עם חברי אגודות הכפרים, הנחשבים בעיני תושבים אחרים כמשתפי־פעולה. נמסר על נסיון להצית בית של אחד מחברי אגודת הכפרים. על הכפר הוטל עוצר.

בקבוק תבערה הוטל על רכב ישראלי ליד הכפר באני־נעים בהר־חברון. לא היו נפגעים או נזקים ועל הכפר הוטל עוצר.

ביום שלישי־ביום רביעי צפויה שוב שביתה כללית בשטחים בהתאם להנחיות כרוזי 'מנהיגות ההתקוממות'.

צו סגירה לאיגודים המקצועיים

אלוף פיקוד המרכז הוציא בסוף השבוע צו, המורה לסגור את משרדי האיגודים המקצועיים של הגדה,

(המשך בעמוד 2)

עיקרן תחילה

- מחר שביתת רופאים בבתי־החולים 'בילינסון', 'קפלן', 'שלוותה' ו'הרצפלד' של קופת־חולים – עמ' 2.
- חייל מנהריה היה הדמות הדומינאנטית בפרשת האונס בקיבוץ שמרת, טוענת המשטרה – עמ' 3.
- תושב מגדל העמק שרב עם אשתו עלה עם בנו בן החמש על גג בית בן שמונה קומות ואיים להתאבד – עמ' 2.
- 'יחסין' אשי' הוא המפעל הראשון בארץ שעבר לידי עובדיו, והוא פותח היום את שעריו – עמ' 6.
- פעולות הפיתוח בתל־אביב יופסקו עד סיום בדיקת המצב הכספי של העיריה – עמ' 6.

נוביק שהה בז'נווה בזמן פגישתם של ערפאת ודה־קויאר

מאת גדעון קיץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – ד"ר נמרוד נוביק, יועצו המדיני של שר החוץ, ייפגש היום בפאריס עם ולאדימיר טראסוב, סגן ראש האגף המזרח־תיכוני במשרד החוץ הסובייטי, והממונה על הסכסוך הישראלי־ערבי.

ד"ר נוביק טס ביום שישי לז'נווה, שם שהה בעת פגישת ערפאת עם מזכ"ל או"ם דה־קויאר. קודם לנסיעתו נפגש בירושלים עם חבר המשלחת הקונסולארית הישראלית במוסקווה, יעקב קרמי (יאשה קאזאקוב), וקיבל ממנו דיווח על השבועות הראשונים של המשלחת בברה"מ.

נוביק, שהגיע אתמול לפאריס מז'נווה, ייוועד עם טראסוב במסגרת המגעים הסדירים בין שני הצדדים. בשיחות יוחלפו הערכות לגבי אפשרות הקמתה של ממשלה פלשתינית זמנית והביטוי שתקבל תמיכתה הצפויה של ברה"מ בממשלה כזאת.

כזכור, בוטלה פגישה קודמת בין נוביק לפקיד סובייטי שנועדה להתקיים בלונדון, משום שהסובייטי היה ב'רשימה שחורה' של דיפלומאטים שגורשו בעבר בגלל ריגול מבריטניה ולכן לא קיבל אישור כניסה.

פגישת נוביק־טראסוב מתקיימת אחת לכמה חודשים במערב־אירופה. הפעם מתקיימת הפגישה בצל הבחירות הקרובות בישראל, ובמגעים, כי בקיומה בעיתוי זה הם מבקשים לרמוז, כי לא יאצילו סמכויות מדיניות למשלחות הקונסולאריות בתל־אביב ובמוסקווה.

טמיר לארה"ב ומקסיקו

היום בערב יוצא לארה"ב ולמקסיקו מנכ"ל משרד החוץ אברשה טמיר. בניו־יורק יעשה המנכ"ל לארגון הופעת המשלחת הישראלית בעצרת האו"ם בספטמבר הקרוב. טמיר יפעל בין השאר לארגון פגישות לפרס עם ראשי ממשלות ושרי החוץ. מדובר בפגישות עם שר החוץ הסיני, שר החוץ הסובייטי ובכירים מארצות העולם השלישי, שאינן מקיימות יחסים עם ישראל.

עם תום ביקורו בניו־יורק ייפגש טמיר בוואשינגטון עם שגרירים מאפריקה ומאסיה, ממדינות שמקיימות ואינן מקיימות יחסים עם ישראל.

בעוד כשבוע וחצי ישמש מנכ"ל משרד החוץ כיושב־ראש כינוס של כל שגרירי ישראל בארצות מרכז־אמריקה, שייערך במקסיקו־סיטי.

יו"ר ועדת החו"ב במצרים:

אי־ביצוע פסק טאבה יגרום לניתוק היחסים

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

יו"ר ועדת החוץ והבטחון בפרלמנט המצרי אמר בסוף השבוע שאם ישראל לא תבצע את פסק הבוררים בעניין טאבה, תנתק מצרים את יחסיה עמה.

בן אמר היו"ר בראיון עתונאי כי סירוב ישראל לבצע את פסק הבוררים עלול להביא לביטול הסכם השלום. יש לציין שהמצרים סבורים כי הבוררים יפסקו ב־28 בספטמבר שטאבה שייכת להם וכי על ישראל להחזיר את הרצועה השנויה במחלוקת לריבונות מצרית.

דו"ח התנגשות האף־15 השבוע לעיון הרמטכ"ל

מאת מלי זלינגר, המזכרת הצבאית של „דבר"

מפקד חיל האוויר יקבל לידיו השבוע את הדו"ח המסכם לבדיקת נסיבות תאונת מטוסי האף־15' מלפני שבועיים, ויביא אותו לעיון הרמטכ"ל.

דו"חות הביניים לבדיקת התאונה האווירית, בה נהרגו סגן־אלוף רם קלור ורב־סרן אהוד פאלק לפני כשבועיים, כבר הושלמו. נבדקו כל ההיבטים, הטכניים והאנושיים של האירוע וכל אשר קדם לו. עתה מושלם גיבושם של הדו"חות הללו לכלל דו"ח מסכם.

מת יוסף פרלמוטר

מאת שמעון וייס, סופר „דבר"

בקיבוץ מפלסים מת שלשום בבוקר יוסף פרלמוטר, מי שהיה במשך ארבע שנים מזכיר התק"ם. פרלמוטר נפטר מהתקף לב בדרכו לבית החולים. בן 66 היה במותו. הניח אשה, שריקה, ושתי בנות, שאחת מהן נשואה לבנו של יצחק בן־אהרון, ובן. הלווייתו תערך היום בשעה 5 אחה"צ במפלסים.

פרלמוטר כיהן כמזכיר התק"ם יחד עם עמיתו אלי זמיר יבדל"א, בין השנים 1981 ועד 1985. השניים נחשבו למבצעי איחוד שתי התנועות הקיבוציות הגדולות הלכה למעשה. בתקופתם נחשפו גם הפרשיות הכלכליות בהן היתה מעורבת התנועה הקיבוצית והשניים לא נרתעו מלחשוף את המתרחש על אף הלחצים הרבים.

(המשך בעמוד 2)

صكنا من الإحل

500 איש השתתפו בירושלים במפגש ישראלי־פלשתיני

עמירב: הפלשתינים זכאים למדינה; אבו־עייש: מסמך אבו־שריף – מייצג

מאת דניאל בן סימון, סופר „דבר"

מסמך השלום של איש אש"ף, בסאם אבו־שריף, היה אתמול הנושא המרכזי במפגש של ישראלים ופלשתינים שאירגנה תנועת „שלום עכשיו" בירושלים. את הישראלים ייצגו ח"כ יאיר צבן ומשה עמירב. את הפלשתינים ייצגו פייסל אל חוסייני, ראש המרכז ללימודים פלשתיניים ורדואן אבו עייש, יו"ר אגודת העיתונאים הפלשתינים בשטחים.

אבו עייש הדגיש שמסמך אבו שריף מייצג את אש"ף ומטרתו לפתוח במו"מ עם ישראל. „ישראל צריכה לבחור בין להיות עם השלום ובין להיות עם המלחמה. ההיסטוריה תוכיח שמי שחי על חרבו מת על חרבו", דברי אבו עייש.

אל־חוסייני, מהמנהיגים הבולטים בשטחים, אמר שהמסמך של אבו שריף אינו מהווה בשורה חדשה אלא מסמל מגמה מתמשכת מצד אש"ף לפתרון הבעיה הפלשתינית בדרכי שלום.

משה עמירב סיפר כי הגיע להכרה שהפלשתינים זכאים למדינה משלהם ושאש"ף הוא הנציג הבלעדי שלהם.

ח"כ צבן הגדיר את המסמך „אמיץ", ואמר: מזנה השלום בישראל חייב להוקיר את המסמך, כי מה שחשוב הוא לא מה שכתוב בו אלא המגמה החיובית שבו. הוא מבטא רוח של רצון והידברות לשלום. צר לי לקבוע שהמסמך שלנו לא עמד במבחן הזה. גם הליכוד וגם המערך נכשלו בו" דברי צבן.

דברי הנואמים התקבלו בהתלהבות רבה על ידי קהל של תומכים שמנה כ־500 איש. במהלך הכינוס הושמעה הודעה של „שלום עכשיו" שקראה לממשלת ישראל ולהנהגת אש"ף לאמץ את מסמך אבו שריף ולראות בו פריצת דרך שעשויה להוביל את שני הצדדים למו"מ לשלום.

מבוקשים: שני מילואימניקים החשודים שירו למוות בנער ערבי

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) מחפשת אחר שני חיילי מילואים החשודים כי הרגו נער ערבי בשבוע שעבר, בכביש ירושלים רמאללה. אתמול שוחרר מכביר הישוב פסגות ממעצר לאחר שנחקר ומשטרת רמאללה התרשמה כי לא הוא שהרג את הנער.

ביום ג' שעבר נרגם אוטובוס „אגד" בקו 70, שנסע מירושלים לישוב פסגות, בעת שעבר בשכונת דחיית־אל־באריד הסמוכה לשועפט. הנהג עצר את רכבו. לאחר מכן נודע שנער ערבי, נידאל פואד רבאיה, נהרג בנסיבות לא ברורות.

שלמה (מומו) פילבר, מוכיר הישוב פסגות, ירד מן האוטובוס וירה, על־פי עדותו, יריה אחת באוויר מאקדחו.

לצה"ל לא הגיע כל דיווח על האירוע ורק לאחר בדיקת קצין הכמותן של „אגד" בירושלים, נודע לצה"ל פרטים על האירוע, שבוע לאחר התרחשותו.

משטרת רמאללה עצרה את פילבר לחקירה למשך 24 שעות ואתמול הוא שוחרר את האירוע ושוחרר, לאחר שהמשטרה השתכנעה כי הנער לא נהרג מאקדחו, אלא מרובה בעל מהירות לוע גבוהה, ככל הנראה מ־16.

מאיר הר־ציון תושב פסגות שהגיע למקום ברכבו הפרטי, נחקר אתמול גם הוא במשטרה, אך שוחרר מיד לאחר חקירתו.

פילבר סיפר לחבריו בפסגות כי שני חיילי מילואים ירדו אחריו מן האוטובוס והמשיכו לרוץ תוך ירי בנשק מכוון אל תוך השכונה הערבית. פילבר אמר שיוכל לזהות את החיילים היורים. כשהגיע לביתו סיפר שראה מילואימניק „יורה כמו מטורף ברובה מ־16 והיה יכול להרוג מישהו". לדברי חבריו לא קישר פילבר את האירוע הזה לדיווח שנמסר באותו ערב ב„מבט" בטלוויזיה. הוא גם אמר שראה שני נערים רוכבים על אופניים ולא ראה מישהו מהם נופל.

בעקבות עדותו הועברה החקירה למצ"ח, שכאמור מחפשת עתה אחר שני חיילי המילואים שירו ברובה הם־16 ולא נמצאו עד כה.

מקורות בצה"ל מסרו כי הם רואים בחומרה את העובדה שהחיילים ירדו מבלי לדווח על כך.

ארד לא הוזמן למסיבת הפרידה מעובדי השגרירות

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – יוסי העבודה העבודים בשגרירות ישראל בוואשינגטון באו לידי ביטוי שלשום בערב כשלמסיבת פרידה משני עובדים בכירים בשגרירות, שנערכה בבניין השגרירות, לא הוזמן, באורח הפגנתי, השגריר משה ארד.

שני חתני המסיבה, היועץ המדיני דוד מתנאי והציר לעניני עבודה רבי בלוך, אמרו במהלך המסיבה כי לא הזמינו את השגריר משום שהוא הנהיג בשנת כהונתו בוואשינגטון יחסי עבודה עכורים וחשדניים, מדיניות של דלת מגורה ופגיעה בעובדים בכירים. מתנאי והזכיר את השגרירות כ„ספינה בלא קברניט" והביע צער על שאין הנהגה ראויה לשגרירות שתוכל לנצל את כוח האדם שבה. הוא סיפר כי נשלחו אליו שליחים מטעם השגריר כדי לשכנעו להזמינו למסיבה אך הוא סרב בתוקף ואמר להם: „אני אוהב אדם נמיש אך לא סמרטוט. אם השגריר דאג שלא להזמין אותי לפגישות עבודה עם פקידים בכירים במחלקת המדינה, שאותם אני מקיים קשר יומיומי – גם אני תופשי שלא להזמין אותו לאירוע פרטי שלי".

השבוע הביעו עובדים בכירים רבים ביקורת חריפה על השגריר על שלא עירב, אפילו פעם, מצבים מלאים... הבכירים השגרירים בין הוא זמן לבירור: בשגרירות... לאחר ... נגד בציר לעניני ... הבכירה אשר נעים והממונה על הקשרים עם בית הנבחרים מוסה הרצל, עובדים בשגרירות אמרו כי זהו רוגמה ליחס המתנשא והמתנכר של השגריר כלפי עובדי השגרירות.

כשהתבקשה תגובה על הידיעה הופעלו בשגרירות לחצים כבדים על היועץ המדיני דוד מתנאי כי יחזור בו מדבריו והוא מסר באמצעות הדובר כי לא הזמין את ארד מכיוון שהיה מדובר באירוע פרטי, אליו הוזמנו פקידים בדרג שאינו מחייב הזמנת שגריר. אולם מתנאי דיבר באוזן חמישי עם עיתונאים שלשום בערב בעת אסיפה, ולא הסתיר את כעסו על השגריר.

כל שירותי

(המשך מעמוד 1)

סופרת „דבר" ד"ר שמואל פרידמן, יו"ר הוועדה הפרופסיונלית בהסתדרות הרפואית, שהחליטה על קיום השביתה. הוא ציין „אנו מוכנים לבטל את השביתה אם האוצר יודיע כי יחתום אתנו על הסכם השכר לשנת 1987 ויפתח מיד במשא ומתן על הסכם שכר לשנת 1988".

בהתייחסו למשא ומתן על הסכם שכר חדש טען ד"ר פרידמן: „אנו מוכנים לחתום על הסכם שכר לחמש השנים ויותר, להסכים לאיסור שביתות רופאים ולהקים מנגנון מיוחד לטיפול בכל הבעיות השנויות במחלוקת – כל זאת בתנאי שנקבל הסכם חדש הגון, שיתוק את כל העיוותים". לדבריו, יש קנטנסוס לאומי על שכרם הירוד של הרופאים. עם זאת, לאחר שהסכם השכר לשנת 1987 היה כבר מוסכם בסוג האוצר. בשני סעיפים בדרג ... רופאים מרוזים ועל־ידי כך מנע את חתימתו, „החזיר גם את האוצר להמנע מלהתחייב בהסכם המסגרת, שסופר לחתום עם ההסתדרות, לאי מתן כל תוספות שכר לקבוצות עובדים השונות, התחייבות כזו של האוצר תמנע כל אפשרות של משא ומתן עם הרופאים על הסכם שכר חדש", אמר ד"ר פרידמן.

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שעשתה אתמול מאמצים רבים לביטול שביתת הרופאים היום, החזירה את האוצר מפני מתיחת החבל. היא השמיעה דברי ביקורת על המסגרת, שנוהג האוצר בחתימת הסכמי שכר עם הרופאים ומעגה, כי לא פעם בגלל הסחבת משלמים אחר כך כפליים. „חברינו מהאוצר צריכים ללמוד שלא מרוויחים מסחבת", אמרה אלמוזלינו.

אמנון אמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים מוסר כי משרד האוצר הביע אתמול תמיהה על הודעת ההסתדרות הרפואית לפיה ישבתו הרופאים היום בשל העובדה שלא נחתם אתם הסכם שכר לשנים 1987 ו־1988. לדברי דובר האוצר, „התאהבו כבראה הרופאים בשביתות והם ממשיכים לגרום סבל לחולים".

לאחיות היה אתמול יום חג. לאחר 15 ימי שביתת רעב של המנהיגות, שבמהלכה התמוטטו ענת פילפול, אסתר סיני ומרי פינטו, הבריאה אילנה כהן, שהחזיקה מעמד עד הסוף „ניצחנו". מאחורי הקלעים פעלו בלילה האחרון מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ושרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו. לסופרת „דבר" נודע כי עוד אתמול בבוקר דיבר קיסר עם שר האוצר משה נסים, והשניים סיכמו לפנות לוועדת המעקב ולהנהגת את יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד והממונה על השכר באוצר יעקב דנון להביא לסיום המחלוקת על התקינה לאחיות בתי החולים. לאחר שנודע, כי הוועדה הגיעה לסיכום חדש לגבי פריסת התקינה ניגש קיסר ל„אוהל הצום" של האחיות ובירך אותן על סיום שביתת הרעב ואיחל להן הצלחה ביישום התקינה.

בתום הפגישה עם נציגות האחיות אתמול, שנמשכה יותר מארבע שעות, החליטו הברפלד ודנון, כי שני שלישים מהתקנים החדשים לאחיות בבתי החולים ינתנו בשנתיים הראשונות והשליש הנותר במשך שלוש השנים הבאות. בסך הכל הוליטה ועדת המעקב על תוספת של 24 אחוז לכוח האדם הסיעודי בבתי החולים שהם 1500 אחיות נוספות במשך חמש השנים הקרובות. על התקינה לאחיות בבתי החולים סוכם עוד לפני שמונה שנים לאחר סיכום הבדיקות שנערכו במכון לפריון העבודה והייצור.

לפני שנתיים קיבלו האחיות הבטחה חוזרת ליישום התקינה ודבר לא מומש. לאחר שמנהיגות האחיות פתחו בשביתת רעב לפני שבועיים הוצעה להן תוספת תקינה בשיעור 18 אחוז בלבד ובבריסה לשבע שנים. יו"ר הסתדרות האחיות האחים של בתי החולים, אילנה כהן, אמרה אתמול: „זה היה מאבק קשה מאוד ולא שיגרתי. לא ניהלנו מאבק כוחני על גבם של החולים, אך לבסוף האוצר נכנע".

השלב הראשון בחוזה המרגמות של „סולתם" מתבצע כמתוכנן

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

השלב הראשון והמיידי בחוזה המרגמות הגדול שבו זכתה חברת „סולתם" מתבצע כמתוכנן, זאת, על אף עיכובים של הרגע האחרון ועל אף הודעות על קיצוץ תקציבי בדיל בצבא האמריקאי, אשר עלול לשרער את החוזה הנקוב.

בשלב זה הזמינו האמריקאים נשק והתמשמש בהיקף של כ־3.5 מיליון דולר לניסויים מבצעיים וכדי להביא לאישור של הצבא ליישם את החוזה בכל היחידות הזקוקות למרגמות. עלפי הערכות, תסתיים האספקה תוך חודש, אך יעברו עוד כמה חודשים עד שיודעו ב„סולתם" האם זה יהיה המשך לעיסקה עתקית זו.

אי וודאות בענייל זה תימשך עוד זמן מה ובשלב זה ממשיך המפעל לעבוד כרגיל, תוך מבוקה ניכרת. ל„סולתם" צרבכות עבודה לשנה זו ואולם המחירים שבהם נעשו חוזי העבודה הקיימים נמוכים ביותר והחברה נאלצת לכווץ את העלויות שלה למינימום האפשרי, כדי להימנע מהגדלת ההפסדים ומפיטורי עובדים נוספים. במקביל, נמשכים המאמצים לשווק בעולם את תוצרת המפעל.

עובדי תדיראן שנשרף תובעים: כספי הביטוח – רק לשיקום

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

עובדי מפעל המעגלים המודפסים של „תדיראן" בקריית מלאכי, אשר עלה באש לפני כמה שבועות, פנים היום אל בית הדין לעבודה בבאר־שבע בדרישה לעקל את כספי הביטוח של המפעל על מנת שישמשו רק לשיקומו ולא לפיצוי החברה־האם.

ועד העובדים של מפעל המעגלים פנה אל בית הדין לאחר שנודע לו כי הנהלת „תדיראן" מתכוונת להימנע משיקום המפעל, אשר נשא הפסדים כבדים בלאו הכי בשנה האחרונה.

על פי הערכות ראשונות, אומדן הנזקים במפעל המתחכם, שמרבית ציודו נפגע, הוא כ־10 מיליון דולארים. העובדים טוענים כי בכוונת „תדיראן" לנסות ולמכור את המבנה ואולי גם את הציוד ולכל היותר להפעיל את החברה בעתיד במתכונת מצומצמת בלבד.

בקריית מלאכי נותרו כ־200 עובדים לאחר שכ־70 מהם פוטרו בעקבות השריפה. מרבית העובדים נמצאים בחופשה מאונס ורק מקצתם מסייעים בניקוי ופירוק של הציוד עבור חברת הביטוח „כלל ביטוח" וצוות מומחים מגרמניה. הנהלת „תדיראן" תודיע לבית הדין כי ההחלטה על גורל מפעל המעגלים המודפסים תיפול רק בשבוע הבא ועד כה אין עדיין סיכום משותף עם חברת הביטוח בנוגע לגורל הנזקים.

מרפי

(המשך מעמוד 1)

היה כרוך בהפרת חוקי הייצוא של ארה"ב, אך לא היה מדובר בפרשת גניבה או ריגול. „לא גנבנו טכנולוגיה אמריקאית ולא ריגלנו בארה"ב או גנבנו מסמכים כפי שאחרים עשו" – אמר הנשיא ברמזו בצורה ברורה לפרשת פולארד.

הנשיא ציין שמצרים לא תשב בחיבוק ידיים נוכח התחמשותה של ישראל בטילי קרקע־קרקע ארוכי־טווח בעלי ראשי נפץ גרעיניים. הוא סיפר כי בכוונת מצרים לרכוש טילים לטווח ארוך ובינוני. כן אמר שאין זה מוצדק שישראל וארה"ב מותחות ביקורת על הצטיידות מדינות ערב בטילים ארוכי־טווח להגנתן.

ריאד (עתי"ם־מזרח). – העתון הסעודי „עוכאז" מוסר כי במסגרת תהליך ההתקרבות בין ברה"מ למצרים אמור הנשיא מובארק לבקר במוסקווה בתוך כמה חודשים ולהזמין את גורבאצ'וב. לערוך ביקור גומלין במצרים. יצויין שביקורים אלה מבוקר בברה"מ תתישר העתון המצרי ... בשרוס גאלי.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן – הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בבנט

בגוש 6109 חלקה 121, 202–205, 232, 236, 277–279.

רח' בין הרחובות ז'בוטינסקי גלעד אבא־הלל חלד־בנימין

ההיתר: שינויים בשטח והצורות המגרשים של המגרשים לצרכי רישום לשטח תכנית בנין ערים ר"ג/800.

כל המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפיטיה. ההתנגדות צריכה להימסר ליד הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רחוב המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

אורי עמית, ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

קבלת מודעות 24 שעות ב„דחף"
מודעות
משפחתיות דהופות
אל יותר לפני המודעות ל
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

נהג!
תן טרמפ
לחייל!

דבר
DAVAR
מאוחד עם הפועל
המערכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי

המו"ל – „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רחוב שינקין 45, ת"ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רחוב שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רחוב המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ב'
טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רחוב הנביאים 27
טלפונים 642111־2־3, מ 33206

„הטענה שלא נגרם נזק – בטלה

נדחה ערעורו של קטין שנדון לשנת מאסר על יידוי אבנים

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

בית המשפט העליון דחה בסוף השבוע ערעורו של קטין שורק יחד עם חבריו אבנים על רכב וסיכן חיי אדם.

הקטין נדון בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע ל־30 חודשי מאסר, מתוכם 12 לריצוי בפועל והשאר על תנאי למשך שלוש שנים. כן הטיל עליו בית המשפט תשלום קנס בסך 1,000 ש"ח.

המשנה לנשיא בית המשפט העליון, השופט אלון, והשופטים מלץ ובייסקי, דחו ערעורו של הקטין על פסק הדין באומרם: „העבירה שמדובר בעבריינות שהפכה למכת המדינה במקרים שחזרו ונשנו וכמסית אחרים להשתתף במעשים הנפשעים, יש בה להעמיד בראש שיקולינו הענישתיים את גורם ההרתעה למען ישמעו המערער עצמו ובראש וראשונה עבריינים כמוהו, ולא יזידון עוד. הטענה שלא נגרם נזק בטלה היא ומשוללת כל יסוד. רק נס ומזל מפרידים בין זריקת אבנים שאין אחריה תוצאה של גרימת נזק לבין זריקת אבנים, העלולה להביא לקטילת חיי אדם".

מאז פברואר נפגעו 97 בתים

הריסת בתי חשודים מתבצעת ללא משפט, מתריע ח"כ צוקר

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

ח"כ דדי צוקר („רצ") פנה אתמול לפקולטות למשפטים באוניברסיטה העברית, באוניברסיטאות של תל־אביב ובר־אילן ולאגודה לזכויות האזרח וללשכת עורכי־הדין בבקשה שיתערבו כנגד הריסת בתי חשודים בשטחים ללא משפט.

צוקר מציין במכתבו כי מאז פברואר השנה נהרסו 65 בתים, 19 בתים נהרסו באורח חלקי ו־13 בתים נאטמו ביהודה ושומרון. ארבעה מתוך הבתים שנהרסו היו בתחומי ירושלים. צוקר טוען כי על־פי תקנה 119 לתקנות ההגנה משנת 1945 יכולים כוחות הבטחון להרוס כל מבנה בישוב כלשהו, בתגובה למעשה טרור. התקנה, לטענתו, מאפשרת הריסת הבית ללא קשר אם בעליו סייע למעשה העוינות.

צוקר טוען כי הריסת הבתים מתבצעת כיום כהליך מנהלי ללא משפט וללא צורך בהוכחת אשמה בפני גוף משפטי והמצב זה והחשוד נשפט פעמיים על אותה עבירה, גם בידי הצבא ולאחר מכן גם בבית משפט.

הוא מתריע עוד שאמות המידה המאפשרות הריסת בית אינן אחידות והן נקבעות על־פי התרחשויות בשטח או לפי לחצים פוליטיים.

הריבית הבנקאית יורדת

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

הריבית הבנקאית יורדת החל מן ה־1 באוגוסט בפעם השניה תוך חודש.

הבנקים המסחריים, למעט בנק המזרחי, הודיעו כבר אתמול על כוונתם להוריד את הריבית בשיעור ממוצע של כ־1.8 אחוז לשנה. צעד זה בא בעקבות פעילות נמרצת של בנק ישראל השבוע, כאשר החליט להגדיל את סכומי השקלים העומדים לרשות הבנקים ולהוריד את הריבית שהוא גובה עבור הלוואות אלה.

בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק דיסקונט מורידים את הריבית לכל סוגי הלקוחות כאשר הלקוחות העסקיים יהנו יותר. הבנק הבין־לאומי מפחית את הריבית רק ללקוחות עסקיים. הפחתת הריבית מתבצעת באמצעות הקטנת התוספות לריבית על הריבה ותוספת סיכון לעסקים.

בבנק המרכזי מקווים כי הירעונות המהירה של הבנקים תגדיל את הלחץ על הלקוחות בתחום האשראי ותסייע להרגעת המשק ולבלימת האינפלציה. במערכת הבנקאות מעריכים כי הורדת הריבית במשק לא תגדיל את כמות האשראי ולא תגביר את הלחצים על המחירים לנוכח האטה המסויימת המורגשת בצריכת המיגורים.

העיריה תנהל מערכת החינוך בי"ם; משרד החינוך רק יפקח

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר"

הסכם רשמי, המעניק לירושלים מעמד מיוחד במערכת החינוך הישראלית, נחתם אתמול בין שר החינוך יצחק נבון לבין ראש עיריית ירושלים טדי קולק.

לפי ההסכם, שנערך בהתאם להמלצות ועדת הגבר לביזור סמכויות משרדי ממשלה בין רשויות מקומיות, החל משנת הלימודים הבאה, תנוהל מערכת החינוך בירושלים בידי העיריה בלבד. כל משאבי החינוך המיועדים לירושלים יועברו לידי מנהל החינוך העירוני וזו יהול באמצעותם את מערכות החינוך והתרבות בעיר. אנשי משרד החינוך יפקחו בנושא מינויים וכוח־אדם. טדי קולק אמר אתמול במעמד חתימת ההסכם, שהציבור ירוויח מההסכם, משום שמעתה תהיה לו כתובת אחת ברורה ולא שתיים כבעבר. שר החינוך אמר, שאם ההסכם עם עיריית ירושלים יצליח – ישקול חתימת הסכמים דומים עם רשויות מקומיות אחרות.

מנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני גילה כי אחד המניעים העיקריים לחתימת ההסכם היה הצורך האישי התדיר בין מנהל החינוך העירוני לנציגי משרד החינוך בירושלים. ראש מנהל החינוך מיכאל גל ... במקום את ... שושני, אשר שהסיבה ...

חבשוש הסיר מועמדותו לתפקיד מנכ"ל קרן „מבטחים"

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

יו"ר ארגון עובדי התעשיה הצבאית, שלום חבשוש, הודיע אתמול למזכיל ההסתדרות ישראל קיסר כי הוא מסיר מועמדותו לתפקיד המנכ"ל של קרן הפנסיה המייצגת 13 אלף עובדים.

יצויין שמזכ"ל „העבודה", עוזי ברעם, פעל כדי לשבוע את חבשוש שלא יעזוב את ארגון עובדי התעשיה הצבאית וזאת – על מנת שחבשוש יסייע למפלגה במערכת הבחירות שתנהל בקרב עובדים אלה.

האגף לארגון ב„מולל בהנה" ובן עמי עמירן, היועץ המשפטי של „מבטחים". האחרון נהנה מתמיכת הוער הארצי של ארגון עובדי „מבטחים" ומתמיכתם של כמה ראשי אגפים בקרן זו. לעומת זאת הובטחה לראובן אבל תמיכתם של כמה מראשי האגפים החשובים בוועד הפועל של ההסתדרות שמעוניינים לקבל על עצמם את ...

מרצדס

מכונית לשעבר ... 052-556256 ...

... מרצ, 1971, ... 03-560585 03-552110 (27685)

... 1977 „כל התוספות" 02-665531 02-455546 (27451)

S־2 1973 ... 03-5560578 (25735)

S־2 1977 ... כל התוספות 052-449917 (24422)

... 350 ... 79 ... 03-263644 ,03-540580 (15459)

28 1977 ... 03-77... (14459)

... 1976 ... 230 ...

● סטייון 1600 מודל 1979 יד ראשונה 03-5511972 (10740)

● די.אל 1976 ... 03-581535 (10744)

● סוסנטורי 79 ... 1600 ... 03-5802782 (8915)

● סוסנטורי דיזל 1979 4 דלתות ... 03-598327 (8937)

● 32,000 ... 1500 86 ... 03-908552 (5824)

● ... 1983 ... 1300 ... 03-848275 74.800 (4878)

● 82 1300 ... 03-916538 (4863)

● ... 1400, 79 51,000 ... 03-9262280 03-5790639 (4861)

● D.L 1600 86 ... 23,000 ... 5517660 (4829)

● 1982 ... 1300 ... 03-881697 (4806)

● 1984 ... 1300 ... 46,000 03-392481 (4803)

● G.S.R 1400, 1973 ... 03-872412 (4800)

● ... 1978 ... 1400

● ... 6,000 ... 03-5403410 052-641872 (21139)

● ... 1979 ... 03-318476 88.800 (16280)

● ... 75 ... 03-766153 03-292845 (7371)

● ... 79 652 ... 03-483429 (6629)

● ... 1978, ... 100,000 ... 03-478665 03-561611 (18590)

● ... 1982 ... 8700 ... 03-729917 (7650)

● ... 85 ... 99.000 ... 11,500 ... 03-298877 (3558)

● ... 1500 ... 1983 03-9241757 (3448)

● ... 82 ... 1124, 89,000 ... 03-336343 (3294)

● ... 79 ... 6,500 109.000 03-262621 03-258944 (20691)

סימקה–קרייזלר

● ... 1300 1972 145,000 ... 052-84052 (6911)

● ... 1302 1972 ... 03-874240 (6628)

● ... 1200 75 ... 03-499451 (8547)

● ... 78 ... 6,500 ... 03-382892 (8400)

● ... 72 1200 ... 052-448186 5,000 (8462)

● ... 77 ... 03-769762 (8374)

● ... 1200, 1971 ... 03-325538 05-265354 (8101)

● ... 1968 ... 03-946584 (7223)

● ... 75 1977 1100 ... 03-919424, 03-916848 (7180)

● ... 1975 1300 ... 378053 (7020)

● ... 79 ... 1400 ... 03-331108 (4624)

● ... 81 ... 03-851934 (4760)

● ... 1973 1300 03-9523062 (4053)

– מנחם תלמי

מתי מורגנשטרן

מעריב שבת:
איתיאופדה בתל אביב – גדעון מריק ● האגף העצרי בשטחים – אביגדור בן־יוסף ● יום אחד בירושלים – אהרון הבר ● הרב פרץ. מכתב התמכרות נבון בכיס – בנימין רחים ● שני בין: נשים מבקשות להתהפך לגברים – ביותר ל„בעריב"

יאיר הורביץ

מעריב כלכלה:
העסק האפור בעקבות הבנקים, עם הפנים אל הלקוח הקטן – יואב יצחק

מעריב קריה:
תמיד בסכנת קירקוע – ... איידן

מעריב פנאי:
הנה הם באים – שמואליק קראוס, יגאל בשן, יצחק קלפטר ושרון ליפשיץ לקראת אלבומים חדשים. רקמים ראשונים מהביצפה לאוזניים שלנו בסתיו – יאיר לפיד

שמואליק קראוס

מעריב ספרות:
על תרגומי יאיר הורביץ מן השירה הסקוטית – שלום יצבי

אפרים קישון – דעות ● יוסף חריף – פוליטיקה ● חליה רביקביץ – טלוויזיה ● יצחק בן־נר – אוהבים הסבוע ● טיבבי נפט

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

חיילי הנדסה במכתב לשמיר ולרבין

„צה"ל שומר על כבוד האדם גם אם הוא ערבי משכם"

טוענים כי התקשורת מבליטה השולי והטפל, ואילו חיילי צה"ל פועלים ללא דופי

מאת סופרו המדיני של „דבר"

חיילי פלוגת הנדסה שסיימו שירות מילואים בשכם כתבו מכתב אל ראש הממשלה ואל שר הבטחון, בו שיבחו את מדיניות צה"ל וטענו כי כלי התקשורת מפרסמים מידע לא נכון.

חיילי הפלוגה ששרתו באיזור שכם כותבים: „אנו, חיילי הפלוגה, מבקשים להביא לידיעת ראש הממשלה ושר הבטחון, שבניגוד גמור למתפרסם באמצעי התקשורת, ובניגוד מוחלט לאווירה שהשתרדה בקרב חוגים מסויימים בישראל, התרשמנו ונוכחנו לדעת, שהמדיניות הנקבעת ברמות הגבוהות, דרכי הפעולה, התגובה ואמות המידה על פיהם פועלים חיילי צה"ל הם ללא רופי ורבב מוסרי. בהסתמך על הניסיון אותו צברנו בשירות מילואים האחרון התרשמנו שבד בבד עם השלטת החוק והסדר ללא פשרות, שומר צה"ל, בכל הניתן, על כבוד האדם גם אם הוא ערבי תושב שכם".

עוד נאמר במכתב: „ההקפדה השמירה הקנאית על נורמות התנהגות מוסריות, הם שנותנים לחיילים את היכולת להתמודד עם מצב כה פרובלמטי. מה חבל שדווקא הטפל והשולי זוכים להבלטה באמצעי התקשורת, בעוד שהעיקר אינו זוכה להתייחסות הערכה".

שמאי תובע משמיר לעכב עדכון שכר הבכירים

מאת אמנון אמר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

בתגובה למאמר שפורסם שלשום ב„דבר" פנה אתמול יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, יעקב שמאי, לראש הממשלה בבקשה לעכב את עדכון שכר הבכירים במשק.

שכר זה אמור להתעדכן בתחילת אוקטובר בכ־15 אחוז, בשעה שהשכירים במשק יקבלו במועד זה תוספת יוקר של כ־5 אחוזים בלבד.

במכתב ששיגר לשמיר, מזכיר שמאי כי בזמנו הבטיח שר האוצר שלא להעלות את שכרם של הבכירים במשק.

במכתבו מבקש עוד שמאי להעלות את הנושא בישיבת הממשלה כדי שזו תקבל החלטה שתחייב את שר האוצר לפעול בעניין.

מחריף המאבק בין סוכני הביטוח לחברות

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

מחריף המאבק בין לשכת סוכני הביטוח לבין חלק מן החברות בשל התנהגות על מוחרי הביטוח הנוקף לרכב.

יו"ר הלשכה, אברהם רייף, צופה שהמאבק יגיע לשיאו בכינוס של כ־1000 סוכני ביטוח ואנשי החברות שיתקיים בחיפה בקרוב. הסוכנים טוענים כי לא ניתן להמשיך ולקיים את שוק ביטוח הרכב במצב הנוכחי, כאשר חברות ביטוח מעניקות לקבוצות גדולות שונות במשק הנחות עצומות, עד 60 אחוזים, מתחת לשולחן, תוך התבססות על עוברות פיקטיביות ועל חשבון הלקוחות הפרטיים הבודדים.

מאידך, מתלוננות אותן חברות על הפסדים כבדים. לשכת סוכני הביטוח מנהלת באחרונה מאבק נוקשה ומופנה נגד ההטבות המפליגות לקבוצות המאורגנות, אולם עד כה לא נודע על הצלחות וגם משרד האוצר אינו מוכן להתערב לפי שעה.

אגף רישום החברות ירחיב שיפור השירות

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

שר המשפטים אברהם שריר, סייר אתמול באגף רשם החברות, השותפויות ובאגף רשם המפטנים והמדגמים, ועמד על מוחי העבודה ושירותי הציבור הניתנים לקהל הרחב.

אגף רישום החברות עומד בפני הרחבה ושיפור השירות לקהל. השלוחה בתל־אביב תורחב, יתוסף לה כוח־אדם ויעשו מאמצים להפעלתה גם אחרי הצהריים. כן מתוכננת פתיחת שלוחה בחיפה, שתספק לקהל הנזקקים לשירותי רשם החברות בצפון.

יצויין, כי ועדה ובה נציגים ממשרד האוצר, שמונתה בידי מנכ"ל המשרד לצורך בדיקת אפשרויות שימוש בלשכות שירות לשם שיפור וייעול השירות לציבור, העבירה לאחרונה המלצותיה החיוביות בנושא זה. שר המשפטים, אברהם שריר, רואה בחיוב שימוש בלשכות שירות חיצוניות מעין אלה, דבר שימנע מהציבור את הצורך להופיע אישית במשרד רשם החברות.

למרות התנגדות הוועד:

יותר ממחצית עובדי „אליאנס" מוכנים לחזור בכל תנאי

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

יותר ממחצית מעובדי מפעל „אליאנס" מחודרה כבר חתמו על הסכמתם לשוב לעבודה בכל תנאי תחת תוכנית ההבראה שנתהמה בין כונס הנכסים ומועצת הפועלים.

ואולם, מספר העובדים עדיין אינו מספיק כדי שהמפרק יוכל לפנות אל בית המשפט ולבקש, לפנים משורת הדין, לפתוח את השערים ולהימנע מחיסול החברה. מאמצי השכנוע של יתרת העובדים נמשכים בקידתנגות בעוד שהמפרק ממשיך במקביל לחפש קונים שיסייעו בחיסול „אליאנס". עד כה אין קונה רציני, לא לקרקעות ולא למבנים ולציוד הנאמדים בעשרות מיליוני דולארים.

החברה הבת „שמשון" ממשיכה לעבוד ואולם תכנית ההבראה בה אינה מתבצעת עקב ההתנגדות לגורל החברה האם ועד העובדים ב„אליאנס" ממשיך להתנגד בתקיפות להתחמת העובדים. ב־14 באוגוסט תתקיים אסיפת נשים של „אליאנס", שתהיה עוד שלב לקראת חיסולה.

הד תקשורתי נרחב לניתוח ילדה מארגנטינה בישראל

(עתי"ם). – שובה של ילדה ארגנטינאית לביתה, לאחר ניתוח בישראל, מעורר בארגנטינה הד תקשורתי גדול.

הילדה, סולידה ואסקו, בת תשע, לקתה בסרטן הדם וגותחה לפני כשבעה חודשים בבית החולים „הדסה" בירושלים בידי פרופ' סלאבין. בגופה הושתל מוח עצמות של אחותה.

לכבוד שובה של הילדה לביתה שבעיר לה פלטה, אורגנה מסיבת עתונאים רבת משתתפים בנוכחות שגריר ישראל אפרים טרי. כל רשתות הטלוויזיה העתונים החשובים הקדישו לסיפור מקום נכבד, תוך הדגשת סיועה של ישראל להצלת הילדה.

מאז שודרה הידיעה התקבלו בשגרירות עשרות קריאות טלפוניות של אזרחים המבקשים להודות לישראל על עזרתה ההומנית ורבים אחרים פונים אל תוכנת הטלוויזיה כדי לברר כיצד ניתן לקבל טיפול רפואי בישראל.

הנהלת משרד הבריאות וחבר העובדים

מודיעים בצער רב על פטירתה של

גב' ליגום ליזה

מבין ותיקי המשרד וגימלאית משרדנו ומשתתפים בצערה של המשפחה

مكان الأصل

דבר ספורט

בארלו בא והתאמן

הושלם הסגל של האלופה מכבי ת"א ✓ בארלו בכושר בגלל נסיונו להתקבל ל־נ.ב.א ✓ מתאמנים לקראת היציאה ללוורקוזן

מאת מנחם בלום

קן בארלו בישראל: ביום שישי נחת שחקן החיזוק האמריקאי של מכבי ת"א בארץ, וכבר בערב הצטרף לאימוני הקבוצה. בעקבות זאת הושלם הסגל המלא של מכבי ת"א עם שובו של איציק כהן מארה"ב.

בארלו, ששמר על כושר במהלך הקיץ בשעה שניסה להתקבל לליגת הנ.ב.איי. התאמן ללא קושי והשתלב בקצב האימונים. מחר יהיה לשחקנים יום מנוחה, וביום שני יחזרו שוב להתאמן לקראת היציאה ביום חמישי הקרוב לטורניר בלוורקוזן גרמניה.

באימוני השבוע התרכזו יותר בסגנון המשחק ובמכבי ימשיך המאמן צבי שרף בנסיונותיו לגבש את החמישיה הראשונה. אשר לסגל עודד המאמן מעדיפים בשלב זה לשמור על שתיקה, לפחות עד שיחזור עו"ד שמעון מזרחי מארה"ב. שם תיאם את מועד המשחק עם פילדלפיה 76 שיהיה ב־9 באוקטובר.

ויליאמס החל כבר להפציץ: 31 נק'

מאת משה כהן

קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א ניצחה אתמול במשחק אימון באוסישקין את בית"ר ת"א מהליגה הארצית 76:92.

זה היה משחק האימון הראשון של הקבוצה ובו שיבצע השחקן הזר החדש של הפועל ת"א דניס ויליאמס שקלע 31 נקודות.

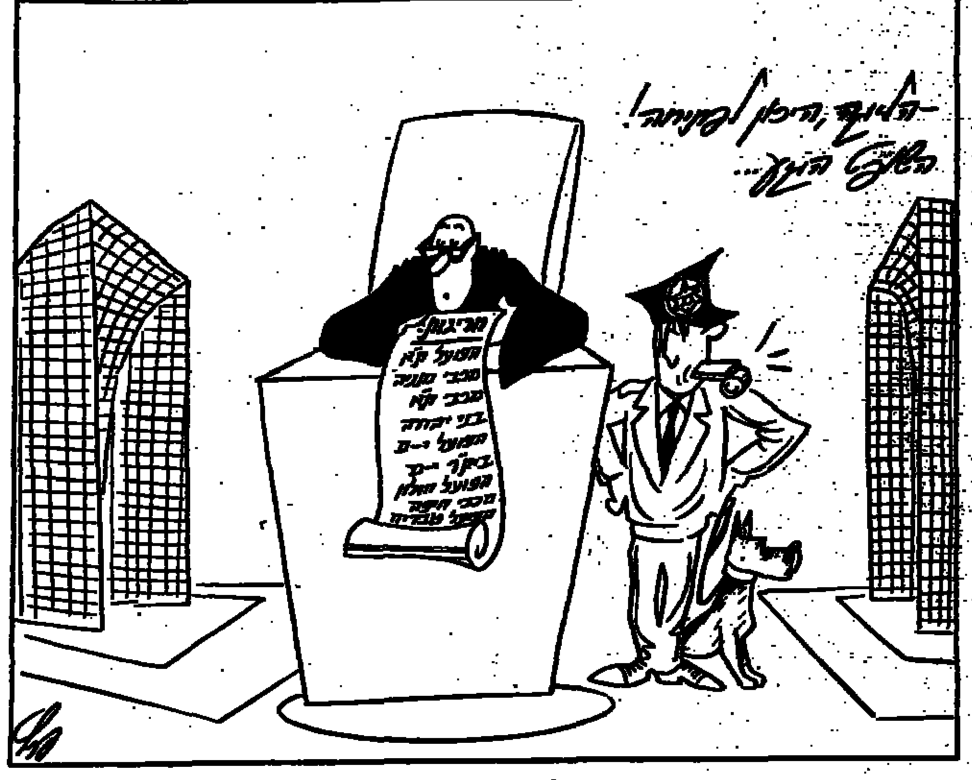

הפסד להפועל ת"א: העיקר ההשתתפות

סוף סוף התייצבה האלופה למשחק אימון. אולי זה סימן לסוף הבאלאגן. דרך אגב, כפ"ס ניצחה בדקה ה־90 2:3

מאת שמואל קליגר

בתום התחלה ואחרי הבלאגן הגדול של הקיץ היה דווקא משחק האימון הראשון של האלופה הפועל ת"א לא רע ומוצלח הגם שתוצאת ההפסד 3:2 להפועל כפר סבא לא מרמזת על כך.

1000 צופים חזו במשחק טוב ומעניין של שתי הקבוצות בהתחשב בעובדה, כי היה זה מבחן רציני ראשון לשתיהן. הקבוצות הופיעו בהרכבים כמעט מלאים כאשר משורות האלופה נעדר הבלם יעקב סגל ובכפר סבא לא שותף הזרוע אמריקאי מגבל.

הכפר סבאי אורן מוחרז הוליך 0:1 בדקה ה־16. משה סיני שיכבע שוב כי הוא מס' 1 בבעיטות עונשין כאשר שתי דקות לאחר מכן בעט נפלא מ־25 1:1. בדקה ה־24 הוליך משה סלקטר הרכש של כפר סבא את קבוצתו ליתרון 1:2 כאשר בעט מ־25 מ' לזווית השער. זו היתה גם התוצאה בהפסקה.

בדקה ה־55 התנהלה התקפה מתואמת של הפועל ת"א כאשר מוריס דאגו ושבתאי לוי ניהלו סדרת מסירות ובסיומן בעט דאגו מהסעיד את ה־2:2.

המשחק המהיר, מלווה בתנועה טובה של השחקנים על המגרש נמשך עד לסיום, כשעל הסף בעט דוד סטולבר את שער הניצחון 2:3 ממש בדקה האחרונה. במשחק שפט עובדיה צבי.

סלובודן הרשים את „שייע" בגרמניה

מאת שמואל קליגר

[illegible] כדורגלני מכבי נתניה מחנה אימונים בן 13 יום בגרמניה, שגולת הכותרת שלו היה משחק אימון עם מחזיקת הגביע המערב־גרמנית קבוצת איינטרכט פרנקפורט, בו נוצחו 3:0.

"אני מאד מרוצה מהאימונים של הקבוצה וכן מהעובדה שהקבוצה עמדה טוב מול הדירג החזק", אמר אתמול שייע פייגנבוים, מאמן הקבוצה, שעות ספורות לאחר שוב הקבוצה.

המשחק בא למאמן כהפתעה ועל קיומו נודע לשחקנים רק זמן קצר לפני שנערך (הקבוצה הגרמנית הגיעה במיוחד לגרינברג – העיירה בה נערך מחנה האימונים).

הגרמנים הוליכו במחצית הראשונה 2:0 שערים כבר אחרי 25 דקות, ופייגנבאום סיפר, כי בדקות אלו התמיצו השחקנים הישראלים מספר פעמים את השער ובמיוחד עמדו בני לם, פורר הלפון ונתי עזריה בפני מכבי הבקעה קורצים.

יגאל מנחם הפצוע לא השתתף במשחק בגלל פציעה וגם פול ריווים לא יצא למחנה האימונים בגלל התקנה, המחייבת אותו לשהות בארץ לפחות שנה כדי שיוכל ליטול חלק במשחקי הליגה. המאמן היה שבע רצון מהיכולת שגילה הכדורגלן היוגוסלאבי של הקבוצה, סלובודן, המשחק בתפקיד הבנתי. "הוא, יחד עם פול ריווים, יתגברו את הקבוצה ואני מקווה שנוכל להתגבר על חסרונותו של שלום תקווה", אמר המאמן.

האחים שנטל סגני אלופי העולם ב־470

גלשנירדה

האחים גיר ודן שנטל זכו אתמול בהישג מכובד כשדורגו במקום השני בתום תחרויות אליפות העולם בשייט מפרשיות אולימפיות מדגם 470.

באליפות העולם זכו מזרח גרמנים מתוך 56 מפרשיות. אתמול בשיוט החמישי דורגו השנטלים במקום הששי ואילו בשיוט הששי והאחרון דורגו במקום השלישי והבטיחו את הסגנות.

שני האחים עגבר זכו אתמול במבחנים בגלשני רוח, שנערכו בחוף שרונים. עמית עגבר מהפועל ת"א ניצח בגלשנים קלים, לאחר שהקדים בסיכום את מתי פרידמן מהפועל פרדס חנה. בגלשנים כבדים דורג ראשון ערן עגבר מהפועל ת"א, לפני מיכה ארנון מהפועל חיפה.

לארי ספייסר מגיע לחולון

מאת משה כהן

הזר השני של הפועל חולון, לארי ספייסר, שחום עור בן 28 עומד להגיע היום לישראל.

ספייסר, שגובהו 2.05 מ', שיחק בארבע העונות האחרונות בספרד. במשך שנתיים שיחק בקבוצת גרנאדה מהליגה הראשונה ובשנתיים האחרונות שיחק בשתי קבוצות הנמנות עם הליגה השניה הבכירה בקבוצות אגרדה ולנסיה.

ספייסר משחק בתפקיד "סמול פורוורד" והוא מצטיין בקליעה מטווח 3 נקודות (56 אחוז). ממוצע הריבאונדים – 8 למשחק וקולע בממוצע 28 נקודות.

ביום שישי הגיע לחולון המאמן האמריקאי, מרווין קסלר וכבר הספיק להעביר אימון. בסוף השבוע תצא הקבוצה למחנה אימונים בעין גדי.

שחקן חיזוק להפועל חיפה

מאת יצחק ציבין

שחקן החיזוק שהוא הזר של הפועל חיפה, טוני ביצ'י, הגיע לישראל ואמור להיבחן היום בשורות הקבוצה.

ביצ'י שיחק בעונה החולפת במדי ליבורנו מהליגה האיטלקית הראשונה וקודם לכן היה שחקן ראשון בצרפת.

המאמן החיפאי יריב ורשיצקי תר אחר שחקן חיזוק נוסף לאחר ששני הזרים של אשתקד, רולנד יוסטון (בליגה השניה באיטליה) וקילפטריק הלס (בליגה הצרפתית) התמו בקבוצותיהם החדשות ולא יחזרו לישראל.

★ מיכה בן מקיבוץ שמיר זכה אתמול בתחרות הטריאתלון שנערכה בחורשים, כשעבר 8 ק"מ בריצה, 20 ק"מ ברכיבה על אופניים ו־250 מ' בשחיה בזמן של 1:06.34 שעה. שני הגיע חברו לקיבוץ, ניא בן אפרים בזמן של 1:07.57 שעה. בין הנשים ניצחה טובה ליברמן מכרמיאל בזמן של 1:29.27 שעה. 200 משתתפים נטלו חלק בתחרות.

שפיר להפועל

מתאגרפי מבון שפיר קרית מוצקין, שזכו באליפויות רבות התמזגו עם הפועל מחוז חיפה. בכך צירפה לשורותיה הפועל אגודה שלמה של 20 מתאגרפים ותפעל תחת השם: מבון שפיר/קרית חיים. מזכיר המחוז, אברהם היט, השפיע על המאמן חיים שפיר לאמן בהפועל, שהדישה את הפעילות באירגון ובסוף השבוע במפגש בין היט, ניסן ורדומיצקי (מנהל האירגון), סלומון סטולר (מ.מ מנהל אגף הספורט) וחיים שפיר, נחתם הסכם.

האלוף מרדכי ב"ספר הזהב"

באירוע ספורטיבי משולב, שנערך בסוף השבוע במצפה רמון, בשיתוף תלמידי ואוהדי האזור, גברה נבחרת גבעתי בכדורסל על נבחרת מצפה רמון 76:80.

את נבחרת גבעתי הוביל אביגדור מוסקוביץ' ויואב קרמן. בטקס הסיום העניק ראש המועצה, שמואל כהן, מגן הוקרה לאלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, ורשם אותו ב"ספר הזהב" של מצפה רמון כאות הערכה לתרומתו לדרום ולמצפה רמון.

בקר עבד קשה מול מנסדורף 6:7, 5:7

אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, הצליח למתוח אתמול את ה"פיינליסט" מוימבלדון, בוריס בקר, לפני שנכנע לו בשתי מערכות בסיבוב השני של טורניר האמלם 7:6 (10:8), 7:5.

מנסדורף, המדורג 23 בעולם, שכבר ניצח בתחילת השנה את המערב גרמני, פתח אותו במערכה הראשונה, כאשר כל אחד מהמתמודדים זכה במשחקי ההגשה שלו.

בשובר שיוויון הוליך בקר 5:6, לפני שעמוס הגיב במשחק מבריק והצליח להפוך הקערה על פיה ולהוליך. הגרמני תפס בעוצמה וזכה בנצחון בשובר השיוויון ובמערכה כולה. גם המערכה השניה היתה שקולה, אולם מנסדורף לא הצליח לעמוד מול חבטותיו האדירות של בקר.

המדורג ראשון בטורניר, איוון לנדל, ניצח באותו סיבוב את השוודי אנדרס יארריד. שני מדורגים נוספים שניצחו, היו הצרפתי יאניק נואה, שגבר על האמריקאי ג'ים קורייר 4:6, 6:3, 6:4 ואנדרה אגאסי, שניצח את השוודי סונדסטרום – 7:5, 6:3.

★ בחצי הגמר אמש: יאניק נואה מצרפת הודיח את איוואן לנדל 6:3, 6:2.

● בטורניר בוילמינגטון הפתיע האמריקאי דן גולדי, שהדיח את המדורג ראשון, הצ'כי מילוסלב מצ'יר, 6:3, 4:6, 7:6. האמריקאי הצעיר מיכאל צ'אנג הדיח המדורג שלישי, הסובייטי אנדריי צ'סנוקוב – 6:3, 7:5. קווין קארן ניצח את המדורג שניים, האמריקאי בראד גילברט – 6:4, 3:6, 6:1.

ההגרלה ב"פלשינג־מדו"

גורדון יורגנסון, נשיא התאחדות הטניס של ארה"ב (משמאל), פיליפ קארטייר, נשיא ההתאחדות הבינ"ל (במרכז) ומיכאל בארנס, מנהל האליפות הפתוחה של ארה"ב ב"פלשינג־מדו", מגרילים את משחקי הסיבוב הראשון ליחידים, שיפתחו מחר.

לנדל – הזכיה ה־4 ב"פלשינג־מדו" או שוילנדר ואדברג 'עשו הסטוריה'

מאת שבח בן־גבריאל

האם יצליח איוואן לנדל בן ה־29 מצ'כיה לזכות בפעם הרביעית באליפות ארה"ב הפתוחה ב"פלשינג־מדו" בניו־יורק, או שמא יהיו אלה מאטס וילנדר בן ה־24 ושטפן אדברג בן ה־22 משוודיה, שיעשו היסטוריה – אף שוודי לא נטל עד כה את התואר האמריקאי.

השוודים יסתערו מחר, עת תיפתח האליפות שתימשך שבועיים, עד ה־11 בספטמבר, על התואר הרביעי והאחרון שנותר השנה במסגרת ה"גראנד־סלאם". באמתחתם שלוש אליפויות. וילנדר נטל את שני התארים הראשונים של השנה – אוסטרליה וצרפת ("רולאן־גארוס"), בעוד שאדברג עשה זאת בוימבלדון.

לעומתם, איוואן לנדל עדיין מדורג ראשון בעולם, מכיוון שהשנה נעדר מכמה טורנירים, עקב פציעה ומחלה, ומשום כך מכבודים המוטחים, כשכשלונותיו בפאריס ובוימבלדון נצרו מסיבות אלה.

המהגר הצ'כי הודח ב"רולאן־גארוס" בידי השוודי יאן סונסון בשלב רבע הגמר ואילו בוימבלדון מעד בחצי הגמר על־ידי בוריס בקר.

לעומתו, הצליחו וולאנדר ואדברג לעשות חיל בשתי אליפויות אלו. מאטס וילנדר ניצח בגמר רולאן־גארוס את הנרי לקונט מצרפת ואדברג עשה זאת בגמר וימבלדון לגרמני בוריס בקר.

אשתקד באליפות ארה"ב, ניצח איוואן לנדל בגמר את מאטס וילנדר בארבע מערכות, לאחר שהכניע בחצי הגמר את הוותיק ג'ימי קונורס בשלוש מערכות קלות. מהעבר השני, ניצח וילנדר את אדברג בארבע מערכות, ומעניין לציין, שלפני שבוע, בגמר מייסון, אוהיו, ניצח שוב וילאנדר את אדברג, לאחר שהפך פיגור משמעותי (6:3, 3:0) לנצחון בשתי המערכות הבאות 6:7, 6:7 –

לנדל עשה אשתקד היסטוריה בארה"ב, בהיותו הטניסאי הזר השני, שנטל שלוש פעמים רצופות את התואר האמריקאי. קדם לו הבריטי פרד פרי בשנות השלושים.

מתוך אלה שזכו בתואר בעבר ויטלו חלק באליפות השנה, הם הצ'כי לנדל (שלוש זכיות), ג'ימי קונורס (חמש זכיות), ג'ון מקנרו (ארבע) וגיירמו וילאס מארגנטינה (פעם אחת ב־1977).

ג'ימי קונורס, בן ה־36, הזכיה שטרם נס ליחו, כשהפגין יכולת טובה בטורנירים האחרונים, לאחר שהחלים מפציעה ועייפות מן המאבקים בוימבלדון. שם הודח בידי הגרמני פטריק קוהן בשלב שמינית הגמר, לאחר חמש מערכות מתישות. אשתקד, ב"פלשינג־מדו", הפסיד ה"זקן" ללנדל בחצי הגמר.

ותיק אחר ובעל זכיות רבות, ג'ון מקנרו, ינסה להשתלב בין ה"גדולים". אשתקד הפסיד הטניסאי הפיזולמטי ללנדל ברבע הגמר. הוא הצליח השנה פחות מאשר קונורס, כשנבה בוימבלדון בסיבוב השני בידי האוסטרלי וולי מאסור בשלוש מערכות. ברולאן־גארוס זכה לעידוד מצד הקהל, אולם מקנרו נאלץ להכנע ללנדל ברבע הגמר, לאחר מאבק בן ארבע מערכות.

אגאסי בן ה־18 התקוה של ארה"ב

אוהדי הטניס בארה"ב מקווים, שאת הנחת יעניק להם הצעיר שבחבורה, אנדרה אגאסי בן ה־18, גיסו של אחד מגדולי הטניסאים בעבר, פנשו גונזאלס. אגאסי הצליח השנה לזכות בששה טורנירים והוא למעשה שהחזיר את ארה"ב ל"בית העליון" בגביע דייויס, כשניצח בשני משחקי היחיד בבואנוס־איירס את היהודי מרטין חייטה וגיירמו פרידולואן, בדגילו של האמריקאי. אשתקד נכנע אגאסי כבר בסיבוב הראשון, ב"פלשינג־מדו", לצרפתי הנרי לקונט.

ההצלחה הגדולה של הכוכב האמריקאי הצעיר היתה דווקא בפאריס, כשנוצח בחצי הגמר, לאחר מאבק בן חמש מערכות, על־ידי מאטס וילאנדר, שניצח בגמר בקלות את הנרי לקונט.

וילאנדר שיבח את אגאסי על משחקו המרשים ועל התנהגותו הנפלאה וזכה לתשואות סוערות מצד הקהל הפריסאי. פרשנים סבורים, כי אגאסי עשוי אפילו השנה לזכות בכבודה ב"פלשינג־מדו". הוא כבר בשל דיין לקראת המשימה האפשרית. מכל מקום, טרם ידוע אם אגאסי ייצג את ארה"ב במשחקים האולימפיים, מכיוון שהאחראים על הנבחרת כללו אשתקד את בראד גילברט במשלחת. אבל הטניסאי היהודי, שהפסיד אשתקד ב"פלשינג־מדו", ברבע הגמר, לקונורס, לאחר שניצח קודם לכן את בוריס בקר, הידרדר השנה, בעוד שאגאסי עלה כמטאור בצמרת העולמית. כיום מדורג הוא במקום הרביעי, אחרי לנדל, וילנדר ואדברג, וארבעתם ייאבקו הפעם על הבכורה.

אל ארבעת הגדולים יש לצרף גם את שני הצעירים בני ה־18, פרדרולואן והאוסטרי תומאס מוסטר, שבאחרונה זכו להצלחות גדולות וכן את הנרי לקונט, מילוסלאב מצ'יר, שנוצח לפני שנתיים בגמר ב"פלשינג־מדו", והאוסטרלי אוזור יד ימינו, פט קאש ודפורד, שעשה חיים קשים ללנדל בוימבלדון ואחר־כך ליותר טניסאי הצמרת העולמית.

אגב, שניים מן הגדולים לא יהיו. פאט קאש האוסטרלי הודיע על פרישתו בגלל פציעה ואילו בוריס בקר טרם החלים, הוא עדיין מצוי בטיפול רגליים אצל מומחה במינכן.

מנסדורף ובלום ייצגו את ישראל

גם לישראל יהיו נציגים ב"פלשינג־מדו". עמוס מנסדורף וגלעד בלום, שלא הורשמו במיוחד השנה. עמוס סובל מפציעה בבטנו, שהחלו בוימבלדון, כשנאלץ לפרוש במערכה השניה, במשחק מול דיינו נארגיזו האיטלקי, ולפני כחודש בטורונטו. הוא חידש לפני כמה ימים את פעילותו בארה"ב, לקראת השתתפותו ב"פלשינג־מדו". אשתקד, באליפות זו, העפיל מנסדורף עד לסיבוב השלישי, כשנכנע לשוודי אנדרס יארריד בשלוש מערכות. מנסדורף ובלום נוטלים חלק בשני טורנירים נפרדים במדינת ניו־יורק.

לגראף הסיכויים הגדולים ביותר

בין הנשים, עומדת הגרמניה שטפי גראף לעשות היסטוריה ולהיות הטניסאית הראשונה מאז... שתזכה בתואר האמריקאי. ולא רק זאת, אלא לזכות בשנה אחת בארבע אליפויות הגדולות ב"גראנד־סלאם". הישג שנפל בעבר בחלקן של האמריקאית המנוחה, מאורין קונולי, האוסטרלית מרגרט קורט ומרטינה נבראטילובה.

אשתקד נוצחה גראף בגמר על־ידי נאוראטילובה, אך מאז זרמו מים רבים בנהר הצרפתי. גראף גבוהה למעלה הצליח בבית ולאחרונה עשתה זאת בוימבלדון.

ילידת פראג בת ה־32 איבדה מכושרה. בשבוע שעבר נוצחה במונטריאול בידי הכוכבת הסוויסית נטליה זוורווה בת ה־17, אשר שיחזרה את ניצחונה קודם לכן בפאריס. את התואר נטלה הארגנטינית גבריאלה סבאטיני בת ה־18, שניצחה באותו טורניר את כריס אוורט בת ה־33 ואחר־כך בגמר את זוורווה 1:6, 6:2.

אכן, הדור הצעיר ישמיע את קולו ב"פלשינג־מדו". הצעירות הללו יעשו ככל הנראה חיל באליפות זו, כשהן יתוקו בעתיד את השולטות בעבר, אוורט (שש זכיות) ונאוראטילובה (ארבע).

קו הפסיד במערב ברלין אוויטה זכה בפרס הגדול

סבסטיאן מפסיד לבן־ארצו תום מקין במערב ברלין

הבריטי סבסטיאן קו כמעט הוכיח שלשום במערב ברלין כי אלה שבחרו לא להכליל אותו בנבחרת הבריטית לסיאול שגו. קו בהופעתו הראשונה לאחר פציעה סיים שני בריצת 800 מ' במסגרת תחרות הסיום של הפרס הגדול וקבע זמן של 1:47.87 ד'. הוא פיגר אחרי המנצח בן־ארצו תום מקין שחצה את קו הסיום לאחר 1:47.62 ד'.

המרוקאי סעיד אויטה זכה בפעם השניה בסיכום הכללי של תחרויות הפרס הגדול לאחר שניצח בריצת המייל בזמן של 3:56.21 ד' והוסיף לאמתחתו סכום של 25,000 דולאר. בין הנשים זכתה בסיכום הכללי האצנית מג'מייקה גרייס ג'קסון שניצחה בברלין בריצת 200 מ'. קודם לכן סיימה שלישית בריצה ל־400 מ'.

שיאן העולם לשעבר בריצת 100 מ' האמריקאי קלווין סמית המשיך לנצח. בברלין גמא את המרחק בזמן של 10.12 שנ'. המירוץ נערך בגשם שוטף שפגע ברצים. הוא הקדים את הניגרי שידי (10.16) ובן ארצו קשר.

הסובייטי איגור אסטאפקוביץ' ניצח בידוי פטיש עם הישג של 81.26 מ' אך לא יופיע בסיאול מפני שכשל במבחני ארצו. ההפתעה נפלה בבור הקפיצה במוט כאשר שיאן העולם הסובייטי סרגיי בובקה כשל וסיים רק שני עם הישג של 5.80 מ' הנופל ב־29 ס"מ משיאו העולמי. המנצח בתחרות היהי סובייטי אחר רודיאן גאטולין עם הישג מצויין של 5.95 מ'. הוא כשל בנסיונו לשבור את שיאו של בובקה ואף נפגע במהלך נסיונו זה.

האמריקאי רוג'ר קינגדום ניצח בריצת 110 משוכות עם הישג מעולה – 13.04 שנ' והקדים את בן ארצו טוני קמפבל. בן ארצו דני האריס ניצח ב־400 משוכות (49.29) ונצחון אמריקאי נוסף רשם לזכותו קופץ המשולשת מייק קונלי שקבע – 17.59 מ'. הוא הקדים ב־20 ס"מ את הסובייטי פרוטסנקו.

השוודי שוברג ניצח בקפיצה לגובה עם קפיצה של 2.33 מ'.

בין הנשים הרשימה הרומניה איוון שניצחה ב־1500 מ' – 4:00.24 ד'. הפתעה נרשמה בריצת 5000 מ' כאשר הבריטית ליז מקולוג הקדימה את הנורווגית אינגריד קריסטיאנסן.

משה צחר היה ויהיה האבא של כדורגלני הפועל טבריה

מאת גבעתי בן יוסף

משה צחר, ראש עירית טבריה לשעבר, מוכר על ידי אוהדי הפועל טבריה "כאבא של הקבוצה". רבים זוכרים בערגה את תקופתו של משה, כאשר "השדים האדומים" היו לשם דבר והוא היה אז "מלך השדים".

טבריה הגדולה של סוף שנות החמישים ותחילת שנות השישים, משה ליווה את הקבוצה בכל משחקיה, גם כשהדבר הצריך נסיעה לחו"ל למשחק חשוב. כך היה בזלצבורג, בכנס ספורט הפועלים הבין־לאומי, שהסתיים במשחק ראווה בין הפועל טבריה לאוסטריה זלצבורג. שני ראשי הערים של טבריה וזלצבורג היו אורחי הכבוד במשחק, שבסיומו ניצחה הפועל טבריה בתוצאה 1:2.

במשחקי ידידות נהגו לתת למשה לבעוט את כדור הפתיחה. בחלק ממשחקים אלה הוא נהג גם לשפוט בדקות הראשונות.

גם היום משה הוא אוהד מושבע של הפועל טבריה ועוקב אחריה.

שאלה: מתי החל הקשר שלך לקבוצת הפועל טבריה?

משה: הקשר שלי אינו מתחיל בתקופת הליגה הלאומית של הפועל טבריה, אלא לפני כשבעים שנה, כאשר הייתי בעצמי שחקן כדורגל בעיירה הומסק בפולין, שם שיחקתי כרץ שמאלי ושיא הקריירה שלי כשחקן היה תפקיד ה"קפטן" באותה קבוצה. כאשר הגעתי לטבריה בשנות השלושים, היו מספר בחורים שידעו לבעוט בכדור, צרפתי אותם למסגרת אירגונית וקראתי להם "הפועל טבריה". המשחקים נערכו על מגרש מאולתר עם שני עמודי מטאטא וסימון ידני, בסך הכל היו בטבריה שלוש קבוצות הפועל טבריה, מכבי טבריה ותאג'יה (קבוצה ערבית), אני הייתי השופט.

שאלה: מי היה המנצח?

משה: בדרך כלל הפועל טבריה היתה הקבוצה הטובה יותר, בייחוד לאחר שצרפנו לקבוצה שני שוטרים בריטיים חסונים וגבוהים. אך לא החזרנו סיכוי לשום קבוצה. בתקופת כהונתי כמזכיר מועצת הפועלים, עוד לפני קום המדינה, והמגמה הקבוצה במסגרת ארצית השחקנים זכו סוף סוף להתלבשת ונעליים, אבל מגרש עדיין לא היה.

שאלה: ומתי הוקם המגרש?

משה: אחד הדברים הראשונים שעשיתי, כשנבחרתי לראש עירית טבריה, היה הקמת מגרש כדורגל. עם העליה ההמונית בשנות החמישים, נתגלו בטבריה כשרונות חדשים, כמו סוסנובסקי ז"ל, בופקה ושמות נוספים. מאוחר יותר הצטרפו לקבוצה שמות כמו האחים פרץ, האחים זיתוני, רומנובסקי, נורי ושמות נוספים, שהילכו אימים על כל קבוצה בארץ.

שאלה: מה היה השכר אז, במושגים של היום?

משה: הספורט אז היה על רקע התנדבותי ועל רקע "גאוות יהודה". אני מצידי השתדלתי שלשחקנים לא תהיינה דאגות פרנסה. אישית טיפלתי בכל שחקן ואת רובם הכנסתי כעובדי עיריה, בתפקידים אחראיים. העיר היתה אז בתנופת פיתוח והם נטלו חלק בכך והשתלבו במקצועות של מיבנה המשק העירוני. העבודה, שהם היו עובדי עיריה, איפשרה להם השתתפות סדירה באימונים ובנסיעות למשחקים באמצע השבוע. באחד ממשחקים אלה, קיבלתי באמצע המשחק מרוב התרגשות התקף לב.

שאלה: נגד מי זה היה, זוכר לך?

משה: כן. נגד מכבי יפו. המשחק היה משחק מכריע. הובלנו לאורך כל המשחק בשיעור 0:1 ובאחת ההתקפות של מכבי יפו כרעתי תחת עומס המתח.

שאלה: ישנו משחק חשוב אחר שזכור לך?

משה: כן, היה משחק גביע חשוב, שנערך בתל אביב ונדמה לי שזה היה נגד הפועל באר שבע. למחרת, הכותרות בעיתונות בישרו על תבוסת שבע הקנים, כי טבריה ניצחה 1:7. שגריר באנגה, שהיה אורח כבוד במשחק, העניק על פי בקשתי את הגביע לקבוצה המנצחת.

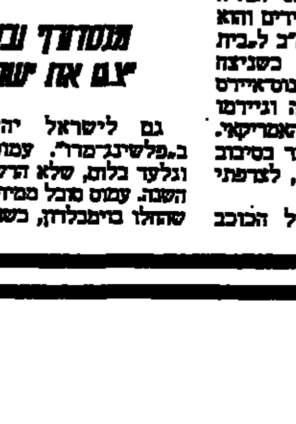

משה צחר היום

שאלה: רבים מגדירים אותך "כאבא של הקבוצה".

משה: כי קודם כל חשתי באמת כאבא של השחקנים. דאגתי לעודד את רוחם ברגעים קשים. תמיד הרגשתי שכדורגל הוא רק ספורט וצריך לדעת שקורה שגם מפסידים. אבל גם לאחר הפסד, צריך להתאושש ולהאמין שאפשר לנצח. חינכתי אותם גם לשמור על הברות כערך יותר עם זאת לתת "פייט". לא לחינם קראו להם ה"שדים האדומים". מרגע שהם עלו למגרש, נדמה היה לצופים שלפניהם שדים ולא בני אדם, שדים שידעו להלהט ולהאבק על כל כדור.

שאלה: מה הקשר שלך לקבוצה כיום?

משה: היום אני מנוע מלבקר במגרש. בשל היותי שומר מסורת, איני נוסע בשבת ובגילי איני יכול ללכת ברגל עד המגרש. אולם אני עוקב אחרי הקבוצה ומחזיק להם אצבעות. משתדל מידי פעם גם להפגש עמם ולרומם את רוחם. למחרת ההפסד הצורב מול הפועל ירושלים, ידידתי למועצת הפועלים התקלתי עם באווירה קשה. אנשים ישבו חפויי ראש. אספתי אותם ואמרתי: "כבה אתם גוזרים את גורל הקבוצה. אל תרפו את ידיכם ואת ידי השחקנים, יש עוד ארבעה משחקים. אם תאמינו בכוחכם, אתם תנצחו ותעלו לליגה לאומית". שמו והתחילו לעבוד. מרגע זה הכניסו רוח לחימה והלהיבו את השחקנים. אני מבטיחכם שתעלו. ואומנם כך זה היה.

משה צחר (מימין) ונבחר במעמד בעיטת הפתיחה של הפועל טבריה במשחקה הראשון אי פעם בליגה הלאומית בעונת ה־68. שני משמאל השוער המצטיין יעקב גולדשרב

שאפק ותאצ'ר אלופי זוגות־עף

מאת יצחק ציבין

באליפות ישראל בכדורעף לזוגות גברים, שהתקיימה אתמול בחוף הדרומי של חיפה, זכו עופר שאפק ואורן תאצ'ר (הפועל קרית־אתא) שניצחו בגמר את רובי פרידמן ושלימן אבי רוקח (מכבי חיפה) 10:15. הזוג זכה זו פעם שניה ברציפות בכתר.

במקום השלישי דורגו צור אלבז ואלון גרינברג (הפועל בת־ים) שגברו על חיים בורק ושל כיגון (הפועל בית־זרע) 11:15. לזוכים הוענק פרס כספי בסך 800 ש"ח, לסגנים 600 ש"ח ולמקום הג' 400 ש"ח.

בין הנשים זכו בתחרות לשלישיות אלה שפיר, רונית כרמלי וגלי מסד (הפועל מטה אשר) שניצחו את הדר עצבה, דנית רישון ואכלס נגר (מטה אשר) 7:15. במקום הג' דורגו ויקפת ובנרת צייבין ורונית ברגל (קרית חיים) שגברו על דנית לבוב, ויקפת ברגל וחגית אלזאקי (קרית חיים) 12:15.

ראש עירית חיפה, אריה גוראל, העניק את הגביעים למנצחים ואף השתתף כשחקן במשחק פיקציה בין השופטים ומארגני המשחקים לבין בנות מטה אשר.

שריד התפרקה

קבוצת הכדורעף של הפועל שריד העבקים התפרקה ולא תופיע במסגרת הליגה הלאומית.

כרטיס לסיאול לאמא של רויטל

אלופת ישראל בהתעמלות, רויטל שרון מקרית ביאליק, כובדה בסוף השבוע במסיבת פרידה מטעם עירית ביאליק, ערב צאתה לסיאול. ראש העיריה, דני זאק, מנכ"ל הועד האולימפי אורי אפק והמאמנת זהבה זיסמן, שיבחו את יכולתה של שרון ואיחלו לה הצלחה במשחקים האולימפיים. גולת הכותרת במסיבה: כרטיס טיסה לאמא של רויטל, שתלווה את בתה באולימפיאדה.

صكنا من الاهل

هكذا من الاصل

ה„אדומים" של פלדה ישאפו העונה לצעוד בדרך הנכונה

מאת משה כהן

את הנס הגדול של „עונת המלפפונים" סיפקה לנו קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א. מפשיטת רגל מקצועית וכספית, קמה הקבוצה מהקרשים ותוך שבועיים לקטו מכל עבר שחקנים שמקומם הטבעי הוא בצמרת הטבלה.

אין ספק, כי הפועל ת"א פרנסה במהלך הקיץ המתיש כתבי ספורט רבים. הידיעות השתנו חדשות לבקרים והכל נראה מתוסל באגודת הפאר של התאגדות הפועל. מה כבר לא נאמר על הפועל ת"א? חדים שערוריתיים פורסמו ברבים, החובות הלכו ותפחו, ההשמצות גרמו כבר לגיחוך וראשי ההסתדרות ומפלגת העבודה נראו המומים מהמתרחש בחלון הראווה הספורטיבי שלהם.

פרשנים ידושו בסיבות למה שקרה בהפועל ת"א ובקורסים לניהול, יובאו בפני התלמידים דוגמאות מהפועל ת"א, כלקח מר של ניהול כושל. לא יהיה זה הוגן להאשים אדם מסוים, או לנסות לתלות את מה שקרה בגורם זה או אחר. כנראה שהשיטה לא התאימה לעידן שנות ה־2000. וראשי ההסתדרות הבינו זאת בדרך הקשה ולא במקרה הם החליטו על הפרדת הספורט הייצוגי ממועצות הפועלים.

ואכן, בהפועל ת"א הוקמה עמותה. לאחר מגעים ממושכים עם אנשי עסקים מעוררי מחלוקת, לגבי רצינותם להשקיע בקבוצה, הגיע הכדור לאברהם פלדה, שרק לפני שנתיים עזב את הפועל ת"א בטריקת דלת ועם מרירות רבה.

פלדה, הידוע כעסקן כדורסל משופשף, הקים עמותה, שחברים בה כמה אנשי עסקים, ודאג לניתוק מלא מבית ברנר. הוא שמר על קשרים אישיים עם מנהלי קבוצות, שחקנים וסוכנים ותוך שבועיים הצליח לחולל את הבלתי יאומן. ללא קשר מה יקרה עם הפועל ת"א, ראוי פלדה לחופן מחמאות, כיוון שלדעתי הוא הצליח לבצע משימה כמעט בלתי אפשרית. אמנם פנקס השייקים שלו היה פתוח, אבל ללקט שחקנים מכל עבר ועוד בקבוצה שאמינותה ירדה לאפס, אינו נחשב לדבר הכי קל בעולם.

לא רק פלדה ראוי למחמאות. גם המנהל המסור, ידידיה רפפורט, ראוי להערכה על דבקותו במטרה, גם ברגעים שנדמה היה, כי הפועל ת"א הולכת בדרכי האחיות מעפולה ור"ג. כשנבחרת ישראל שהתה בטורניר הקדם־אולימפי בהולנד, הוא טרח להתקשר מדי ערב לעמוס פרישמן ולעודד אותו. הצריך לזכור שבאותה תקופה נדמה היה, כי להפועל ת"א אין תקווה.

יתכן שגם העובדה, שלהפועל ת"א יש מסורת וגאווה סייעה להקמת קבוצה טובה. לא במקרה אמר מנהלה המשופשף של מכבי ת"א, שמואל מחרובסקי, בשיא המשבר של הפועל ת"א: „תפסיקו להספיד. להפועל תהיה קבוצה טובה". מתברר, כי „שמלוק" ידע על מה הוא מדבר.

השחקן הראשון שהגיע לסיכום עם העמותה החדשה היה עמוס פרישמן, שנחשב בהפועל לסמל ועל סמלים לא מוותרים בקלות. פרישמן רצה מאוד להמשיך ולשחק בקבוצת נעוריו והוא שמח לשמוע שגם השנה ילבש את המדים האדומים. אחרי כן נוהלו מגעים עם הארווי לאסוף וגם איתו נחתם בסופו של דבר הסכם.

הבעיה הגדולה של העמותה החדשה היתה, שהיא איחרה במעט את הרכבת, כיוון ששחקנים מעולים כמו לאבאן מרטר וחיים ולוטיקמן, לא המתינו וחתמו על חוזים עם קבוצות אחרות. ולוטיקמן טען בפני, בגילוי לב, כי אם הכל היה מסודר בהפועל ת"א, הוא היה ממשיך לשחק בקבוצה, אבל ולוטיקמן לא קרא היטב את המפה וחשב לתומו שלהפועל ת"א אין תקומה. הוא יכול להתנחם כעת, שישחק לצידו של מיקי ברקוביץ ובחווה שמן במכבי ראשל"צ.

גם שחקני רכש לא היו פנויים בעת שההנהלה החדשה החלה לתפקד. מתברר, כי רובם כבר סיכמו עם קבוצות אחרות ולא היו אפשרויות רבות. פלדה ניצל את קשריו הטובים עם ראשי הפועל חולון והצליח להגיע לסיכום לגבי העברתו של ג'ימס מרי והשאלתו של תומר חגק. מנהליה של הפועל חולון רצו לראות הפועל ת"א חזקה, במטרה לזכות בהכנסה כספית שמנה במשחקים בין שתי הקבוצות. יו"ר המחלקה, מאיר מאור, לא הסתיר זאת כשאמר: „אני רוצה הפועל ת"א חזקה, כי התקציב שלנו בנוי גם על המשחק מולה, אבל אני מקווה שחולון תהיה חזקה יותר".

לאחר לאסוף, הגיע תורו של שמעון אמסלם, שכבר חתם על חוזה עם מכבי ראשל"צ והגיש תביעת בוררות. בסופו של דבר תביעתו נדחתה למעשה והוא שוכנע להמשיך ולשחק בהפועל ת"א, תוך תקווה שהשנה יזכה לדקות משחק רבות יותר.

ה„מצצה" נחתה ביום ההעברות האחרון, לאחר החוזה שנחתם עם קית בנס. הכוכב שחום העור לא רצה לשחק עונה נוספת בהפועל ירושלים וסוכנו, אבי ויולסקי, הגיע לסיכום עם ראשי הפועל ת"א. בירושלים כעסו ולא הסכימו לחתום לו על טופס ההעברה. כעת עומד העניין לדיון בפני בורר מטעם איגוד הכדורסל.

כמאמן הקבוצה החתום יעקב ארלר, הידוע בקשריו הידידותיים עם אברהם פלדה ואלי אפרתי. ארלר ופלדה החליטו לחפש שחקנים זרים נמוכים. הם מסתמכים על הצלחת קבוצות עם שחקנים זרים נמוכים. כבר לפני שלושה חודשים נכתב ב„דבר ספורט", כי השנה נראה יותר שחקנים זרים נמוכים מככבים בארץ. מתברר, כי מחירם הנמוך ויכולתם לסחוף קבוצה שלמה מפתה רבים. בהפועל גליל עליון ומכבי ר"ג נהנו מכך מאוד.

הזר הראשון, שחתם בקבוצה, היה ליבטון סאונס, שעל יכולתו המעולה אין עוררין. סאונס היה מועמד להצטרף ללוס אנג'לס קליפרס ורק לפני שבועיים החל לנהל מגעים עם הפועל ת"א והסוף היה, שהוא חזר לשמש התל אביבית.

גם הזר השני אינו שחקן גבוה. מדובר באנדרי ויליאמס, שבהפועל טוענים, כי יהיה מאוד מעניין לראותו בפעולה. במצב זה תיפול המעמסה מתחת לסלים על כתפי, לאסוף ואמסלם. קשה להאמין שהם יצליחו להתמודד בהצלחה מול ענקי מכבי ת"א והפועל חולון, אבל לעומת זאת נראה השנה הפועל ת"א מהירה יותר ואטראקטיבית יותר.

אמנם, בשנה שעברה היתה להפועל ת"א קבוצה חזקה יותר, אבל נוכח המפולת בתחילת הקיץ, אין ספק, כי עוד לפני שריקת הפתיחה של העונה ראויה הקבוצה לחופן מחמאות. צריך לזכור שללא הפועל ת"א חזקה, הליגה הלאומית היתה הרבה יותר משעממת. בכל מקרה, שמעון מזרחי יכול לישון בשקט השנה. הפועל ת"א לא תהיה הקבוצה שתגנוב לו את כס האליפות, אבל לעשות לו צרות, היא בהחלט מסוגלת.

שתי צלעות למשולש וחסרה צלע שלישית

מאת מיכאל אלמוג

ההחלטה הראשונה של המזכירות החדשה של מרכז הפועל היתה החלטה חשובה לפניו ועתידו של הכדורגל הישראלי. רעיונות ותכניות של שנים קיבלו סוף סוף גושפנקא רשמית, המאפשרת לנציגים בהנהלת ההתאחדות לכדורגל לפעול.

כל המגמה בשיתוף שחקנים זרים ובצמצום מספר הקבוצות בליגה היא נסיון להעלות את רמת הכדורגל שלנו הן לשמו והן למשיכת קהל למגרשים. הנושאים האלה מהווים שתי צלעות למשולש שחסרה לו עדיין הצלע השלישית. הכוונה לצירוף קבוצות הכדורגל הישראלי והנבחרת הלאומית לגוש האירופי.

הפשרת היחסים עם מדינות הגוש המזרחי, ובעיקר עם ברית המועצות, עשויה לקרב מועד זה, אם כי מצויות עדיין התאגדויות גם במערב אירופה שאינן נלהבות לצרף את ישראל. יש יסוד להאמין שאם ברה"מ ועוד מדינות מהגוש המזרחי יתנו ידן – יתגשם הצעד הנכסף והחשוב.

אז תבוא עדנה לכדורגל שלנו.

עלינו גם לחזור ולהציע לא לשחק יותר בשיטת הפלייאוף. הטוב והיפה בליגה הוא שכולם משחקים נגד כולם ומאחר שבפלייאוף מדובר בסיבוב אחד, ישווק בשיטה זו גם הסיבוב השלישי בליגה.

יישר כח למזכירות „הפועל" וברכת דרך צלחה לקבוצות ולהתאחדות לכדורגל.

פסק זמן

עם: אהרן להב

לשייט ביום כיפור

ימי שבת וחגי ישראל מפריעים, מבחינת התורה וההלכה, לספורטאי ישראל בזירה הפנימית וגם בזירה הבין־לאומית. זכורה מלחמתו של ח"כ אברהם שפירא „המנהל הכללי של המדינה" מטעם אגודת ישראל שהגה סידורים שונים לכדורגל הישראלי: משחקי ליגה ביום ששי ועד הארת כל מגרשי הכדורגל כדי שאפשר יהיה לשחק בערבים. העיקר לא בשבת. הוא ניהל על כך „מלחמה עולמית" כולל האיצטדיון שעוד לא הוקם בירושלים.

בזירה הבין־לאומית יש ליהדות הדתית שותפים רבים בהרבה מדינות, שתמיד מוחים ומטרידים את מוסדות הספורט הישראלים את משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה בתביעה חוזרת ונשנית לא להופיע לתחרויות במועדי ישראל.

עכשיו על הפרק אולימפיאדת סיאול. היות ויום כיפור חל ב־21 בספטמבר, ארבעה ימים לאחר טקס הפתיחה ויתרו בארץ מראש על הופעת כמה ספורטאים בענפים שצריך להעפיל משלב לשלב ואי הופעה ביום כיפור, המוכרז בממשלת הישראלית יום שבתון כללי, מוציאה את הספורטאי מחוץ לתחרות בגלל אי־הופעה, אף יכולה לגרור אחריה עונש.

זה ויכוח נצחי ועד כה זכה בו ב„נוקאאוט" המחנה הדתי. ביום כיפור לא עוסקים בספורט ולא חשוב איפה, מדוע ולמה. מדינת ישראל, שאינה משופעת בספורטאים בעלי סיכוי לגרוף מדליה אולימפית, שולחת לסיאול צמד שייטים – האחים דן ורן טורטן להם יש בהחלט סיכוי למקום בצמרת. תקנון שיוט מאפשר שיוט ימי בשבוע התחרות, כאשר מותר לכל צמד מתחרה למחוק את השיוט הגרוע ביותר ובכך לשפר את מיקומו בטבלת המתחרים. אי השתתפות הטורטנים בשיוט של יום כיפור ימנע מהם את הפריבילגיה של אפשרות מחיקה ובכך יקטינו את סיכוייהם לצמרת לעומת האחרים.

הטורטנים אינם משלימים עם רוע הגזירה ומחפשים דרך כן לשייט ביום כיפור ואפילו מצאו רב שנותן הכשר לשיוט אם ישהה הצמד בים, מערב יום כיפור ולא ירדו על היבשה. כלומר אם רוצים להתחכם – אפשר. אבל זה בשביל שומרי מסורת. אז מדוע אי אפשר להשאיר לזוג ספורטאים חילוני למהדרין את ההחלטה לשייט ביום כיפור?

לדוגמא: אם בשלושה הימים הראשונים יובילו הטורטנים בין 1 עד 8 המקומות הראשונים, מדוע לוותר על יום כיפור ובכך לוותר על סיכוי למדליה בסיום? אחרת כמובן המצב אם בימים הראשונים הם ישארו הרחק מאחור ולא יהיה שום סיכוי לתיקונים. אז השיוט ביום כיפור לא יעלה ולא יוריד.

ההשתתפות במשחקים האולימפיים היא אמנם תחת דגלי מדינות, אולם המדליה היא אישית. כל ספורטאי המתכונן לאולימפיאדה, שואף לפיסגה ורגע שיצא למסלול כל ההחלטות הן שלו בלבד. לכן לא חייבים הטורטנים להתחשב בשום שיקול זולת השיקול הספורטיבי־מקצועי. ואם צריך לשייט ביום כיפור – כל האמצעים מקדשים את המטרה.

כן לתקנון תשלומים

עוד לא עיכלנו את העובדה שבעונה הבאה ישתנו סידרי עולם בכדורגל הישראלי: זרים ועמותות ואחריות אישית ו־12 קבוצות בלאומית ואולי נהנה סוף סוף ממשהו מקצועי כמו בעולם הגדול – והופ: משבורון חדש. במכבי ובבית"ר רוצים לבטל את תקנון התשלומים.

לא מדברים על כך עם השותף הבכיר (הפועל), בזמן שמגיעים לסיכום על חוזים וצימצום, כי חוששים מתגובה. או פותחים שוק של גנבי סוסים. קודם מתקנים לסוס את השיניים ולאחר שנמכר, מתחילה הגסיסה...

בלי תקנון תשלומים גם בכדורגל וגם בכדורסל, לא שווים כל הסידורים המסגרות והעונשים והתקנות. „השמים יהיו הגבול" וכל התופעות הכלכליות הקשות של היום יהיו בבחינת זמן לפני המרת. העובדה שרוב הנהלות הקבוצות עברו על התקנון איננה עושה את התקנון ל„גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה". זה להג וקישקוש שעסקני הכדורגל והכדורסל שלנו העתיקו מהז'רגון הפוליטי כאשר מדובר באיזה חוק דרקוני או אנטי דמוקרטי. אבל מה ענין שמיטה להר סיני (תרתי משמע)? האם כל תביעה של כדורגלן/כדורסלן איננה עמידה בפני ההגיון והשכל הישר?

אסור לגנוב, אבל גנב הוא רק מי שנתפס בקלקלתו. האם בשל כך אין הציבור יכול לעמוד בחוק, בגזירה ובעונש? אם לא יהיה תקנון תשלומים (אפשר לשפץ אותו, להתאימו למציאות, לא לקבוע גג לכל שחקן אלא סכום כללי שיכולה קבוצה להוציא על משכורות לכל סגל השחקנים) תהיינה הגיגות כספיות ולאחריהן שערוריות ומשברים עוד יותר גדולים ושום זרים לא יועילו לשיפור הרמה, היכולת והאמינות של המשחק.

רק פיקוח צמוד על ההנהלות של הקבוצות, מלווה בתקנון תשלומים ותקנון ענישה נוקשה למפירי התשלומים – עשוי ליצב את העגלה על דרך המלך ולהפכה ברבות הימים למכונית מהודרת. בעוד ימים אחדים יעמדו לדין משמעתי כל השחקנים והעסקנים שנתפסו עוברים על תקנון התשלומים בדרגות חומרה שונות. במוסדות השיפוט של ההתאחדות לכדורגל תלוי עכשיו אם חוקים לחוד ומעשים לחוד או שיש עונש לכל אלה שירדדו את הכדורגל הישראלי למצבו הנוכחי.

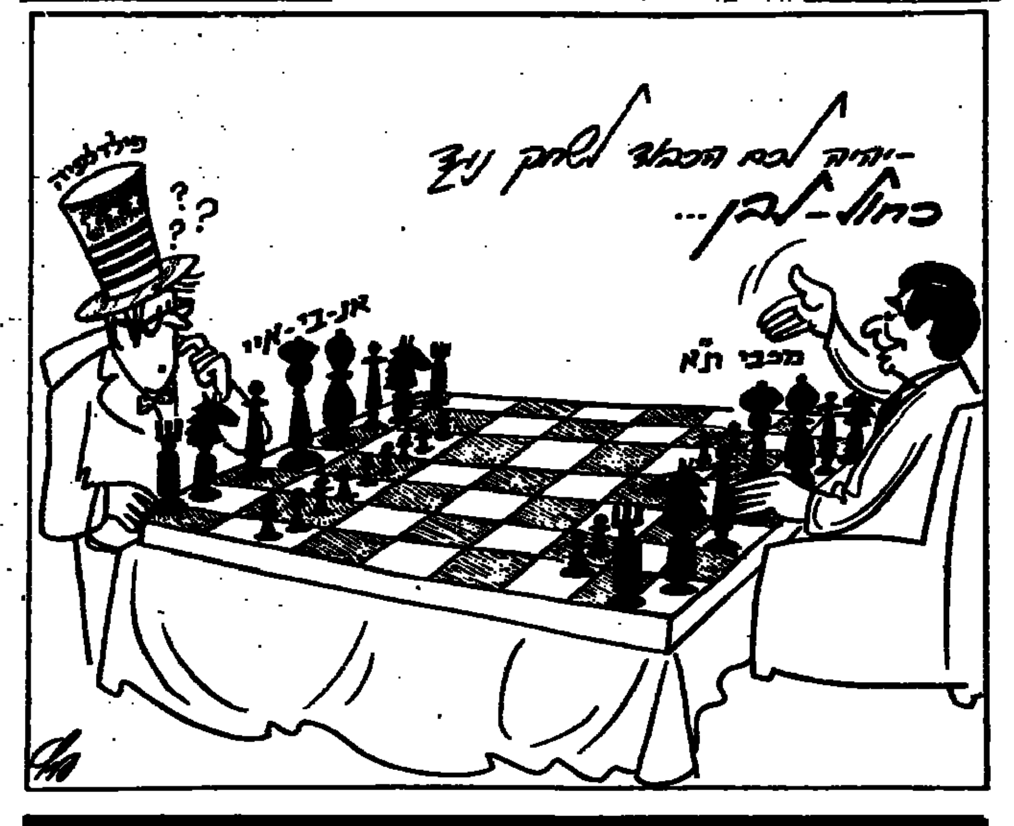

אדים עולים מן הכנרת

מונולוג של ירדן, אוהד שרוף: לפי הפרצוף שלי יודעים אם טבריה ניצחה או הפסידה. 2 קילו גרעינים במשחק. הכל מוכן לתגיגה הלאומית

אומרים על האוהדים הטבריינים, שהם „שרופים", אפילו יותר מהאוהדים הירושלמים.

„מי אלה אוהדי בית"ר?" שואלים כאן בהתרסה. „אנחנו עוד נשגע את הליגה", הם מבטיחים.

בטבריה זוכרים את מה שהיה לאחר המשחק האחרון והמכריע נגד מכבי יבנה. אוהדים רבים, שליוו את האוטובוס, שהוביל את השחקנים תוך שהם מפלסים את הדרך בקושי רב. בכל צומת מרכזית נערכה חגיגה ספונטנית, שנמשכה מספר דקות. נהגים ושוטרים, שנקלעו לזירת השמחה עמדו משתוממים תוך שהם מגלים הבנה.

עכשיו, בטבריה הכל ערוך ומוכן לשריקת הפתיחה. ישנם כאלה שסופרים את הימים. ביניהם גם ירדן, אוהד ש„חי, אוכל ונושם" הפועל טבריה. להלן מונולוג של אוהד שרוף, ירדן:

★ ★ ★

„הפועל טבריה זה הכל בשבילי. טבריה מנצחת – אני בשמיים. טבריה מפסידה – הראש באדמה. לא מוציא את האף מחוץ לבית. בקושי הולך לעבודה. רוב הזמן מסתכל בתקרה. השבוע שלי מתחיל ומסתיים בהפועל טבריה. אני נוסע לכל המשחקים ו„משתתף" כמעט בכל אימון.

לפני המשחק המכריע ביבנה הלכתי לרבי מאיר בעל הנס ועתרתי שזה יעזור. למשחק נסעתי יום לפני כן וישנתי אצל חברים. בלילה לא יכולתי להירדם ולמחרת בשעה 11.00 כבר הייתי במגרש. לקחתי איתי גם שני קילו גרעינים בשביל להרגיע את העצבים. כשטבריה הכניסה את הגול הראשון לא הפסקתי לצעוק ולרקוד. הייתי בעננים. כבר אז ידעתי ששום דבר לא יעזור. אנחנו בלאומית!

בתום המשחק התפרצתי למגרש ויחד הרמנו את עופר דן. זה היה אחד הימים המאושרים בחיי.

בדרך חזרה לטבריה פחדתי שאעשה איזה תאונה. הייתי עוזב את ההגה, מוחא כפיים ושר, כשקסטה של הפועל טבריה מלווה אותי לכל אורך הדרך. בכל צומת עצרנו, הוצאנו דגלים ושרנו. הנהגים לא הבינו מה קרה.

אבל מה הם אכלו לנו את הלב עד שעלו. אתה זוכר כמה שבתות לפני כן האסאלה שהיתה נגד הפועל ירושלים, אני לא יודע מה קרה פתאום לשחקנים. כמו שנכנס להם שד בראש, שאמר להם: אל תשחקו. הם בקושי זזו על המגרש. אחרי הגול השלישי קמתי ועזבתי. לא יכולתי יותר. פחדתי שאם אני נשאר עוד אני יכול לחטוף התקף לב. למחרת לא הלכתי לעבודה. רק ביום שני הלכתי לעבוד והיית צריך לראות איזה פרצוף היה לי בעבודה. המנהל שלי יודע שכשטבריה מפסידה קשה לדבר איתי. בעבודה ישנם איתי כמה חברים שהם לא טבריינים. לפי הפרצוף שלי הם יודעים אם טבריה ניצחה או הפסידה.

מה שאני עושה עכשיו זה לספור את הימים שנותרו עד לפתיחת משחקי הליגה. אני והחבר'ה שלי כבר מוכנים. יש לנו כבר תלבושות ודגלים. קנינו „רומבוק" (תוף) גדול. נגיע שעה לפני כל משחק ונתחיל לעשות שמח, נרעיש עולמות. כולם ידעו מי אנחנו.

אבל, אני רוצה להגיד לך שאם לא יביאו שחקני חיזוק הם עוד עלולים לרדת בחזרה לליגה הארצית. צריך להביא את השחקנים הכי טובים וכל אחד בעיר צריך לתרום. השנה אני אתרום פי שניים ממה שתרמתי בשנה שעברה. רק שיביאו שחקנים ולא יעשו פאשלות. אנחנו לא רוצים רק „לטעום" את הליגה הלאומית. אנחנו רוצים שהקבוצה תשאר בלאומית ולבנה נכחים..."

גבעתי בן־יוסף

ראש ראה מהספסל את אולדריג' מבקיע שלושער בפתיחת העונה

איאן ראש ישב אתמול על ספסל המחליפים וראה כיצד ג'ון אולדריג', הכדורגלן אותו הוא מיועד להחליף מבקיע שלושער כבר במשחק הפתיחה של העונה ומוליך את האלופה ליברפול לנצחון חוץ על צ'רלטון אתלטיק בשיעור 0:3.

אולדריג' שהבקיע את שני השערים במשחק מגן הצדקה בשבוע שעבר והעניק לקבוצתו את הגביע הוכיח כי ראש אולי יחזור להרכב אך לא על חשבונו. השלושער של חלוץ האלופה לא היה היחיד אתמול. טוני קוטי כדורגלן הרכש היקר של אברטון שנרכש תמורת 2.5 מיליון ליש"ט ואלן סמית חלוצה של ארסנל עשו זאת אף הם והם מובילים כמובן את טבלת מלך השערים.

קוטי העניק לקבוצתו החדשה נצחון מרשים על ניוקאסל 0:4. הוא החל במלאכת ההבקעה כבר לאחר 34 שניות, השער המהיר של המחזור. שעריו של סמית העניקו לארסנל את הנצחון הגבוה של המחזור 1:5 על מחזיקת הגביע וימבלדון, לאחר שהאחרונה הוליכה משערו של פאשאנו.

גם בליגה הסקוטית נרשמה תוצאה בלתי שגרתית. גלזגו ריינג'רס הביסה בדרבי העירוני את האלופה ומחזיקת הגביע סלטיק בשיעור 1:5.

20 הצלמים שרדפו אחרי ראש לפני תחילת המשחק הכניסו לאמביציה את אולדריג'. וכבר בדקה ה־24 הבקיע שער ראשון בגיחה לאחר הגבהה של ג'ון בארנס. את שני שעריו האחרים הבקיע במחצית השניה.

קוטי שנדרש להוכיח את יכולתו בפני קבוצתו החדשה התחיל לפרוע את השטרות במהירות הרבה יותר מהצפוי. כאמור כבר לאחר 34 שניות הסכין כדור ראשון ברשת. השער נתן לו עידוד מוראלי והוא הבקיע עוד פעמיים בדקות 31 ו־61. גרהאם שארפ השלים את מנת השערים חמש דקות מהסיום.

ארסנל שהרשימה לפני פתיחת העונה בהמה משערו המהיר של ג'ון פאשנו המקסימלי כבר בדקה השביעית. אולם שער עצמי של סימון טריסי החזירה את התותחנים לתמונה וסמית הבקיע את שעריו בדקות 23, 27, ו־48. פול מרסון חתם את תוצאת המשחק בדקה ה־85.

יריבתה העירונית של ארסנל, טוטנהאם לא שיחקה אתמול. המשטרה סירבה לאשר את קיום המשחק בגלל ליקויים בסידורי השמירה והבטחון בווייט הארט ליין. לתנדנית נוספת, וסטהאם שמכבה את קוטי הובסה ע"י הקדושים של סאותהמפטון 4:0. פול רידאואט שחזר מאיטליה הבקיע צמד.

יום חלש היה גם למנצ'סטר יונייטד שסיימה בתיקו אפס ביתי את משחקה נגד קפ"ר. בדרבי בין שתי עולות חדשות לא נפלה הכרעה כשאסטון וילה ובירמינגהם סיימו בתיקו 2:2. עולה חדשה נוספת, מידלסברו הפסידה 1:0 לדרבי.

נוטינגהאם פורסט נוצחה ע"י נוריץ' 2:1 ושפילד ונסדיי גברה על לוטון 0:1.

ריינג'רס הבקיעה שלושה שערים תוך 17 דקות במחצית השניה והוטמה את סלטיק שהוליכה משערו של מקאבוי בדקה התשיעית. אלי מקוויסט הבקיע צמד למנצחים. תוצאות נוספות בסקוטלנד: דנדי יונייטד – אברדין 2:2; המילטון – מאדרוול 0:1; היברניאן – הארטס 0:0; סט. מירן – דנדי 0:0.

באיירן בראש הטבלה

באיירן מינכן העפילה לראש טבלת הליגה בגרמניה לאחר שהביסה את קייזרסלאוטרן 1:5 במסגרת הסיבוב החמישי. באיירן ניצלה את תבוסתה של המוליכה עד אתמול קרלסרוהה שהוכנעה ע"י קלן 6:1. קלן עלתה בעקבות נצחונה למקום השני ואליו המבוצרים נשרו למקום הרביעי.

שתי הפתעות נוספות נרשמו כאשר העולות החדשות זכו בנצחונות. שטוטגארט קיקרס גברה על המבורג 0:2. סט פאולי העניקה לשטוטגארט את ההפסד הראשון העונה כשגברה עליה בשיעור 1:2.

באייר אורדינגן עלתה למקום השלישי לאחר שהביסה את איינטרכט פרנקפורט 1:4. האלופה ורדר ברמן איבדה עוד נקודה לאחר תיקו 1:1 נגד מנהיים.

יתר התוצאות: האנובר – לברקוזן 2:2; דורטמונד – מנשנגלאדבאך 2:2; נירנברג – בוכום 1:3.

תומאס אלופס מקלן מוליך את טבלת מלך השערים – 5 לפני ארבעה כדורגלנים שהבקיעו ארבעה כל אחד.

הכתר של הטוב מכולם

כתר זה, דמוי הכתר של בית המלוכה, שהיה בקוריאה, יוענק לספורטאי שיבחר לטוב ביותר מבין כל המשתתפים באולימפיאדה. הכתר עשוי מזהב ומוקף בצבעי אפור־כחול.

המטרה סיאול

טניסאית השולחן הטובה בעולם תישאר בבית בגלל „התחשבנות"

מאת שמואל טל

ערב המשחקים האולימפיים בסיאול עוסקים מרבית העיתונים בסיפוריהם של ספורטאים הלוטשים עיניהם אל הזהב. הפעם לשם שינוי נביא לכבם את סיפורה של ספורטאית שלא תגיע לסיאול.

והיא לא תגיע לשם בגלל כשלונה במבחנים או בגלל פציעה. להיפך, בענף בו היא עוסקת היא נחשבת מספר אחת. הסיבה היחידה להעדרה היא רוח הספורט שהפגינה ואי־רצונה להפסיד במכוון נגד יריבה חלשה ממנה.

הספורטאית היא הי ז'ילי, החובבת הראשונה של נבחרת טניס־השולחן הסינית והמדורגת ראשונה בעולם. בגיל 23 כבר הצליחה לקטוף שלוש מדליות זהב ואחת מכסף וזכתה בשישה טורנירים בין־לאומיים. יריבותיה הרימו ידיים מולה עוד בטרם החל המשחק.

אבל כל זה לא עזר לה כאשר נאלצה להתמודד מול שלטונות ארצה. התוצאה: ניפוי מהנבחרת האולימפית. במקומה צורפה לסגל הצעירה בת ה־21 צאנג־יינג שתוארה על־ידי מאמנה כ„נאמנה ומסורה" לארצה וכמובן גם ספורטאית מצויינת. כתירוץ לניפויה של הכוכבת שלו טען כי היא שיחקה לאחרונה מתחת לרמתה הרגילה ואינה משחקת טוב בזוגות.

אולם מה באמת מסתתר מאחורי סיפור ניפויה של הי ז'ילי? מתברר, כי דבריו של המאמן זאנג קסילין הן כיסוי להחלטה מיניסטריאלית שהתקבלה בחלונות הגבוהים.

ההחלטה הזו באה בעקבות מקרה שאירע באליפות העולם ה־39 בניו־דלהי בחודש מארס. הי קיבלה הוראה להפסיד בחצי־הגמר ליחידות נגד חברתה לנבחרת. הם סברו כי סיכוייה של השניה טובים יותר כאשר תתייצב לגמר נגד הדרום־קוריאנית, יאנג יונג־יא. בהוראתם הם התבססו על העובדה שזו הפסידה פעמיים לקוריאנית.

הי לא נשמעה להוראות. היא הפגינה יכולת מעולה והדיחה את בת־ארצה. וגם במשחק הגמר נגד יונג־יא היתה משכמה ומעלה. התוצאה: נצחון והתואר העולמי.

סינית הי — הטובה בעולם נשארת בבית

העתונות הסינית יצאה מגדרה בעקבות נצחונה. טענו שכושר לחימתה הוא גורם שאף אחת מיריבותיה לא תצליח לגבור עליה. אולם אצל השלטונות עובדות אלה לא שיחקו תפקיד. הם החליטו להעניש את האלופה הסוררת בטענה „ששברה את המשמעת הקבוצתית". מסתבר שבמשטר הקומוניסטי הסיני המשמעת הקבוצתית חשובה יותר מהישגים ויחיד המצטיין ביותר ולכן תאלץ הי ז'ילי להישאר בבית.

העתונות הסינית יצאה להגנת הספורטאית ולא שעתה לגנאיה השתקתה של השלטון. הויכוח שהתנהל מעל דפי העיתונים היה לוהט. האוהדים שיגרו מכתבים למערכות וקראו להחזרת האלופה המצטיינת לנבחרת בטענה כי זכיה בארבע מדליות זהב אולימפיות (ולסינים סיכוי לזכות במספר הזה) עדיפה על כבוד עצמי של מאמן או ראש משלחת.

הי עצמה טענה כי אינה מבינה מדוע נופתה מהסגל. „הכנתי את עצמי היטב למשימה – אמרה – ואין לי ספק שאני מועמדת לזכיה במדליות הזהב". אוהדי מחנה רבים תמכו בדרישתה לחזור לנבחרת ואחד מהם סוס־מינג, המשמש כיועץ לנבחרת הלאומית קרא לשינוי ההחלטה. „הי היא אחת הזוכות המעולות בעולם ומועמדת למדלית זהב. היא חייבת להיות בסיאול".

עורך העתון „צ'יינה דיילי" המופיע בשפה האנגלית אף היה חריף יותר כאשר כתב במאמר מערכת כי ניפויה מהנבחרת מעיד על כך שרוח ה„פייר־פליי" נעלמה.

החיזוקים סייעו להי ז'ילי להתגבר על דכאונה אולם בשלב זה לא חל שום שינוי בהחלטת ראשי הנבחרת. הם צריכים רק לקוות שהניפוי לא יגרום להחלשות הנבחרת ולכישלונה מהנבחרת בה היא מחזיקה ב־30 השנים האחרונות. שכן הענשתה של הי יכולה אולי להוכיח את עוצמת השלטון הסיני אך לפגוע בהישגים.

תומפסון „הולך" על השלישית אבל מחפשים אותו גם מהבית

מאת שמואל טל

פעמיים ברציפות הוכתר הבריטי שחום־העור דיילי תומפסון בתואר ה„אתלט מספר אחד בעולם" לאחר שזכה במדליות הזהב בקרב 10 באולימפיאדות מוסקווה ולוס־אנג'לס (1984).

תומפסון יגיע גם לסיאול במטרה להגן על תוארו ולהיות, אם יצליח במשימה, הראשון בתולדות המשחקים האולימפיים שישלים זכיה משולשת. אולם הפעם לא תהיה המשימה קלה. לבד מיריביו הוותיקים ממערב־גרמניה, ארה"ב, ובריה"מ יצטרף לרשימה גם יריב מבית – אלכס קרוגר.

קרוגר בן ה־24 יליד ליברפול, הוא האיש הטוב ביותר כדי לגלות פרטים על אלילו תומפסון. ממנו למד את כל המרכיבים התרגילים כדי לשפר את הישגיו. [illegible]

שלי מאז מלאו לי 16. אני חושב שגם היום הוא כזה.

אבל עובדה זו לא מונעת מקרוגר בעל הריבוי הישיר להודות כי המטרה העיקרית שלו היא לגבור על אלילו ולהעפילו בטורון לתואר.

קרוגר מודע ליכולת של אלילו [illegible]

[illegible] אלכס קרוגר כשהוא [illegible] סוקרים. מסייעים לו בעיסוק האורתופדי [illegible] כ־1.95 מ' [illegible] גם על המסלול, וכבוד הקפיצות המעגל הזריקות והמריצות.

במהלך היום הוא אינו מתעייף [illegible] „[illegible] – הוא מסביר – יש לי כל האפשרויות לנוח ולכן במהלך האימונים אני יכול להבין את כישורי [illegible] שבאו לשחרר את שריריו אחרי העבודה".

העובדה שהצליח להשתלב בסגל האולימפי לסיאול אף העניקה לו הכרה, [illegible] שהחליטו לתת לו אשראי.

לקרוגר, כמו לספורטאים רבים אחרים, באו הכרטיסים, יש בעיה של כסף. הוא אינו מבקש לזכות בכספים כמו תומפסון לשעבר, שהתעשר מהמוצר בזכות מעמדו הספורטיבי. אך הזמנה לזכות בהוצאה קבוצה וקבוצה שתאפשר לו להגיע עם מכוניתו לאימונים ולתחרויות. אך להילחש להרויח בעלי אימון מתאימים – והוא צריך הגם הגנה למקצועות השונים הטכניים את קרב ה־10.

מכל מקום לתחרות האולימפיים הוא יגיע עם נעלים ישנות וקרועות אך שבזה הוא לא הרויח לו לצבור 7,787 נקודות ולזכות בבכורים האולימפי.

בסיאול עומד הוא מקווה לצבור יותר מ־8000 נקודות ולהתברג בעשיריה הגבוהה. הישג כזה יספק אותו, על מדליה הוא אינו חושב בשלב זה. „כדי לזכות במדליה – הוא מסביר – אלוהים יצטרך להעניק לי מגע את שכרו. אני מוכן רק על אלוהים הנעשה בשבוע יכולתי כדי להצליח, משום שאני יכול לאבד את האמונה המשגבים כי".

אם העיירה שלו בשולים תצא שמחה לראות את קרוגר כשהוא [illegible] בגמר האולימפי [illegible] בזירה הבין־לאומית.

הוא מקווה שזו תהיה פתיחה מוצלחת לקריירה חדשה בתחום הספורט ההולך וקשה ביותר מבין כל מקצועות האתלטיקה.

מכל מקום, גם אם לא יזכה במדליה כבמה אלכס קרוגר – שם השלט עליו.

הלפיד האולימפי בקוריאה

קים סאנג־מין בן ה־12 ולי לאי־היי בת 11 הם הרצים הראשונים הנושאים את הלפיד האולימפי, בהגיעו מאתונה לאי הדרום־קוריאני צ'יז'ו

טניס

הטניסאית אילנה ברגר השלימה בסוף השבוע שעבר ניצחון בגמר סבב בין־לאומי בבלגיה על הישראלית תגית אוחיון 6:3. אוחיון נפגעה ברגלה ולא הבסיסה בתחרות. אתמול החלה בדיבק שבבלגיה תחרות בין־לאומית נוספת. ברגר נוצחה בסיבוב השני ע"י מתחרה ממערב־גרמניה ואילו בתחרות לזוגות העפילה ברגר ותגית אוחיון לחצי הגמר.

● במרכז הטניס בירושלים הסתיימה בסוף השבוע התחרות המסורתית, שנערכה זו השנה השישית לזכרו של יוסי זייתוני, שנפל במלחמת לבנון.

במשחקי הגמר הושגו התוצאות הבאות: גיל 18: גיל קובלסקי – משה סלפין 3:6, 4:6. בנות: לימור ולך – מאגי יאור 1:6, 3:6. גיל 16: אבי פרלון – אלירן קצב 4:6, 4:6. בנות: יפעת עזיאל – ליאת כהן טוילת 4:6, 5:7, 4:6. גיל 14: דקל סלוקר – ליאור דן 5:6, 4:6. בנות: גלית זינגר – לימור גבאי 3:6, 3:6. גיל 12: דני אהו – גיד ולגדין 2:6, 3:6. בנות: עדי מגן – יעל בקמן 5:7, 1:6. את הגביע הנודד העניק הודיו של זייתוני לליאור צימרמן על הישגיו ועל התנהגותו בתחרות זו.

איגרוף

שלושת המתאגרפים האולימפיים, יעקב שמואל, יהודה ברזילי ואהרון יעקובשווילי, חזרו בסוף השבוע ממחנה אימון משותף עם הנבחרת ההונגרית. להתרשמות של המאמנים, כשהגיעו להונגריה הנגיד להם, כי במחנה האימון נמצאת גם הנבחרת האולימפית של גרמניה המערבית. יחד עם מאמנם דיטר ומוצר, שנחשב כאחד הטובים בעולם. שלוש הנבחרות קיימו מחנה אימונים משותף בן 10 ימים. הבוקר יוצאים המתאגרפים במחנה היגיים ויספיקו במחנה האימון עד ליום צאתם לסיאול.

מרכז „הפועל" מודיע:
ישיבת מליאת מרכז „הפועל" מתקיימת היום, יום ראשון 28.8.88 בשעה 14.30, באולם הישיבות של מרכז השלטון המקומי, רח' המסגר 3, תל־אביב.
חברי המרכז מוזמנים.

מפגש בטיילת

ח"כי המערך אורה נמיר, דוד ליבאי ומיכאל בר־זוהר נפגשו אמש עם תל־אביבים שיצאו לשאוף רוח בטיילת. (צילום: ישראל סימיונסקי)

בחירות 88 • בחירות 88 • בחירות 88

נסים: זה לא מיתון – זה האטה יעקבי: הנטל המעיק לא־כלכלי

(עת). – אין מיתון במשק. בסך הכל יש האטה בגידול התוצר הלאומי בשיעור של אחוז וחצי – טען שר האוצר משה נסים, במהלך עימות כלכלי עם שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי.

השניים היו אורחי הכנס לבכירים מרינים חברתיים שהתכנסה ביום ו' במלון רמת־אביב בתל־אביב, והתבקשו להציג את יעדי המשק לארבע השנים הבאות. בדיון נטלו חלק גם השר יגאל הורביץ וגד פרופר מראשי התעשיינים.

שר האוצר הדגיש, כי יש לשמור על קו היציבות במשק, אבל אין פירוש הדבר שקיים מיתון. לדבריו, האבטלה איננה בקו עלייה, אך המשק עובר תהליך התייעלות. מפעלים מקצצים בכוח־אדם בלי לרדת בתפוקתם. השר הביא להדגמה את התעשייה האווירית, שלפני שנתיים עבדו בה 22,000 איש והיא הפסידה, וכיום, עם 16,000 עובדים, מתחילים להסתמן רווחים. מפעל 'צנוע' בית־שמש' גם הוא התייעל. 'סאיטקס' הפסיד, התייעל, ועתה הוא מרוויח. „כל זה היה אומר ליצרנים' לחברת העובדים ולתעשייה הצבאית", העיר שר האוצר.

נסים תקף את חברת העובדים ואמר: „משק העובדים נקלע לתרדמת חורף, אני לומר שהבעיה בו נובעת מהניהול – לא נכון הדבר. מכף רגל ועד ראש אין בו מתום, כולו פצע וחבורה. זה נובע מניהול פוליטי ומרצון לגדול ולהתרחב. למרות שמשק העובדים היה במצב קטסטרופאלי – הרחיבו אותו. לנו קוראים שגעון גדלות, מגלומאניה".

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי אמר, כי בסוף אוקטובר, יום לפני הבחירות, ייצאו מניות הבנקים בסך של 6.3 מיליארד דולאר לפרעון. „יש דיונים באוצר לפריסה כדי שרוב הפרעון לא יועמס על המשק – אבל מקווה שלפחות לא יוחשב להלאים את הבנקים בגין זה".

להערכת יעקבי, תוכל ישראל להגיע לכמעט עצמאות כלכלית עד שנת 1993 בתחום האנרגיה. לשמם זאת הוא מדאיג מכך, שהבנקים והשירותים הציבוריים פורחים, בעוד המגזר היצרני נמצא בהתכווצות מדאיגה, מכך שהתסכן בירידה ומכך שיכרות הגידה שלילית מהגליל הנגב.

יעקבי טען, כי גורמים לא־כלכליים השפיעו על המשק: מלחמת לבנון עלתה 5 מיליארד דולאר. המדיניות הפופוליסטית בשנים 1980־1982 היתה הרת אסון לכלכלה. ההתנחלויות הן על חשבון אזורי הפיתוח והחינוך, ואומרים שהאירועים בשטחים עולים 3 מיליון ש"ח ליום.

יעקבי אמר, שיש להקטין את מעורבות הממשלה במשק, למכור מפעלים לעובדים ולקצר את מסלול הטיפול במשקיעים.

תגובת ההסתדרות

בהסתדרות ובחברת העובדים הובעה מורת רוח קשה על דבריו של שר האוצר משה נסים בגנות חברת העובדים ומפעליה.

מזכיר חברת העובדים דני רוזולינ אמר בתגובתו: „מדברי סרק אלה נודף כבר ריח של הבחירות הקרובות. הם אינם ראויים להישמע מפיה של אישיות ממלכתית בדרגה בכירה כל כך".

„מופלא ומתמיה", הוסיף רוזולינ, „כיצד שר האוצר, אשר אין לו כל הסברים לקשיים שבהם נתונה כל התעשייה הישראלית בעת הזאת בשל מדיניות כלכלית קלוקלת של הממשלה, העדר פיתוח וצמיחה, ריבית רצחנית והקפאת שער הדולאר – מעז לצאת חוצץ נגד המגזר התעשייתי־יצרני של חברת העובדים רק משום טעמים פוליטיים מפלגתיים ויחודי בחירות מפוקפקים".

65 יום לבחירות

'העובד הציוני' יילך עם המערך

מועצת מושבי 'העובד הציוני', שמקומם בל"ע, החליטה בסוף השבוע שעבר על הליכה משותפת עם המערך ולא עם 'המרכז שינוי'. להחלטה קדמה פגישה בין משלחת של מזכירות מושבי 'העובד הציוני' ובין צמרת המערך, בראשות שמעון פרס. המועצה החליטה שמושבי 'העובד הציוני' יתגייסו במלוא כוחם למערכת הבחירות של המערך.

מע"ץ תפעל נגד הדבקת מודעות בחירות על גשרים

מאת אריה אריה, סופר „דבר"

מע"ץ תפעל נגד הדבקת מודעות בחירות על גשרים, על תמרורים ועל מרכזות תאורה בדרכים בין־עירוניות.

פעולת מע"ץ תתבסס על החוק האוסר התקנת שלט בדרך בין־עירונית ללא היתר ושלא על־פי אמות־המידה הקבועות בחוק. לאכיפת החוק גיבש במערכת הבחירות לפני ארבע שנים היועץ המשפטי דאז יצחק זמיר הנחיות ברורות, והסמיך את מע"ץ להסיר את כל מודעות התעמולה, שהודבקו שלא כחוק ולהגיש על כך תלונות למשטרה.

מנכ"ל מע"ץ יהודה כהן הנחה בימים אלה את הכפופים לו לאכוף את החוק בנושא זה בכל התקיפות.

התנועה האיסלאמית לא תתמודד לכנסת

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

התנועה האיסלאמית בישראל החליטה רשמית כי תתמודד בבחירות המוניציפאליות במגזר הערבי, אך היא אינה מתכוונת להתמודד בבחירות לכנסת.

בגילוי הדעת מודיעה התנועה האיסלאמית כי תתמודד על רשות עירית נצרת ועיריית אום־אל־פחם, רשות המועצות המקומיות ומספר ישובים ערביים גדולים בגליל ובמשולש כמו טייבה, טירה, כפר קאסם ועוד.

כמו כן היא תגיש רשימות לחברות במועצות של כפרים ערביים רבים. ראשי התנועה האיסלאמית סרבו לאשר או להכחיש שמועות שהם יתמכו ברשימה המתקדמת או במפלגה הדמוקראטית הערבית. הם הדגישו שברור להלוטין שהם לא יתמכו בשום אופן ברשימת חד"ש לכנסת.

'עבודה': בחירות הרשויות לא יידחו

ח"כ יצחק פרץ, ראש המטה המוניציפאלי במטה הבחירות של מפלגת העבודה, ודני אלדד, יו"ר האגף המוניציפאלי, הכחישו בתוקף ידיעות, כאילו יש מגמה במפלגת העבודה לדחות את מועד הבחירות לרשויות המקומיות לנובמבר 1989.

אלדד אמר, כי אין כל כוונה להאריך את משך כהונת ראשי הרשויות בשנה נוספת, והמגמה להביא להפרדת הבחירות לכנסת מן הבחירות לרשויות המקומיות בעינה עומדת.

המשטרה: חייל מנהריה – הדמות המרכזית באונס הקטינה משמרת

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

במשך כמה שעות בלבד, על שפת הים, ליד המושב בצת, בגליל ואחר־כך בחורשה שבקיבוץ – נאנסה הנערה בת ה־14 וחצי משמרת ובוצעו בה מעשים מגונים בידי כל אחד־עשר החשודים המעורבים בפרשה.

עובדה זו התבררה לראשונה ביום שישי, בבקשה שהגישה חוקרת הנוער, רס"ר ישה אפריאט, בבית־משפט השלום בעכו, להאריך את מעצרו של חייל בן 18 מנהריה ב־15 יום, בהיותו אחת הדמויות המרכזיות בפרשת האונס הקבוצתי.

רס"ר אפריאט סיפרה שהחייל, אלי ביטון, שהתגייס לצה"ל רק בשבוע שעבר, אנס את הקטינה וביצע בה מעשים מגונים בשלוש הזדמנויות שונות. בפעם הראשונה, כאשר הסיע אותה ברכבו, עם ארבעה נערים אחרים לשדרות של קיבוץ שמרת, ושם אנסו אותה כל החמישה. אחר־כך, כעבור יומיים ככל הנראה, לקחו אותה החמישה לשפת הים, ואנסו אותה שוב. לאחר מכן, כשהגיעו למשק, צירפו עוד שבעה נערים אחרים, שאנסו אותה גם הם. האישומים המיוחסים לחייל: אינוס, סחיטה באיומים, תקיפה מינית, בעילת קטינה ומעשה מגונה.

אלי ביטון הגיע לדיון לבוש מדי צה"ל, אותם מדים, שלבש מאז שהסגיר עצמו בבואו למשטרה מבסיסו הצבאי שליד ג'נין. בעקבות שאלות נוקבות של סנגורו, עו"ד משה גלעד, אמרה התובעת, כי החייל הוא „הדמות הדומיננטית בפרשה זו", והוא היה השני שאיים על הנערה לבל תספר על מעשי האונס. לדברי התובעת, שהה לאחרונה במחיצת הנערה ב־14 באוגוסט, יום או יומיים לפני גיוסו לצה"ל.

עו"ד גלעד, הסנגור, התמקד בעיקר בשאלה האם בעל החייל את הנערה או לא. רס"ר אפריאט גילתה, כי לפי גרסת החייל לא קיימו השניים יחסי־מין מלאים, אולם לטענתה החייל משקר. עו"ד גלעד טען, כי החייל לא היה מסוגל לבעול את הנערה.

השופט פארס לא התחשב בטיעוני הסנגור, והורה להאריך את מעצר החייל בשישה ימים.

מיד לאחר הדיון הובאו לבית המשפט בעכו ארבעה קטינים נוספים, אולם בתום הדיון, לבקשת כל הצדדים, הורה השופט להוציא צו איסור פרסום בתיק זה בלבד.

הקטין מראשל"צ: שוחרר בערבות

במקביל, התקיים ביום שישי דיון בבית־המשפט המחוזי בחיפה על הערר שהגיש עו"ד שמעון שובר, המייצג קטין בן 17 מראשון־לציון, שמעצרו הוארך בשישה ימים בבית־המשפט בעכו. הסנגור טען, כי השופט בעכו, סלאח פארס, פגע בכללי הצדק הטבעי, כאשר מנע מן ההגנה מלהביא את טיעוניה המלאים בפניו.

הוא הוסיף, כי לידי משפחת החשוד הגיע מידע, לפיו אמרה הנערה לחברי הקבוצה, כי הנער החשוד לא קיים עמה יחסי־מין.

נציג המשטרה, פקד אפרים סלומון, לא התנגד לשחרורו בערבות של הקטין בתנאים מגבילים, משום שהמשטרה עצרה את החשודים המרכזיים בפרשה. הקטין שוחרר בערבות של 25,000 ש"ח, ערבות עצמית וצד ג', וכן נאסר עליו להיות בקשר ישיר או עקיף עם משפחת הנאנסת.

השופט מיכה לינדנשטראוס דחה את בקשת המשטרה לאסור את פרסום התיק.

ההורים: הוא לא משקר

אתמול, טענו הוריו של החייל אלי ביטון, כי לבנם נגרם עוול. אומרת האם: „אני מכירה את הבן שלי. הוא מעולם לא הסתבך בפלילים. הוא חונך בצורה חופשית ואינו משקר". ההורים הוסיפו, כי יש להם אמון מלא במערכת המשפט בישראל.

אלי ביטון התיידד עם נערים מקיבוץ שמרת לפני כשנתיים, כשהוא וחבריו, רוכבי אופנועים, היו מגיעים לבקר לעתים קרובות במוסד „אושרת" שבקיבוץ עברון. נערים מהמוסד קשרו קשרים עם חבורה זו ולעתים בילו יחדיו. לביטון חברה קבועה בקיבוץ שמרת.

דה־קויאר: אווירת אי־אמון מנעה השגת הסכם במו"מ איראן־עיראק

ניקוסיה, (עי"ר). – נשיא איראן, עלי חמינאי הביע אתמול את מורת־רוחו מקצב התקדמותן של שיחות השלום בין עיראק ואיראן בז'נבה. הוא אמר דברים אלה כאשר משלחותיהן של שתי המדינות הכריזו על הפסקה של יום אחד בשיחות.

חמינאי גם האשים את העיראקים בחוסר כנות בגישתם להחלטה 598 של מועצת הבטחון, המהווה בסיס לשיחות לנוה. בין היתר טען חמינאי, כי שאלת נסיגת הכוחות לגבולות הבין־לאומיים המוכרים – שהיא אחד ממרכיביה של ההחלטה – צריך היה להיות הנושא הראשון אשר המשתתפים בשיחות לנוה היו צריכים להעלותו ולישמו.

מזכ"ל האו"ם, פרז דה קויאר, אשר בתיווכו מתנהלות השיחות בין עיראק ואיראן, אמר בשבת בז'נבה כי אווירה של אי־אמון הדדי מנעה עד כה קבלת הסכמים בכל הנוגע לקביעת לוחות־זמנים ליישום מרכיביה השונים של החלטה 598.

בתשובה לשאלות עיתונאים אמר המזכ"ל, כי שרי החוץ של איראן ועיראק אמורים לחדש את המשא ומתן, ביום א'. הוא הוסיף כי הוא מקווה שבימים הקרובים אכן ייקבע לוח־זמנים ליישום הוראות ההחלטה.

שר החוץ האיראני, עלי אכבאר וילאיאטי, אמר ביום ו' כי הסכם סופי חייב להתבסס על ההחלטה 598, על תוכנית יישום ההחלטה של פרס דה קויאר, ועל הסכם הגבולות האיראני־עיראקי שנחתם בשנת 1975 באלג'יר ואשר בגדאד דוחה אותו לאחרונה.

גם חמינאי, מצידו, חזר והבריז על דבקות ארצו בהסכם משנת 1975, אשר קבע את הגבול בין שתי המדינות לאורך אפיקו של עורק המים החיוני שאט אל ערב, המהווה את המוצא היחיד של עיראק למפרץ הפרסי. הוא הדגיש כי אין זה הגיוני שבגדאד מדברת עתה על הסכמי גבולות שקדמו להסכם אלג'יר משנת 1975, שכן הסכם אלג'יר מבטל באורח אוטומטי את כל ההסכמים הקודמים.

בהתייחסו להערכתו של מזכ"ל האו"ם, ששיחות השלום בין איראן ועיראק עלולות להימשך שנים, ציין חמינאי: „אם יעמוד המשטר העיראקי בעקשנותו הנוכחית, הרי שיחות השלום בז'נבה עלולות להימשך שנים – או להיכשל. ומצד אחר, אם שתי המדינות יפעלו ברצינות, בכנות ובהגינות, הן עשויות להגיע להסכם תוך זמן קצר".

ביום ה־12 לשביתה הגדולה ביותר בפולין מאז 1981

יארוזלסקי קורא לתפנית אמיצה בשיטות של המפלגה הקומוניסטית

ורשה (עי"ר). – מנהיג פולין, הגנראל וויצ'ך יארוזלסקי קרא אתמול לצמרת המפלגה הקומוניסטית בארצו לבצע „תפנית אמיצה" בשיטות פעולתה.

„אנו זקוקים לתפנית אמיצה בשיטות ובמהות הפעולה", אמר יארוזלסקי בהשמיעו את דבריו במושב הוועד המרכזי של המפלגה. „אנו חייבים אמצעים חדשים בלי שנפגע בקו המפלגתי, אלא להיפך, נחזק אותו".

הוועד המרכזי מתכנס למושב זה כאשר פוקד את פולין גל של השביתות, החמור ביותר שידעה המדינה מאז הכרזת המצב הצבאי בשנת 1981. בשעת מסירת הידיעה נמשכות השביתות בשלושה מכרות פחם ובמפעל פלדה בדרום פולין, וכן בערים שצ'צ'ין וגדאנסק שבצפון המדינה. המצב הצבאי בוטל, כזכור, בשנת 1983. השובתים דורשים הכרה רשמית באיגוד המקצועי האסור „סולידריות", וכן העלאות שכר.

יארוזלסקי, בהתייחסות הפומבית הראשונה שלו מאז פרוץ העימות לפני 12 יום, לא התייחס ל„סולידריות" בקטעי נאומו ששודרו ברדיו ובטלוויזיה הממלכתיים. אולם הוא קרא לערוך בחינה מעמיקה ב„יסודות וחוסר הרגש" שהביאו, לדבריו, לפרוץ השביתות.

אידיאולוג המפלגה, יוזף צ'יריק אמר כי המפלגה מוכנה לפגוש במחצית הדרך את הדרישות לשינויים בשיטת האיגודים המקצועיים. אולם, הוא הוסיף כי הסכם משנת 1980, שהביא לקוממה החוקי של „סולידריות" במשך חמישה עשר חודש, היה בבחינת הגלות.

כאשר נשאל דובר הממשלה, יז'י אורבאן, על ידי עיתונאים האם מנהיג סולידריות, לך ואלנסה, יוכל לטול חלק בשיחות „שולחן עגול" בנושא בעיית העבודה, כפי שהציעה זאת הממשלה, השיב הדובר, כי „איש אינו פסול מראש", להשתתפות בשיחות אלה. אולם הוא הדגיש כי אלה הנוטלים חלק בשביתות שהוכרזו כבלתי חוקיות, לא יוכלו להשתתף בשיחות. „פירוש הדבר הוא, שלא נשב לשולחן הדיונים עם אלה המארגנים פעולות בלתי־חוקיות או נוטלים חלק בהן, כל עוד פעולות אלה נמשכות", השיב אורבאן.

מזכיר המפלגה לענייני כלכלה, ולאדיסלאב באקא, אמר בלשון שאינה משתמעת לשני פנים, כי סכסוכי העבודה נובעים ממדיניותה הכלכלית של הממשלה. באקא, שנכנס לתפקידו בחודש יוני, הצהיר „אנו שותפים לדעה כי מקור הקשיים הנוכחיים נעוץ במדיניות כלכלית שגויה". הוא קרא להקפאת המשכורות והמחירים.

משקיפים מערביים אמרו כי התקפתם של באקא ושל כמה נואמים אחרים, פוגעת במעמדו של ראש הממשלה, זביגנייב מסנר. שמו של מסנר מזוהה עם הרפורמות הכלכליות של הממשלה. פולנים רבים הכריזו לאחרונה שאיבדו כל אמון ברפורמות אלה, שלא היה בכוחן לבלום את האינפלציה הדוהרת.

יארוזלסקי, מצדו, לא נקב בשמות בשעה שמתח את הביקורת. אולם מדבריו עולה האשמה ברורה שחלק מחברי המפלגה לא פעלו כראוי.

מנהיג „סולידריות" לך ולאנסה, סירב להגיב על הדברים שהושמעו במושב הוועד המרכזי. אולם הוא אמר שיהיה מוכן להיפגש עם שר הפנים צ'סלאב קישצ'אק, אשר הציע את „שיחות השולחן העגול".

בתוך כך מסרה סוכנות הידיעות הפולנית הרשמית 'פ.א.פ' כי שלושה מכרות מושבתים עדיין בעיר יאסטז'בי שבדרום פולין. ואילו ממקורות „סולידריות", נמסר כי אלפיים עובדים השתלטו על מפעל הפלדה „סאטלובה וולה" כמאתיים ק"מ דרומית לוורשה. מפעל זה מעסיק כ־18,000 עובדים. עוד מסרו מקורות אלה כי 4,500 עובדי נמל ומספנות שובתים בגדאנסק, ואלפיים עובדי התחבורה והנמל שובתים בשצ'צ'ין.

יחפים בפולין

אחדים מ־20 שובתים ממכרות מורסינק בפולין, אשר במנוסתם בשבוע שעבר מפני שוטרים שפיזרו את הפגנתם, רצו כחמש שעות כשהם יחפים ביערות ובשדות, עד שמצאו מחסה בכנסייה קאתולית. (צילום: א.פ.)

הליכוד מאחורי מודעת 'זהירות רושמים אותך'

במערך סבורים, שמאחורי המודעות הנושאות את הכותרת 'זהירות רושמים אותך' – המפרסמות מכתב ליועץ המשפטי לממשלה נגד מבצע הטלפונים של המערך – מסתתר הליכוד, הוא מממן את המודעות.

מודעות אלו, כל אחת בגודל של עמוד, התפרסמו בסוף השבוע שעבר בעיתוני הערב, בחתימת „אזרחים נגד חדירה לרשות הפרט", והשם הכולל בהן הוא עו"ד מאיה תבורי.

יצוין, כי ועדת הבחירות המרכזית בדקה את חוקיותו של מבצע הטלפונים, ובעשן על „מאגרי מידע" – שהיו שסברו כי הוא מהווה פגיעה בצנעת הפרט – ואישרה את חוקיותו ואת השימוש בו. לפיכך יפנה המערך אל השופט אליעזר גולדברג, יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, בתביעה להפסיק מודעות אלה ממימון הפרסומים העומדים לרשות הליכוד.

מד"ע בחרה את מועמדיה לכנסת

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

הוועד המרכזי של המפלגה הדמוקראטית הערבית מד"ע בחר ביום שישי בבחירות אישיות חשאיות את מועמדי המפלגה לבחירות.

בראש הרשימה עומד חבר הכנסת דראושה שנבחר פה אחד לשני יותר מחודש. למקום השני נבחר ברוב גדול אומר אבו עשרי, ראש מועצת ג'ת במשולש ואשר יעמוד בראש מטה ההסברה של המפלגה. למקום השלישי נבחר עוה"ד בלב אל־סאנע מהנגב ולמקום הרביעי טאהר חוסן העומד בראש האופוזיציה נגד חד"ש במועצת מג'ד אל כרום. למקום החמישי נבחר עו"ד מוחמד אבו־גוש מהכפר אבו־גוש שליד ירושלים.

נבון: לאפשר לשליחים להצביע

(עש"ת). – סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הגדיר כשערוריה את העובדה שאין מאפשרים לשליחי המדינה ונציגיה בחו"ל להצביע בבחירות לכנסת. השר אמר דברים אלה בסוף השבוע בשובו מביקור בבראזיל ובוונצואלה.

שר החינוך אמר, כי בכל פגישותיו עם עובדי נציגויות ישראל בחו"ל ועם ישראלים הממלאים תפקידים שונים מחוץ לישראל הם התעניינו בהערכות לקראת הבחירות הקרובות בארץ וקבלו על כך שנמנע מהם מלקחת חלק בבחירות.

סיסמת הליכוד: רק הליכוד יכול

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

'רק הליכוד יכול' תהיה סיסמת הבחירות של הליכוד. אל הסיסמה הפופולארית הזאת, שאומצה בצוות ההסברה של מטה הבחירות בשבוע שעבר, יהיה אפשר לצרף 'תיבות' של נושאים שונים, למשל: 'שלום אמיתי – רק הליכוד יכול', 'משק חופשי – רק הליכוד יכול', 'רווחה חברתית – רק הליכוד יכול', וכו'. הסיסמה החדשה אינה מעבירה מן העולם את השימוש בסיסמה 'הליכוד – המחנה הלאומי', שתתחום את מודעות הליכוד.

צפון־בורונדי ריקה מיושביה בעקבות הטבח בבני ההוטו

מאריאנגרה, בורונדי (עי"ר). – בעקבות מעשי הטבח בבני שבט ההוטו במעט ולא נותרו בניאורם במחוז צפון בורונדי האיזור שלם של אדמה פוריה שהיתה מיושב פעם בצפיפות נותר ריק מאדם והכפרים בו שוממים.

ועד מנתי מסטר, כל האוכלוסיה הצפופה באיזור פורה זה במרכז אפריקה נהרגו או נמלטו. אלה שנשארו טוענים כי עשרות אלפי בני אדם נהרגו.

הקרבנות הם משני השבטים היריבים בבורונדי, בני שבט טוטסי, המיעוט השליט בבורונדי, אבל המספר הגדול ביותר של ההרוגים הוא משבט ההוטו, רובם איכרים עובדי אדמה, המהווים 85 אחוז מאוכלוסיית המדינה.

בני שבט הוטו נטבחו לאלפיהם על־ידי צבא בורונדי בחמשת ימי רציחות, ככל הנראה כתגמול על התנגשות קודמת בה נהרגו כמה מבני שבט טוטסי. המספר המדוייק של הקרבנות עדיין לא ידוע.

כמו כן לא ידוע כמה מבני שבט הוטו נמלטו לערבות ולביצות. לרואנדה השכנה הגיעו 45,000 בני שבט הוטו. בכל רחבי צפון בורונדי ניתן להבחין בכפרים שוממים, בתים שרופים ובקתות הרוסות.

„על הגבעה הזאת התגוררו 500 בני־אדם", אמרה ג'וזפין אנטיבורותאי בביתה ההרוס על גבעת רונרה. „עכשיו נשארנו לא יותר מ־30".

בני שבט הוטו, חסרי מגן לחלוטין, נהרגו לאלפיהם על־ידי צבא בורונדי, מורכב ברובו מבני טוטסי. רובם נהרגו בכידוני רובים. כאשר נמלטו נורו למוות על־ידי מסוקי תקיפה.

היו גם קרבנות מבני שבט טוטסי ופליטים משבט זה טענו כי בנוריות בני השבט היריב תקפו אותם והרגו רבים מהם.

נמצאה נערה נעדרת מנתניה

(ע). – הנערה ציפי זורל, בת 17.5 מנתניה, שנעדרה במשך חודש מביתה, נמצאה בריאה ושלמה בתל־אביב. בני משפחתה תרו אחריה בכל הארץ, כאן העלכה.

בני המשפחה אמרו בשבת, כי לדעתם, לא זכו ליחס אוהד מן המשטרה.

ציפי זורל יצאה מביתה לפני כחודש והלכה לעבר כבר העצמאות בעיר. מאז, נעלמו עקבותיה. במשפחה החלו לדאוג לה וגברו החששות, כי נפלה קרבן לעבריינים, או אף נחטפה בידי מחבלים.

אף־על־פי שבשבוע האחרון גבר היאוש במשפחה, לא פסקו החיפושים אחריה, וכאמור בליל שבת נמצאה בריאה ושלמה. היא נתגלתה על־ידי בני המשפחה בתל־אביב והוחזרה לנתניה.

משטרת נתניה נמסר בתגובה, כי המשטרה המקומית פעלה בהתאם להוראות וכי את החיפושים אחר נעדרים עושה יחידה מיוחדת.

נשרף צריף של ערבים ברמת־השרון

(ע). – צריף המשמש למגורי ערבים נשרף כליל בשטח חקלאי בגבול רמת־השרון והרצליה.

600 מלאו לנער

Manneken-Pis en grande tenue.

ל'מנקן פיס' של בריסל, הנראה כאן בכרזה מתאריך לא ידוע באחת מ־447 התלבושות שהותאמו לו, ימלאו ב־3 בספטמבר 600 שנה. (צילום: א.פ.)

נחתמה עסקת מכירת אף־16 מארה"ב לכוויית

כוויית (עי"ר וע"צ). – כוויית חתמה אתמול על עסקה עם ארה"ב לקניית 40 מטוסי 'אף־16', כך מסרה סוכנות הידיעות הכוויתית.

עוד בתחילת אוגוסט נמסר כי כוויית הסכימה לקנות מטוס זה בדגם מחודש ושווי העיסקה כולה יגיע ל־1.9 מיליארד דולאר, לרבות חלקי חילוף ואביזרי עזר.

'מאזל־טאוו' – תיאטרון יידי בבירת אוקראינה

מאת בת זבולוני, סופר „דבר" בירושלים

בעיר קייב בירת אוקראינה הוקם בימים אלה תיאטרון יהודי בשם 'מאזל־טאוו' (מזל־טוב), והוא יפתח את שעריו בהצגת מחזהו של אנסקי 'פריילכס', שאותה העלה בזמנו השחקן הנודע ש. מיכואלס.

בטאון 'המחוז היהודי האוטונומי' בבירוביג'אן, המוסר ידיעה זו, פתח לאחרונה מדור חדש ובו סקירות על הנעשה בעולם היהודי, לרבות מדינת ישראל. בין השאר, מצטט הבטאון את [illegible] 'הרצליה' – רחובות ב־27.6.88, בהם הכיעה התזמורת ואכזבה [illegible] העולים מבריה"מ.

לא ישובצו עוד מורות יהודיות במז' ירושלים

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

קבוצה של מורות יהודיות שלימדו עברית בבתי־ספר ערביים במזרח־ירושלים לא ישובצו השנה לעבודה בגלל האינתיפאדה. בכך נפסקה המסורת של הוראת עברית על־ידי מורות יהודיות במזרח העיר, שהחלה עם איחוד ירושלים.

המורות לימדו עברית בבתי־ספר ערביים ממשלתיים במזרח־העיר בהיקף של שתי שעות שבועיות לכיתה, במטרה לאפשר הידברות בין האוכלוסיה הערבית לאוכלוסיה היהודית.

מאז פרוץ האינתיפאדה סוכנה עבודת המורות בדרגת סיכון בטחוני גבוה והוקם צוידו באקדחים להגנה אישית. עבודתן הופסקה עם סגירת בתי־הספר במזרח־העיר השנה הוחלט לא לחדש את עבודתן. בתגובה אמר מנהל אגף החינוך בעיריית ירושלים מיכאל גל, כי הסיכון הרב שבשליחות המורות היהודיות למזרח־העיר מצדיק את הפסקת עבודתן שם.

תייר גנב 'עוזי' ומכרו לערבי – לקנות סמים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

תייר מארה"ב חשוד במכירת תת־מקלע 'עוזי' לערבי בן הכפר עיסוויה בירושלים. השניים נעצרו בפקודת שופט ל־15 ימים.

באמצע השבוע שעבר גרוע לחוקרי מחלק המיעוטים במשטרת ירושלים על עסקת מכירת הנשק. התייר בארה"ב מסר, כי מכר לערבי תת־מקלע 'עוזי', שלוש מחסניות ו־40 כדורים, שגנב ממתנחל תושב ביתר שבאיזור חברון, שם שהה זמן מה. הוא הוביל את חוקריו למקום שבו בוצעה העסקה. התייר קיבל תמורת הנשק 300 ש"ח, לדבריו, כדי לרכוש סמים.

הוא מסר תיאור חלקי של הערבי, לפיו הגיעו החוקרים לתושב עיסוויה, המוכר למשטרה, אשר קנה את הנשק. הוא הוביל את החוקרים לבית חמו בכפר, שם הסתירו.

שני החשודים נעצרו בסוף השבוע ל־15 ימים בפקודת בית־משפט, והחקירה נמשכת, בין השאר, גם כדי לבדוק למען מי קנה הערבי את הנשק, והאם זו היתה עסקה מקרית או מתוכננת.

עתונאי 'קול ישראל': לבטל הדחת יואל ניר

ועד העתונאים ב'קול ישראל' דורש לבטל את ההחלטה להפסיק את עבודתו של רכז החדשות הבכיר יואל ניר ולהחזיר אותו לתפקידו לאלתר.

מנהל הרדיו בפועל אמנון נדב, אומר ועד העתונאים, פעם בפזיזות, מתוך שורה של שיקולים פוסלים, ועינב בצורה מתמיהה בעיות משמעת בעניינים הנוגעים לכללי העבודה העתונאים המקצועיים.

ועד העתונאים אומר בהודעתו, כי אין בסיס לטענותיו של נדב, כי שידור הידיעה בעניין התקפה הבילולית והדרישה של השר שרון על שמעון פרס הוא בנגוד הפרה של הכללים שקבע הוועד המנהל. ידיעות חריפות אף יותר מזו שהובאו להפסקת עבודתו של ניר, אומר הוועד, משודרות כימים אלה בכל כלי התקשורת, גם באמצעי התקשורת הכפופים לכללים הנהוגים ברשות השידור.

הוועד מוסיף ואומר, כי יש לראות בביקורת על שיקולים המקצועיים של רכז החדשות המשך לשורה ארוכה של נסיונות שעושה הנהלת הרשות ו'קול ישראל' לנפנף בדחליל הבחירות הקרובות. זהו, לדעת העובדים בדיוק, שימוש מטעה ומיזחש מגמה של הכללים הנ"ל, אם לא ניצולם לרעה.

המשך מגמה זו, אומר ועד העתונאים, עלול לגרום לעיכוב בלתי נסבל של ההדורות החדשות והיוצבים ב'קול ישראל'.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

„חסין אש", המפעל הראשון שעבר לבעלות עובדיו, פותח היום שעריו

20 העובדים ישלמו 25,000 ש"ח כל אחד עבור מניה ויקבלו שכר כמעט שוויוני; נמשכים המאמצים להשיג מימון לפתיחת מפעל „אליאנס" עד ה־1 בספטמבר

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

מפעל „חסין אש" בבאר שבע – הראשון בישראל שהועבר לבעלות עובדיו – יפתח היום את שעריו. במפעל, שהשתייך ל„כור" עד להשבתתו ב־12 ביולי, יעבדו רק שליש מבין 60 העובדים שהועסקו בו בעבר.

יו"ר האגף לדמוקראטיה תעשייתית בהסתדרות, רעיה רטיג, דיווחה ביום ו' בישיבה של ראשי האגפים בהסתדרות, שכל אחד מ־20 העובדים הפקיד 2,000 ש"ח במזומן על חשבון התשלום עבור המניה שרכש ועוד 3,000 ש"ח בשלוש המחאות דחויות. בסך הכל ישלם כל עובד עבור המניה שרכש 25,000 ש"ח, סכום שישולם בתוך ארבע־חמש שנים. בשביל חלק מהעובדים, שהתקשו לעמוד בתשלום של 2,000 השקלים הראשונים, דאגה ההסתדרות להשיג הלוואה.

20 העובדים ב„חסין אש" נבחרו על־פי מבחנים פסיכוטכניים, שבדקו את יכולתם לעבוד בצוות מגובש. רטיג מסרה, שבמפעל תונהג ניידות פנימית מקסימלית, „כך שחשמלאי, למשל, יעבוד גם בהעמסת סחורה".

השכר ב„חסין אש" יהיה כמעט שוויוני, עם פער מזערי לטובת בעלי ההשכלה הגבוהה והמנהל. תוצרת המפעל תשווק בידי „כור" תמורת עמלת שיווק. „כור" משכירה את מבנה המפעל תמורת דמי חכירה מופחתים וגם מעמידה הון חוזר למפעל. ההסתדרות עומדת להקים מעין מועצת מנהלים למפעל, שתורכב מאנשי מועצת פועלי באר־שבע, „כור", האגף לדמוקראטיה תעשייתית ונציגות העובדים. רטיג העריכה, ש„חסין אש" ייצר בשנה הראשונה 7.5 מיליון רעפים, אך גם יצור בהיקף של 5 מיליון רעפים יביא לרווחיות.

סיכוי להפעלת „אליאנס"

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר והכונס הרשמי עו"ד עמרם בלום סיכמו ביום ו' להמשיך במאמצים להשגת המימון הדרוש, כדי לפתוח את מפעל הצמיגים „אליאנס" בחדרה, בהתאם לתוכנית ההבראה, עד ה־1 בספטמבר.

המזכירים של מועצות הפועלים בחדרה, אור עקיבא, פרדס חנה ובנימינה מקיימים מאז יום ה' שביתת שבת ליד לשכתו של קיסר, בדרישה שההסתדרות תגביר את מאמציה לחידוש העבודה במפעל המושבת מאז חודש מאי. היום יצטרפו לשובתים מזכירי מועצות הפועלים בגבעת עדה וזכרון יעקב.

אם יפתח המפעל את שעריו, יועסקו בו 800 עובדים, לעומת 1,030 שהועסקו בו בעבר.

העבודה במפעל הסוללות של "תדיראן" תחודש כנראה הבוקר

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

יו"ר האגף לאגוד מקצועי חיים הברפלד מינה ועדה בראשות סגנו מאיר גת, שתפסוק בחילוקי הדעות שבין ההנהלה והעובדים בכל מה שקשור בחידוש הסכם העבודה במפעל הסוללות של חברת „תדיראן" בקריית עקרון.

הועדה, שעל הקמתה הוסכם ביום ו' בפגישה בהשתתפות נציגי החברה ומועצת פועלי רחובות, תפסוק גם בשאלת תשלום שכרם של 908 עובדי המפעל, שהושבתו מעבודתם בהשבתת מגן על ידי ההנהלה לפני עשרה ימים. עוד הוחלט לבטל את התנאי המוקדם שהוצב לעובדים לשובם לעבודה, ולפיו עליהם לחתום על התחייבות, שלפיה לא ישביתו אותה.

מהועד נמסר, כי העובדים אכן יחזרו לעבודה אם שערי המפעל, שהיו סגורים בפניהם בעשרת הימים האחרונים, יהיו פתוחים הבוקר. נסיון לסיים את הסכסוך ביום ו' לא עלה יפה בשל סירוב העובדים להיפגש עם ההנהלה.

ישוחרר העכבר

מטיילי החברה להגנת הטבע משחררים את עכבר החולות, הגרביל, לאחר שלכדו אותו בחולות קיסריה במלכודת ובה לחם מרוח בשומן, המאכל האהוב עליו. לאחר הסבר של המדריכה על העכבר, משוחרר העכבר לשמחת הילדים. (צילום: אסף שילה/ישראל סאן)

להט יפסיק פעולות הפיתוח בת"א עד שתסתיים בדיקת אהרון פוגל

יקוצצו 40 מיליון ש"ח מהוצאות העירייה כדי למנוע את התמוטטותה הכספית

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

על רקע מצבה הכספי של עיריית תל־אביב מינה מנכ"ל משרד הפנים הרב אריה דרעי את אהרון פוגל, לשעבר הממונה על התקציבים במשרד האוצר, לבדוק את פעולותיה של עיריית תל־אביב.

בסיכום בין שר האוצר וראש העירייה שלמה להט התחייב ראש העיר להפסיק פעולות פיתוח חדשות.

פוגל התבקש לאבחן את מצבה התקציבי הפינאנסי של העירייה, להמליץ על פעולות לשיפור המצב הקיים ולהציע דרכים לבקרת ביצוע ההתחייבות, כי לא יתחילו פעולות פיתוח חדשות. פוגל התבקש להגיש המלצותיו עד אמצע נובמבר 1986.

בפגישת מנכ"ל משרד הפנים, לראש העיר התבקשו כל הגורמים בעירייה לשתף פעולה עם פוגל.

דובר העירייה, אמר כי „עיריית תל־אביב־יפו מקבלת בברכה את אהרון פוגל".

בינתיים נמסר, כי להט מתכוון לקצץ כ־40 מיליון ש"ח מתקציב העירייה וזאת כדי למנוע התמוטטות של מערכת הכספים העירונית.

אריה צוקר, חבר מועצת העירייה אמר בכינוס של פעילי שכונות בתל־אביב, כי מצבה הכספי של העירייה היה ידוע לראש עיריית תל־אביב כבר בתחילת חודש ינואר 1988, ולמרות זאת המשיך להוציא כספים. צוקר פירט הוצאות של העירייה על חברות עירוניות בסך של יותר מ־50 מיליון ש"ח.

דובר עיריית תל־אביב הגיב על דברים אלה באומרו, כי צוקר משתמש במלים „חברות עירוניות" כאילו הכסף הלך לכיס פרטי של מישהו. „יותר מ־20 מיליון ש"ח, שהועברו ל„עזרה ובצרון", הושקעו בשיפוץ מבני חינוך ובתי ספר בכל העיר", אמר הדובר. „האם זה נקרא בזבוז?".

לגבי הטענה שכבר בינואר היה ידוע מצבה התקציבי הקשה של העירייה אמר הדובר, כי איש לא ידע שבחודש אפריל יחליט האוצר לא להעמיד את הארנונה [illegible]

ישראל לאו ייבחר היום לרב הראשי של ת"א

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

הרב ישראל לאו ייבחר היום, כפי הנראה, לרבה הראשי האשכנזי של תל־אביב – זוהי הערכתם של חברי המועצה הבוחרת את הרב.

היום תתכנס המועצה בבית המועצה הדתית ברחוב אחד העם בתל־אביב כדי לבחור את המועמד למשרה. הרב ישראל לאו, רבה הראשי של נתניה, הציג מועמדותו וזכה לתמיכה של ראש העירייה שלמה להט.

מולו הציג את מועמדותו הרב שמחה הכהן מאור־עקיבא, אבל נראה, כי הרב לאו יגבר על הרב הכהן.

הבחירה בי מקרית – טוען אחד ממקבלי חבילות ההרואין מהולנד

שני עבריינים נמלטים מישראל ארגנו את משלוח 17 ק"ג ההרואין

(ע). – לבית משפט השלום בתל אביב הובאו ביום ו' שני חשודים „וסים בנסיון לייבא ארצה מהולנד 17 ק"ג הרואין – 12 ק"ג בתוך מערכת סטריאו וחמישה ק"ג בתוך חלק של מכונית „מרצדס".

בא כוח המשטרה טען, כי שתי החבילות היו מיועדות לכתובותיהם של שני החשודים יגאל סבג בן 25 מאשקלון ויצחק שטרן בן 24 מבת ים. ב־22 בחודש נתפסה בנמל התעופה בהולנד מערכת הסטריאו, שהכילה בתוכה את 12 ק"ג ההרואין, ולמחרת נתפסה בנמל התעופה בן גוריון החבילה השנייה ובה חמישה ק"ג הרואין.

החוקר מסר בבית המשפט, כי מהחקירה המתנהלת בשיתוף פעולה בין משטרות ישראל והולנד התברר, שבהולנד שוהים שני עבריינים נמלטים מישראל. נגד אחד הוגש כתב אישום על ייבוא של 10 ק"ג הרואין, אולם הוא הצליח להימלט מבית המשפט ועזב את גבולות הארץ. העבריין השני מבוקש בקשר לייבוא ארצה של 13 ק"ג הרואין.

השניים רכשו בהולנד מערכת סטריאו ובה הסליקו 12 ק"ג הרואין. את החבילה תכננו לשגר ארצה על שמו של עמרם סבג, קרוב משפחתו של החשוד יגאל סבג. עמרם נעצר כאשר הגיע לשדה התעופה כדי לשחרר את החבילה, וסיפר לחוקרים כי הסכים „לתרום" את שמו ובען תמורת 1000 דולאר, שהילם לו יגאל סבג.

בבית המשפט כפר יגאל סבג, כי הזמין טלפונית את מערכת הסטריאו במתנות בהולנד ואת התמורה שלח בדואר. פרקליטו של החשוד יצחק שטרן, אשר החבילה שהכילה חמישה ק"ג הרואין היתה מיועדת אליו, טען כי שוטרת שהתחזתה כפקידת חברת התעופה „ק.ל.מ" הגיעה לביתו ומסרה לו את ההזמנה להוציא את החבילה. „ידוע שחבילות סם לא נשלחות בדרך כלל לנמען האמיתי כדי לא להסגירו, ואני סבור כי הבחירה בחשוד נעשתה באופן מקרי", טען הסניגור עו"ד זאב גורדון.

29% עלייה בהרוגים בתאונות החודש – ירידה לעומת אשתקד

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

11 אנשים נהרגו ו־61 נפצעו קשה ב־47 תאונות־דרכים חמורות בשבוע האחרון. נתונים אלה משקפים עלייה של 29 אחוז במספר ההרוגים בהשוואה לחודש שעבר.

מתחילת החודש נהרגו 32 אנשים ו־238 נפצעו קשה ב־186 תאונות חמורות. למרות העלייה המסתמנת החודש במספר ההרוגים, במספרם של הפצועים קשה מסתמנת ירידה של 13 אחוז בהשוואה לחודש שעבר. לעומת אוגוסט אשתקד מסתמנת החודש ירידה של 30 אחוז במספר ההרוגים ושל 12 אחוז במספר הפצועים קשה. במספרן של כלל התאונות החמורות מסתמנת החודש ירידה של 19 אחוז הן בהשוואה לחודש שעבר והן בהשוואה לאוגוסט אשתקד. מספרן של התאונות החמורות היה זהה (288) ביולי השנה ובאוגוסט אשתקד, למרות שבאוגוסט אשתקד היו 57 הרוגים וביולי השנה 41.

הנוסעים נלכדו בתוך הרכב לאחר ההתנגשות החזיתית

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

בתאונת דרכים שאירעה ביום ו' סמוך לשעה אחת בלילה בצומת גילון שבגליל המערבי נהרגה צעירה ועוד חמישה אחרים נפצעו. הם הועברו באמבולנסים לבית החולים הממשלתי בנהריה לקבלת טיפול רפואי.

התאונה אירעה סמוך לכפר מכמן, כאשר מכונית מסוג „פולקס" שנסעה לכיוון עכו, סטתה ממסלולה מסיבה שטרם הוברה, והתנגשה חזיתית עם מכונית „פורד" שנסעה מולה.

מעוצמת ההתנגשות נמעכו שני כלי הרכב כמה עשרות מטרים, הנוסעים נלכדו בתוך הרכבים. למקום הוזעקו ארבעה אמבולנסים וניידת לטיפול נמרץ. הרופא, לפני שנתן הטיפול הראשון [illegible]

בתאונת דרכים [illegible]

לקחו את הנער למסגד נטוש ביפו וביצעו בו מעשה סדום

(ע). – נער בן 17, שהגיע מדיר אל בלח ליפו כדי למצוא עבודה, נחטף באיומי סכין על־ידי ערבי מעזה, נכלא באחד המסגדים במקום ושם הוכה ונעשה בו מעשה סדום על־ידי שלושה צעירים.

הקטין התלונן במשטרה, כי אתמול בבוקר הגיע ליפו מדיר אל בלח. הוא פגש בצעיר ערבי מעזה, שהבטיח לסייע לו למציאת מקום תעסוקה, אם יתלווה אליו.

הלה לקח את הקטין לרציף נטוש בנמל יפו, ושם שלף סכין [illegible] ללכת עמו למסגד סמוך [illegible]. למקום הגיעו שניים מחבריו, והשלושה [illegible] על הקטין, היכו אותו, ועשו בו מעשה סדום.

אחד [illegible] את המקום, [illegible] על הנער. אולם כוח כנראה [illegible] ניצל זאת הנער ונמלט [illegible]. הוא הגיע לתחנת משטרת יפו [illegible] למסגד לא מצאו [illegible].

משפט חוזר

(נתן רועי). – עמוס ברנס, שהורשע ברצח החיילת רחל הלר וקיבל חנינה, מבקש לערוך לו משפט חוזר כדי שיוכל להוכיח את חפותו. ברנס שיגר מכתב למערכת „דבר" ובו הוא טוען, כי כל נסיונותיו לקבל אפשרות להוכיח את חפותו במסגרת משפט חוזר הוכשלו עד כה על־ידי הממסד. „הספר 'מדינה ומחדליה' מאת מיכאל רז, קצין משטרה לשעבר, חושף ומוכיח, כי המערכת הפוליטית לחצה להרשיעני", כותב ברנס. „אבקש שתואילו לתמוך בחקיקת חוק למשפט חוזר, כדי לאלץ את המערכת המשפטית לעשות עמי צדק. שלא רק יראה, אלא גם ייעשה".

ייתכן שהבדווית שטבעה בבאר נרצחה על רקע חילול כבוד המשפחה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

משטרת זבולון אינה מוציאה מכלל אפשרות, כי הצעירה מהשבט הבדווי ערב אל־חילף, בת 32, שגופתה נמצאה ביום ו' בתוך בור מים בעומק של 11 מטרים, נרצחה על רקע של חילול כבוד המשפחה.

הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית באבו־כביר, ועד שיתקבלו ממצאי הבדיקה, המשטרה אינה פוסלת גם אפשרויות נוספות שגרמו למות הצעירה.

ביום ו' בשעה 20.00 נתקבלה בתחנת מד"א בקריית־טבעון הודעה על הימצאות גופה הצפה בתחתית של בור מים בתוך הכפר. אמבולנס, ניידת לטיפול נמרץ, רכב של כיבוי אש וכוח משטרה יצא לכפר. אחד הכבאים השתלשל לתוך הבור העמוק, ובעזרת חבלים הוציא את הגופה. רופא קבע את מותה. בבדיקה ראשונית לא נמצאו סימני אלימות על גופה.

אתמול סמוך לשעה שש בערב התקבלה במד"א טבעון הודעה על צעירה בדווית נוספת, שנמצאה בתוך באר בכפר ערב אל־זבידאת שליד קריית־טבעון. כוחות משטרה וכיבוי אש הוציאו מהבאר את הצעירה, הליה זבידאת בת 22, מהכפר.

ריב בין שני גברים על משקל התיק שלהם הסתיים בירית אקדח

(ע). – ריב בין שני גברים, שהתווכחו תיקו של מי מהם כבד יותר, הסתיים ביום ו' בפציעתו של אחד מהם מרסיס שפגע בבטנו לאחר שהשני ירה באקדחו.

לחוקרי משטרת חיפה, שהגיעו למקום הירי ברחוב הדר, התברר שהתקרית החלה לאחר ששני גברים, אשר החזיקו תיקי ג'יימס־בונד, התווכחו של מי התיק כבד יותר. כאשר אחד הגברים התבקש להסביר מדוע תיקו כבד יותר, הוא פתח את התיק והוציא מתוכו אקדח, בהסבירו שהתיק כבד בגלל הנשק המצוי בו.

עוד האיש מסביר זאת לחברו, נפלט לפתע כדור מאקדחו, הקליע פגע בתיק ורסיס מהידית חדר לבטנו של חברו, אשר למרבה המזל נפצע באורח קל.

יום לימודים ארוך לילדי עובדים בחולון

מאת עמרם גבאי, סופר „דבר"

יום לימודים ארוך לילדי הורים עובדים יונהג בבתי הספר בחולון בשנת הלימודים תשמ"ט, – כך מסר ראש העיר עו"ד חיים שרון, בסיור עיתונאים באתרי פיתוח בעיר.

שרון מסר עוד, כי 90 אחוז מבוגרי כיתות ח' ייקלטו במערכת החינוך התיכונית בעיר ולראשונה הוכנסו מחשבים לכיתות גן. כן ייפתחו 29 כיתות חדשות בהשקעה כוללת של חמישה מיליון ש"ח.

התנועה הקיבוצית המאוחדת
אבלה על מות
יוסף פרלמוטר
מאחר ומגבש התק"ם
ומשתתפת בצער המשפחה וקיבוץ מפלסים
ישיבת המזכירות הכללית שנועדה להיום
מתבטלת.
בשעה 15.15 ייצא אוטובוס מבית התק"ם להלוויה בקיבוץ מפלסים.

בכאב עמוק מתאבלים
במות חברנו
יוסף פרלמוטר
מפעילי התנועה הציונית בארגנטינה
ממייסדי קיבוץ מפלסים
ממניחי היסוד של החקלאות בנגב
מראשי התנועה הקבוצית
ההלויה תתקיים ביום א' 28.8.88 (ט"ז אלול תשמ"ח)
בבית העלמין בקבוץ מפלסים
היציאה מבית קיבוץ קבוץ מפלסים בשעה 5.00
המשפחה
ובית מפלסים

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי נהריה
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה –
נהריה שבעיריית נהריה
מופקד שינוי תוכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 6181 שינוי לתכנית מתאר מס' 851 – תוספת קומת משרדים והגדלת אחוזי בניה, נהריה.
ביחד עם תשריט המצורף אליה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית –
גוש 18170 חלקה 17.
עיקרי מטרת שנוי התכנית: תוספת קומת משרדים בבנין B בחזית המגרש על גבי שתי קומות קיימות והגדלת סך כל אחוזי הבניה מ־162.8% ל־169.4% מגו"ה.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע או בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית במרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות בלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

עמרם קלעגי
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: – כ"ה באב התשמ"ח
8.8.1988

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מפעלי תרבות וחינוך בע"מ
מישלב
המרכז הישראלי להשכלה
כנס מורים ארצי
לקראת פתיחת שנת הלימודים תשמ"ט
יתקיים היום, יום ראשון, בשעה 09.00, באולם הישיבות בקומה 7, בבית הוועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, ת"א.
בתכנית
- הערכות לקראת השנה החדשה – **מרדכי גני**, מנכ"ל רשת מישלב
- הקשר בין תכונות האישיות והישגים בלימודים – **טובי פלד**, פסיכולוג
- דיון כללי

לשרה ולבני המשפחה
ולכל בית מפלסים

אנו משתתפים בצערכם
על פטירתו הפתאומית של
יוסף פרלמוטר
ממייסדי הקיבוץ
ומראשי התנועה

המועצה האזורית שער הנגב
מפעלי שער הנגב
בית החינוך האזורי

במלאת שנה למותה של בתנו היקרה
גלי סולימן ז"ל
נתכנס בבית הקברות בקיבוץ בית השיטה –
ביום ד' י"ח באלול תשמ"ח 31.8.88 בשעה 17.15.
המשפחה
ובית השיטה

בית קיבוץ נחל עוז
אבל על פטירתו של
יוסף פרלמוטר ז"ל
חבר וידיד
ומשתתף בצער המשפחה
וקיבוץ מפלסים

אנו משתתפים באבל הכבד
של המשפחה
וקבוצת מפלסים
על מות
יוסף פרלמוטר
בית קבוצת כנרת

הצעות לביצוע
עבודות ישור קרקע
מפעלי המים והניקוז גליל עליון מזמינים הצעות קבלני עפר לביצוע: ניקוז עילי וישור קרקע.
סיור קבלנים ייערך ביום חמישי 1.9.88 ממשרד מפעלי המים והניקוז בקרית שמונה בשעה 08.30.
דניאל קוטלר
מנהל מפעלי המים והניקוז

למשפחת פרלמוטר
ולבית מפלסים
אתנו באבלכם על פטירת יקירכם
יוסף ז"ל
בית אור־הנר

דבר היום

או"ם מו"ם, אבל בע"מ

יונימו"ג הוא אחיהם הצעיר של יונ"ף (כוח החירום בסיני בין "קדש" לששת הימים), אונדו"ף (משקיפי ההפרדה ברמת הגולן מאז מלחמת יום הכיפורים) ויוניפי"ל (הכוח שבדרום לבנון מאז מבצע ליטני). מלחמת המפרץ הפרסי, הותיקה בכל המלחמות הפעילות היום ועם סיומה נולד צוות המשקיפים של האו"ם לאיראן-עיראק, או בראשי תיבות יונימו"ג. השיחות על סיום המלחמה, בין שרי החוץ טארק עזיז ועלי אכבר ולאייתי, רק החלו בז'נבה, עדיין בלי דיבור ישיר בין השניים ועדיין כאשר הממשלה העיראקית מזכירה את כל חטאי האיראנים וביניהם גם פיגוע שבו נפצע עזיז עצמו לפני שמונה שנים, אבל המתווך ביניהם, מזכ"ל האו"ם, כבר הסתחרר מהצלחתו: הוא מצהיר כי יעדו הבא יהיה הסכסוך הישראלי-ערבי.

פרז דה-קוויאר הוא אמנם דיפלומט מיומן (שנעזר בצוות יעיל ובראשו תת-המזכ"ל לעניינים מדיניים, דייגו קורדובז). הוא הגיע לתפקיד הבכיר ביותר של דיפלומט בין-לאומי, אך זו פיסגה שממנה אפשר גם ליפול, כמו במקרהו של קודמו קורט ולדהיים, ושממנה אפשר גם להפיל, כמו במקרהו של או-תאנט (שהורה לציית מהר מדי ויותר מדי לדרישת הנשיא נאצר לסלק את יונ"ף מעמדות – לא כל העמדות – בסיני ובכך כפה מלחמה ישראלית-מצרית). לא חשד בכשרים הוא להעריך, כי דה-קוויאר שואף עתה לזכות בפרס נובל לשלום. לפי הידיעות משטוקהולם, סיכוייו לכך טובים, אף שיתכן כי ועדת הפרס תחליט על חלוקה לשני תנאים או אף לארבעה רבעים, מכאן הנשיא רייגן והמזכ"ל גורבצ'וב, שהרחיקו את המעצמות ואת העולם פסיעה אחת מדרך האבדון הגרעיני, ומכאן דה-קוויאר ואולי גם קורדובז, על פעולתם במשברי המפרץ ואפגניסטן – המקביל המדויק לרייגן-גורבצ'וב במלחמת איראן-עיראק הוא פרס לאייתולה חומייני ולסדאם חוסיין, אבל יש גבול לציניות גם בהקשר הבין-לאומי.

אם אכן מתכוון מזכ"ל האו"ם ברצינות לפשר בין ישראלים וערבים, צפויה לו אכזבה מרה. שמונה שנות המלחמה האיראנית-עיראקית עלו לשני הצדדים במיליוני קרבנות ולפיכך היו קטלניות יותר מכל מלחמה בלתי-עולמית אחרת בתולדות האנושות, אך ירושתו של הסכסוך בין שני העמים השכנים מתגמדת בהשוואה לסכסוך הישראלי-ערבי. העוינות ההיסטורית בין פרס לבין בבל והמתיחות בשאלת שאט-אל-ערב התלקחו בספטמבר 1980 לכדי מלחמה בגלל סיבות הקשורות לא ביחסי העמים, אלא באלה שבין המשטרים. רק חמש שנים לפני כן חתם אותו סדאם חוסיין עם השאה האיראני על "הסכם אלג'יר" להסדרת השיט בשאט-אל-ערב ולהפסקת התמיכה האיראנית במורדים הכורדים. מאז ועד לתחילת המלחמה השתנה איוש השלטון בשתי הבירות: מהפכת חומייני סילקה את השאה וסדאם חוסיין התקדם מסגנות-הנשיא אצל אחמד חסן אל-באכר לשליטה גם להלכה ולא רק למעשה. בין ישראל וערב אירע עד כה פעם אחת שיוזמת מנהיג הביאה לשלום, וגם זאת בקושי רב ובגזרה הקלה ביותר של הסכסוך, בין מצרים לבין ישראל. כוחו של האו"ם אינו רב יותר מסכום חלקיו, כלומר הצדדים האחראים לסכסוכים השונים ומעצמות-העל הנכונות למעורבות כדי לפשר ביניהם. הוא כוח בערבון מוגבל – ובמזרח-התיכון, הישראלי-ערבי, עדיין מוגבל מאוד.

ראש טוב. פועלים ספרדים מנקים גראפיטי באחד הפארקים של מאדריד. סוף-סוף יודע הפסל שבתמונה לאיזו מטרה הוא נוצר.

גנראלים ימניים / טדי פרויס

מינוייו המפלגתיים של שגיא

אלוף (מיל.) שגיא הטעה והכשיל בהיותו ראש אמ"ן. הוא מטעה ומכשיל עכשיו בטענתו כי לקצינים מוכשרים מהימין לא היה סיכוי לקידום בימי תנועת העבודה. לשקר הזה אין רגליים, וקל לחשוף אותו. למעשה, האמת הפוכה

כשראש ממשלה אומר "לא ידעתי" על עניין שבסמכותו, זה חמור. כשקצין מודיעין מתימר "אני יודע", והאינפורמציה שלו מוטעית, או גרוע מזה מטעה ביודעין, זה חמור מאוד. למשל ראש אמ"ן לשעבר וחבר כנסת לעתיד יהושע שגיא.

בראיון ל"דבר" ביום חמישי שעבר ביכה אלוף (מיל.) יהושע שגיא את הקצינים שבאו שלא מהאינקובאטור של תנועת העבודה. "עד 1977 לא יכול היה להתמנות אלוף או רמטכ"ל שאינו איש מפלגת העבודה. להוציא אולי את אריק שרון. כן, נכון, היה גם שלמה אראל אבל אם תבדקי טוב תראי שכך היה", הסביר שגיא לכתבת. חבל שהשקר לא נחשף בו במקום: מי למשל קצין מוכשר שקידומו נחסם בשל העדר פנקס אדום? ב-1949 נתמנה לרמטכ"ל צעיר בן 32, שתלו בו תקוות רבות, אחד יגאל ידין. הוא החליף את הרמטכ"ל החולה, חבר מפא"י, יעקב דורי. מקץ שלוש שנים החליף אותו צעיר אחר, מרדכי מקלף. אף אחד מהשניים לא בא ממפלגת העבודה (מפא"י) ואם לדייק אפילו לא מתנועת העבודה. שניהם באו מהחוגים האזרחיים. בשלהי 1953 הגיע רמטכ"ל ממפלגת העבודה (משה דיין) אך בעקבותיו מונו שניים נוספים מהחוגים האזרחיים: חיים לסקוב (תמך לאחר מכן בתנועת א"י השלמה) וצבי (צ'רה) צור (הצטרף בשנות השישים לרפ"י). רק הרמטכ"ל השביעי שוב היה איש תנועת העבודה (אבל לא מפא"י), יצחק רבין.

היו עוד אנשים שבאו מהחוגים האזרחיים, שהמוכר בהם היה מפקד חיל האוויר אלוף דן טולקובסקי (התקרב בשנות השישים לתנועת ארץ ישראל השלמה). העובדה כי אנשי "הימין" היו פחותים במספרם בפיקוד הגבוה מאנשי השמאל נבעה מהכמות. ההגנה הקיפה ברוסו (עם נשים, ילדים, חרש, שוטה וקטן) כ-80,000 חבר בעוד שהאצ"ל מנה ברוסו משהו בין 4,000 ל-5,000 איש ואשה. אם כל הנתונים שווים (ובאימון, גודל פורמאציות, נסיון קרבי ועוד, לא היו הנתונים שווים), ברור שיתמנו יותר מפקדים גבוהים מקרב 80,000 מאשר מבין ה-5,000.

למען האמת, היו אפליות. רק שהן היו בכיוון ההפוך משגיא תיאר. קצינים שמשמאל למפא"י רגליהם נדחקו, ו"התפטרו". המקרה הבולט והחמור ביותר של גדול מצביאי ישראל אלוף יגאל אלון שכשובו מצרפת בסוף 1949, מצא את משה דיין יושב ליד שולחנו בקסטינה, מקום המטה של פיקוד הדרום. עמו נאלץ ללכת מורו ורבו אלוף יצחק שדה ובעקבותיהם מפקדים מצטיינים כמו משה כרמל, שמעון אבידן ועוד שורה ארוכה של קצינים בכירים שחטאם העיקרי היה השתייכות לפלמ"ח. ישראל גלילי איש אחדות העבודה הורחק ממשרד הבטחון.

(המשך בעמוד 8)

בזווית חדה / חגי אשר

הרגליים של השקר

לחקור את האירועים שהתרחשו במתקן הכליאה בקציעות צריך. לפרסם את עדויות העצורים בטרם החקירה ובלי בדיקה – לא

האירועים האחרונים במתקן הכליאה בקציעות יכולים לשמש אבן בוחן לאמינות של צה"ל, ולאפשר את השוואתה לאמינות של העצורים במתקן. לדברי העצורים נטל מפקד המתקן רובה וירה בחזהו של עצור שחשף בפניו את חזהו בהתגרות ואמר לו "תירה בי". מדובר במפקד בדרגת אלוף-משנה, דוד צמח, שעל שמו נקרא המתקן. סיפור דמיוני, עסיסי וציורי, שמי שמאמין שהוא בגדר האפשרי מעיד על עצמו שהוא מאמין שבצה"ל הכל יתכן. מי שמאמין לסיפור כזה, ולו גם לצורך פרסומו בגירסה של צד אחד הטוענה בדיקה עניינית, מעיב על עצמו שלגביו נחל אש"ף [illegible] צה"ל, שלגביו השיג את מטרתו [illegible] על הסברת אש"ף, מחמד מילחם, מי שהיה ראש עיריית חלחול וגורש בשעתו מהארץ. המטרה היא ערעור האמון של החברה הישראלית כלפי צה"ל.

מממצאי הביניים של חקירת מצ"ח עולה שמי שירה בהרוג לא היה אל"מ צמח אלא קצין בדרגת סגן, וכי עציר אחר נהרג מנתז של אבן. החקירה תימשך עד תום, אך עצם העובדה שהסיפור על חשיפת החזה והירייה מטווח קרוב אל החזה החשוף זכה בכלל לפרסום, מעידה עד כמה אין מחמד מילחם רחוק מהמטרה שהוא הציב לאש"ף. סופר "דבר" ראוי לשבח על שנמנע מלפרסם את הסיפור הזה, שהופץ על-ידי עורכי הדין של העצירים על סמך עדות השמיעה שלהם. שהרי גם האימרה של "טיימס", כי יש להדפיס את כל הידיעות הראויות להידפס, אינה כוללת הדפסה של דבר שקר, שנראה על פניו כדבר שקר, ושבמקרה הזה אפשר גם לכנותו עלילת דם. לחקור צריך. לפרסם בטרם חקירה – לא. פרסום זה היה נחשב בכל בית דין כהוצאת דיבה. וכידוע, אחד המבחנים להרשעה בדין על הוצאת דיבה היא אם המפרסם בדק את אמיתות הידיעה לפני פרסומה. במקרה זה לא עמדו רוב אמצעי התקשורת הישראליים במבחן. הם הרשו לעצמם לפרסם סיפור שנראה מצוץ מן האצבע, אלא אם כן ייחקר וייבדק ויימצא נכון ואמיתי. יכולה להיות סיבה אחת לפרסום בטרם חקירה והיא – אם יתברר שלא מתנהלת חקירה כזאת ואין רצון לקיים אותה. אבל אם אין כל סימן להתחמקות מחקירה, אין שום הצדקה להפיץ דבר שקר. אחרת אין כמעט מחסום להפצת עלילות וכזבים ולערעור האמון של העם בצבאו. שלא לדבר על אמצעי התקשורת העולמיים.

אבל מה תועיל הטפת המוסר לאחר מעשה. עובדה היא שהסיפור המפוקפק הזה נמצא ראוי לפרסום בהבלטה בעתונות הישראלית. ואם צה"ל חייב להוכיח שאלוף משנה לא ירה בחזהו החשוף של עציר בכוונה להרוג אותו, סימן הוא שאמינותו ירדה לשפל עמוק. גם העתונאים שפרסמו את הסיפור הזה – בניגוד לסופר "דבר" שלא נהג כמותם – חייבים בחשבון נפש. הם חייבים לשאול את עצמם אם כל ידיעה על התנהגות צה"ל בשטחים ראויה לדפוס גם בלי בדיקה ובלי חקירה ודרישה. גם בלי שהשקר יהלך בכלל על רגליים משום שאין לו רגליים ואף אחד לא בדק אם יש לו או אין לו.

איכות הסביבה / שמעון וייס

בצל הפיטריה

הרשל בנימין, ממקימי הסוכנות הישראלית למידע גרעיני: "אם יקרה אסון באחד הכורים יגידו כולם: למה לא חשבנו על זה בזמן"

המראה השליו מחצר ביתם של שירלי והרשל בנימין בכרכור לא צריך להטעות. הם חיים לכאורה בשלווה, מגדלים ירקות ומטפחים דשא וגינת נוי, עם בריכה קטנה של דגים ושני כלבים גדולים, אבל השלווה נעלמת כשעולה על הפרק נושא הכורים הגרעיניים והסכנה לאיכות הסביבה. בנושא הזה, הזוג בנימין אינו נח ואינו שוקט.

הרשל, חקלאי חובב גולף, שהיה בין מייסדי מועדון הגולף של קיסריה השכנה, עלה לארץ מאנגליה. הוא התכוון להישאר כאן שלושה חודשים ונשאר עד היום, ארבעים שנה. שירלי, ילידת קליפורניה, התיישבה עם בעלה בארץ. גם לפני האסון בצ'רנוביל התריעו מפני סכנת הכורים הגרעיניים, אך לא היו בטוחים שהדבר אקטואלי ומסוכן כאן בישראל. כיום הם כבר יותר חוששים וממילא, יותר מעשיים. השניים, עם קבוצת חברים מרחבי הארץ שאיכפת להם, הקימו את מה שהם קוראים "הסוכנות הישראלית למידע גרעיני". בלי אמצעים רבים, אבל עם הרבה מודעות ומוטיבאציה, הם מנהלים מביתם שבכרכור את הסוכנות ומנסים להפיץ מידע בקרב כל מי שמוכן להאזין להם ובעיקר בקרב אלה, שמבטלים את החששות במחי יד ומנופפים כנגדם בבטחון ישראל ובחשיבות הכורים הגרעיניים.

הסוכנות שלהם הוקמה ביולי 1986, כשלושה חודשים אחרי אסון צ'רנוביל. "אותנו", אומרת שירלי, במבטאה האמריקאי הכבד, "לא מעניין העסק האטומי, אלא הסכנות לאיכות הסביבה ולחיי האדם. אנחנו לא פוסלים משהו או מישהו, אלא מציעים אלטרנטיבה. חשוב להדגיש – אין אנחנו עוסקים בפוליטיקה". הרשל: "אני בארץ ארבעים שנה וארבעים שנה שומע על צרכי הבטחון ועל חשיבותם, אבל אם חס וחלילה יקרה אסון גרעיני באחד הכורים שרוצים להקים, יגידו כולם: למה לא חשבנו על זה בזמן. בארה"ב סגרו כורים ולא המשיכו לבנות אחרי צ'רנוביל, אף שהמקום היה רחוק מאוד מהם. בישראל רוצים לבנות כורים, למרות כל מה שקרה. אנחנו יודעים שבמשרד האנרגיה יש מחלוקות שלמות ואנשים רבים שעובדים על בניית הכורים. בשיטה כבר קבעו שלט על המקום שבו יוקם הכור שאמורים היו להקימו בניצנים".

כל שבוע שולחים בני הזוג בנימין וחבריהם דפי-הסבר רבים וחומר כתוב, שנשלח אליהם מהארץ ומרחבי העולם, למוסדות חינוך, לאקדמיות, לעתונים, לרדיו ולטלוויזיה, לקיבוצים ולמושבים אחרים. שירלי מספרת, שיש קיבוצים שממש התלהבו מהפעילות. הם מצפים להצטרף ואף הציעו לשתף אותם בפעולות שונות. אפילו במשרד האנרגיה יש פקידים בכירים, המכירים בחשיבות פעולתם של משפחת בנימין וחבריהם ולפיכך גם מספקים להם חומר מתאים. דבריו של האחראי למחלקה האטומית במשרד האנרגיה, כי אין סיבה לדאגה, משום שלא נשקפת סכנה לאיכות הסביבה ולבריאות האזרחים בארץ, אינם מרגיעים את חברי הסוכנות מכרכור.

האם יש לפעולתם תוצאות? האם הם זוכים להיענות? שירלי אומרת, כי ספריית הרופאים ב"הדסה", הר הצופים, למשל, מגלה התעניינות בחומר של הסוכנות ואוגרת אותו במחשביה, כדי לפזרו בין אנשיה וברחבי העולם. כאשר דרשו לקבל מידע על השפעות האסון בברה"מ על ירקות ופירות בארץ והתעקשו על כך, זכו בסופו של דבר, אחרי נסיונות סחבת חוזרים, לפירוט שיתוף הפעולה מצד הנוגעים בדבר. עכשיו הם מתכננים להקים רשת עצמאית לבדיקת השפעות רדיואקטיביות ברחבי הארץ. לפני כחודשיים אף אושרה להם הקמת חמש תחנות-בדיקה באזורים שונים בארץ.

"גם השלטונות רוצים להקים תחנות כאלה, אבל אולי אין מי שידחוף אותם לזה", אומרת שירלי. עכשיו הם יכולים רק לחלום על ארץ, בעלת חוקים המגבילים שימוש בגורמי קרינה מסוכנים. "גם בקליפורניה זה היה פעם חלום ועכשיו זו מציאות", מסכמת שירלי.

חינוך / יעל פישביין

ממשבר למשבר

ד"ר שמשון שושני, מנכ"ל משרד החינוך, אינו נוהג לקטר. הוא ידוע כאיש מעשה, שהמלים "לשנות", "לעשות מהפכה" שגורות בפיו. אם אדם כמוהו משיב באנחה על השאלה, מה קורה במערכת החינוך עם פתיחת שנת הלימודים, סימן שהמצב באמת לא טוב.

אחת הסיבות העיקריות לאנחתו של ד"ר שושני היא מפת המורים החסרים במערכת החינוך. השנה היא מסתמנת בחריפות יתירה: מלבד המחסור הקבוע במורים בדרום הארץ, חסרים עשרות מורים באיזור תל-אביב ובאיזור המרכז.

מה שמדאיג הוא הסיבה: באיזור המרכז יש למורים אפשרויות תעסוקה אחרות והם עוזבים את ההוראה. מורות וגננות צעירות, שסיימו את הסמינרים, אינן מוכנות להיכנס למערכת החינוך; הן יכולות לעבוד במלצרות ולהרוויח יותר. אם פעם, בגלל החופשות, נחשבה ההוראה לתעסוקה מתאימה לאמהות צעירות, היום כבר לא. ללמד 40 ילד, חלקם בעייתיים ביותר, בצפיפות איומה, בתנאים ירודים ובמשכורת מגוחכת, זו משימה לא קלה לבוגרות הסמינרים בודדות מכנה.

מורה גבר יכול להתפרנס מהוראה, בתנאי שיעבוד שלוש משרות. זו בין היתר הסיבה להידלדלות המערכת ממורים גברים. שושני עצמו נזכר בנוסטלגיה איך בצעירותו עבד 14 – 16 שעות ביום, בשלושה בתי-ספר והצליח לרכוש דירת שיכון על גבול שכונת מורשה, שבה הוא מתגורר עד היום. כבכיר שבפקידי משרד החינוך לא היה מצליח לעשות מה שעשה אז. אשתו, ד"ר לפסיכולוגיה, מנהלת תחנת איבחון, משתכרת כ-700–800 ש"ח בחודש. את הדוגמאות הוא מביא רק כדי להסביר, ש"עם משכורות כאלה מערכת החינוך תתרוקן ממורים, מנהלים ופסיכולוגים טובים".

יש לו פתרון, אבל הוא יודע ש"בארץ זה לא ילך". ביפאן הבינו שמערכת החינוך היא המפתח לשגשוג טכנולוגי, ושם המורים מקבלים עכשיו את המשכורות הגבוהות ביותר בשירות הציבורי. בארץ אין סיכוי לשינוי סדרי העדיפויות.

התרוששות מערכת החינוך הצמיחה את אחת התופעות המסוכנות ביותר לחינוך: קיטוב בין בתי-ספר המשרתים אוכלוסיה מבוססת, שיש ביכולתה להשלים את מה שקופת הציבור מחסרת, לבין בתי-ספר המשרתים אוכלוסיה פחות מבוססת. הבריחה מהאינטגרציה מקבלת ממד חדש. לדוגמא מביא ד"ר שושני את המתרחש באיזור ירושלים, במועצה האזורית מטה יהודה. תושבי הר אדר, מעבר לקו הירוק, רובם אנשי צבא ומשטרה מבוססים, מסרבים לשלוח את ילדיהם ללמוד עם ילדי המושבים הסמוכים, הפחות מבוססים, ומאיימים לפתוח בית-ספר פרטי. הורי השכונה היוקרתית תלמי-יעקב, ניסו להביא לכך שילדיהם לא ילמדו עם ילדי באר-יעקב אלא עם ילדי הישוב המבוסס נירצבי. ד"ר שושני נאבק בהם והצליח. הוא טוען שהתדמית של מי שמחייב "מצויינות", על חשבון אינטגרציה, דבקה בו שלא בצדק. "אני אשם רק בדבר אחד: לא הסברתי את עצמי כראוי".

אחד הנושאים שהעלה שושני על סדר-היום הציבורי הוא רמתם של מנהלי בתי-הספר. מעולם לא הסתיר את דעתו, שמנהל בית-ספר הוא דמות מפתח במערכת החינוך. צריך להרחיב את סמכויות המנהלים, טען, ומאידך גיסא צריך לפטר את הגרועים שבהם. בנושא זה הוא מוכן לצאת למאבק עם ארגוני המורים. בימים אלה הוא מנהל מאבק תקדימי עם הסתדרות המורים על מנהלת בית-הספר "אילנות" ברמת-אביב. שושני דורש לממש את זכות משרד החינוך לפטרה, אחרי שלוש שנות נסיון. הסתדרות המורים טוענת כנגדו, שאי-אפשר לפטרה, גם אם היא רק "בנסיון", כל עוד אין מוכיחים שהיא גרועה.

אחד המוצלחים שבמאבקיו קשור בתנועה הקיבוצית. שושני דרש לסגור חלק ניכר מבתי-הספר הקיבוציים העדיים, שגרמו בזבוז למשרד החינוך ולקיבוצים כאחד. אחרי ויכוח ציבורי הסכימה התנועה הקיבוצית להתחיל בכך והיום התהליך בעיצומו. "אני מסיר לפניהם את הכובע. הם עשו מהפכה", הוא אומר ומאחל למדינה ולעצמו להצליח במידה דומה במיגזר העירוני.

על הנושא הזה אין הוא מוכן להרחיב את הדיבור. הוא מסתפק בהבטחה יחידה: אם שאקי יהיה שר חינוך, הוא לא יהיה מנכ"ל.

פולין / שלמה שפיר

משבר ללא מוצא

עדיין לא נראה פתרון למאבק בין השלטונות ובין הכוחות החברתיים במדינה. התרחשויות בפולין עשויות להשפיע גם על מגמת ההתפתחויות בקרמל

השביתות שפשטו בשבוע שעבר במכרות הפחם בדרום פולין ובמספנות גדאנסק ושצ'צ'ין, על חוף הים הבלטי, ושרובן נסתיימו בינתיים, היו תזכורת לכך שעל-אף הנסיונות להבריא את הכלכלה הפולנית החולה, ואף שהאקלים הפוליטי והתרבותי בארץ זו נוח למדי, לא נראה עדיין באופק דו-קיום מניח את הדעת בין השלטון לבין הכוחות החברתיים במדינה. המשבר המתמשך מקורו בהתפתחות הכלכלית והחברתית של פולין מימי ולאדיסלאב גומולקה ואילך; גם הפתיחות הרוחנית הפולנית קדמה בהרבה לרוח ה"גלאסנוסט". אף-על-פי-כן נוצרה כיום זיקת-גומלין עקיפה בין המתרחש בברה"מ ובפולין, ומה שיקרה בפולין עשוי לא רק לחרוץ את גורלו של משטר הגנרל יארוזלסקי, אלא גם להשפיע על מגמת ההתפתחויות בקרמל, שטרם נקבעה סופית.

לכאורה, יש הבדל בין הנזק שגורמות למשק הפולני הנתון במצוקה השביתות במכרות הפחם ובמפעלים חיוניים דומים, לבין המצב במספנות, הסובלות ממילא ממשבר סטרוקטוראלי גלובאלי. אולם כמו בגל השביתות הקודם במאי השנה, לא הצטמצמו תביעות העובדים בהעלאת שכר, אלא נגעו להכרה במעמדו של ארגון "סולידאריות". מבחינה רשמית הושעה הארגון מאז הטלת המצב הצבאי, בדצמבר 1981, ולדרישה להכיר בו אין הממשלה והמפלגה הקומוניסטית מוכנות להסכים. הממשל דוחה גם הצעת-פשרה, שהעלה בתחילת השנה אחד מיועצי "סולידאריות", בדבר שיתוף האיגוד הבלתי-תלוי (להבדיל מהאיגודים הרשמיים, שתחת פיקוח המפלגה) בהפעלת השלטון בתחום הכלכלי והסוציאלי, להבדיל ממדיניות החוץ והבטחון, שיישארו בתחום אחריותה הבלעדית של המפלגה הקומוניסטית.

אפשר שהמתח לא היה רב כל-כך אילו הצליחו תכניות הרפורמה הממלכתיות, לפחות חלקית. לכאורה ניסו יארוזלסקי ועוזריו המתחלפים לצמצם כלשהו את שליטת מוסדות התכנון הכלכלי המרכזי ולדרבן מפעלים למימון עצמי.

(המשך בעמוד 8)

דברים שרואים משם / אמיר רוזנבליט

הגלאסנוסט בעיני שחאדה

הגלאסנוסט, הפרסטרויקה והאינתיפאדה, בעיניו של אבן-ברי שחאדה, סטודנט ערבי-ישראלי, שסיים לימודיו בברה"מ

יותר ממאה סטודנטים ערבים ויהודים מישראל, חברי המפלגה הקומוניסטית, רק"ח, לומדים היום באוניברסיטאות ובמכללות שונות בברה"מ. אחד מהם הוא אבן-ברי שחאדה (34), בעבר יו"ר אגודת הסטודנטים הערבים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. שחאדה חזר בימים אלה לישראל, לאחר שש שנות לימודים בברה"מ, שבהן סיים בהצטיינות תואר שני במשפט בין-לאומי באוניברסיטת קייב. באוזנה שבר-דירה צנועה בשכונה ג' בבאר-שבע הוא ממתין לאשתו הרוסיה, לינה, ולבתם בת השנתיים, שאמורות לקבל אשרת עליה לישראל.

"מבחינתי, זו היתה תקופה מאלפת", מסכם שחאדה את שנות שהותו בברה"מ. "ארבעה מנהיגים התחלפו בברה"מ בשנים אלה: ברז'נייב, אנדרופוב, צ'רנייקו וגורבאצ'וב. מעניין מאוד היה להכיר אנשים חדשים, תרבות חדשה, ולבחון את השיטה הסוציאליסטית. כמובן, הפרק המרתק ביותר היה זה שנפתח עם עלייתו של גורבאצ'וב לשלטון, בגלל הפרסטרויקה והגלאסנוסט שהנהיג. אמנם השינויים בכיוון זה החלו עוד בתקופת קודמו, אנדרופוב, בעיקר בקאדר הממשלתי-מפלגתי, אבל עצם כניסתו לתפקיד של מזכיר כללי צעיר, שלא היה שותף למהפכה הרוסית ולגוואורדיה הוותיקה ולא השתתף במלחמת העולם השניה, היה שינוי מרענן.

"ברה"מ ידעה שלושה מנהיגים גדולים, שחוללו בה שינויים דראמאטיים: פטר הראשון, שהתחפש לפועל ונדד עד אנגליה כדי ללמוד כיצד בונים אניות, משום שהשכיל להבין כי רוסיה לא תיחלץ מהפיגור שלה אם לא יהיה לה פתח לים הצפוני ולים השחור; לנין, שהנהיג את המהפיכה הראשונה בהיסטוריה, שהוציאה את האנשים מחשכת הבורות אל מרחבי הקוסמוס וגורבאצ'וב – שחולל מהפיכה גדולה בשיטה הסוציאליסטית: הרס סטריאוטיפים, הביא לדמוקראטיזציה של הסוציאליזם, ניתק את המפעלים מהתלות במפלגה".

שחאדה מלא התפעלות מהרוח החדשה המנשבת בברה"מ. "שלא כמו במפעלים הסתדרותיים לא מעטים בארץ, שם אין המפלגה יכולה עוד למנות במפעלים בעלי תפקידים בכירים על-פי מפתח פוליטי. בכמה מפעלים בברה"מ הופעלה אף שיטה נסיונית, שלפיה בוחרים הפועלים בבחירות חשאיות את מנהלם. לכ-70 מפעלים ניתנה האפשרות לצאת לשוק החופשי במערב ולערוך הסכמים על בסיס כלכלי-מסחרי טהור, ללא תלות במשרד הסובייטי לסחר-חוץ. התופעה הבולטת ביותר בתחום זה כיום היא הקמת מפעלים חדשים, בשותפות עם הון של משקיע מהמערב. הרווחים מתחלקים על-פי המניות של החברות. אין ספק שזו מהפיכה דרמטית בתפיסה הכלכלית".

אבן-ברי שחאדה: ברה"מ ידעה שלושה מנהיגים גדולים. פטר הראשון, לנין וגורבאצ'וב, שחולל מהפיכה גדולה בשיטה הסוציאליסטית.

אבן-ברי שחאדה, יליד שבט אל-אפיניש בנגב, חבר פעיל ברק"ח, למד, לפני שיצא לברה"מ, בחוג לפילוסופיה באוניברסיטת בן-גוריון. בתקופת לימודיו שם היה תקופה מסויימת חבר ועדת הביקורת של אגודת הסטודנטים, ולא פעם התעוררו עימותים קשים בינו לבין הנהלת האוניברסיטה, על רקע פעילותו הפוליטית במפלגה הקומוניסטית. עימותים אלה הגיעו לשיאם במאי 1981, כשהורחק מהלימודים בהוראת הנהלת האוניברסיטה, בעקבות הפגנת-מחאה שאירגן בקאמפוס נגד סגירת מוסדות החינוך בשטחים.

לאחר הרחקתו מהאוניברסיטה, נענה להצעה ללמוד משפט בין-לאומי בברה"מ, על-חשבון המפלגה הקומוניסטית המקומית. הוא יצא את ישראל זמן קצר לפני מלחמת לבנון וחזר אליה בעיצומה של ההתקוממות בשטחים.

שחאדה: "התמונה המצטיירת היום בשטחים היא עגומה מאוד. זה החודש התשיעי שהילדים, בני הנוער והזקנים לוקחים חלק בהתקוממות העממית. הם דורשים מה שדורש כל עם: חופש ועצמאות. אני חושב שהילדים הפלשתינאים לא נולדו לידות אבנים, והחיילים הישראלים לא נועדו להחזיק אלות בידיהם. המצב הזה, כמו עצם הכיבוש, לא טוב לשני הצדדים".

כששואלים אותו על העתיד, הוא מתבטא באופטימיות זהירה. "בכל מוקדי הדיכוי בעולם קיימת היום רגיעה כמעט טוטאלית. המצב באפגניסטן הולך ונרגע, בניקראגואה מתנהלים מגעים ושיחות בין הקונטראס ליריביהם, במלחמה בין איראן ועיראק הושגה הפסקת אש ואפילו בדרום אפריקה, שהיתה המדינה הדכאנית ביותר בעמדתה כלפי נושא זכויות האדם, מדברים כבר על עצמאות לנמיביה. אני מעריך שגם בישראל תהיה פריצת-דרך. זה תלוי במידה רבה בכוחות השלום הספציים".

בכל הסדר שלום צריך, לדעת שחאדה, להביא בחשבון את האינטרסים של שני העמים, שיחיו זה לצד זה, כל אחד במדינתו, עם ערובות בין-לאומיות. קשה לו להבין את הרתיעה הטוטאלית הקיימת ברבדים שונים של הקשת הפוליטית בישראל ממו"מ עם אש"ף. "הרי היום", הוא אומר, "כל משלחת שנפגשת עם נציגות מהממשל האמריקאי, מקבלת בצורה זו או אחרת אישור מאש"ף. חבל על הזמן. צריך לשבת ביחד ולדבר. כאשר התהליך ייכנס לדינמיקה, אין ספק שיכון שלום בין ישראל לפלשתינאים ובין ישראל לשכנותיה הערביות".

– אחת הטענות הרווחות בקרב הימין בישראל היא, כי סטודנט ערבי הלומד בברה"מ הוא סוכן ק.ג.ב או איש אש"ף בפוטנציה. מה דעתך על קביעה זו?

"אני דוחה טענה זו מכל וכל. לא היה אפילו סטודנט אחד שחזר מארץ קומוניסטית לישראל והתגלה כסוכן ק.ג.ב או כפעיל אש"ף. סטודנטים ערבים מישראל הלומדים בברה"מ הם חברי המפלגה הקומוניסטית, ועל-פי מצעה זה הם פועלים. באוניברסיטת קייב לומדים יותר מעשרות סטודנטים ערבים מהארץ ולמעשה, אין להם כל מגע עם השלטונות הרוסיים. את הפעילות האידיאולוגית של רק"ח אנו מקיימים בינינו, ומדי פעם משתתפים באסיפות פוליטיות כלליות עם יתר הסטודנטים הזרים בנושאים אוניברסאליים, כגון מירוץ החימוש, הצבת טילי נאט"ו במערב-אירופה ועוד. הטענה שהזכרת היא הסתה יומיומית, המתנהלת לא רק נגד רק"ח והערבים, אלא היא חלק ממערכת הסתה נגד הקומוניסטים בברה"מ ונגד כל מה שמייצגים הערבים בישראל".

هكذا من الأصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

הכרה מחדש

אסטרואיד ייקרא על שמה של המשוררת הרוסית אנה אקמטובה, ששיריה כמעט ולא ראו אור בברית המועצות בשל אי הסכמת השלטונות. העתון „פראבדה" מוסר, כי מדענים רוסים פנו למרכז הפלנטרי הבינלאומי, כדי שיקרא לאסטרואיד על שם המשוררת במלאות 100 שנים להולדתה. אקמטובה קנתה את תהילתה ביצירותיה שהושפעו מיצירותיו של אלכסנדר פושקין. בעלה המשורר, ניקולאי גומילב, הוצא להורג ב־1921 ומאז החרימו השלטונות הסובייטיים את יצירותיה. היא זכתה להכרה מחודשת במהלך מלחמת העולם השניה אך הושעתה שוב מאגודת הסופרים הסובייטית ב־1946 בשל מה שכונה „ביזון בורגני".

היורש

לאוסטרליה יהיה מתחילת ספטמבר שר חוץ חדש. ראש ממשלת הלייבור המכהן בתפקידו מאז תחילת 1983 מינה לתפקיד זה את הסנטור גארת אוואנס, שכיהן כבר בתפקידים שונים בממשלה. אוואנס הנמנה עם המרכז הימני בלייבור יורש את מקומו של שר החוץ ביל היידן (שביקר כמה פעמים בארץ) ושיהיה למושל הכללי של אוסטרליה מתחילת השנה הבאה. היידן ידוע מכבר בגישתו הביקורתית לישראל, אולם ביקורת זו היא עתה נחלת רוב הציבור באוסטרליה לרבות ידידי ישראל בלייבור. יתר על כן, לביקורת שותפים גם רבים באופוזיציה השמרנית־ליבראלית שמנהיגה ג'ון האוארד ביקר כאן לפני כחודש ונועד עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם ממלא מקומו ושר החוץ שמעון פרס.

ש. שלמה

מכובד

למפלגת העבודה יהיה ייצוג נכבד בוועידת המפלגה הסוציאל־דמוקראטית המערב־גרמנית הנפתחת בשבוע הבא במינסטר. המפלגה תהיה מיוצגת ע"י חיים הברפלד ראש המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות ויו"ר הוועדה לגרמניה ולארצות הדוברות גרמנית במפלגת העבודה, וכן ישראל גת, יו"ר המחלקה לקשרי חוץ של „העבודה".

ש"ך

חוגג 20 שנה

בימים אלה חוגג בית הנוער העברי בשכונת הקטמונים בירושלים 20 שנה להקמתו. בית הנוער העברי נחשב למרכז הקהילתי הראשון שהוקם בישראל. ראשיתו בדצמבר 1921. מאז עבר גלגולים רבים עד פתיחתו הרשמית הקבועה במקומו הנוכחי בספטמבר 1968, לפני כ־20 שנה. ייחודו של המרכז הוא בכך שהוא מעניק שירותים חברתיים, תרבותיים וחינוכיים.

צמד השייטים האולימפיים של ישראל דן ורן טורטן זכו בימים אלה בחסותה של חברת "ירס־קאר", יבואנית מכוניות "ב.מ.ו.". עם מתן החסות זכו השניים גם במכונית מתוצרת "ב.מ.ו.". בתצלום מוסר מנהל המכירות של "ירס־קאר" דרור אהרונוב את המכונית לידי צמד השייטים.
אריה ארד

בעניין הפדחת

מינהל המזון והתרופות של ארה"ב אישר לראשונה תרופה נגד קרחות, המשווקת כבר ב־45 מדינות. בהעניקו רשות ליצרן התרופות „אפג'ון" לשווק את „רוגיין", תרופה הידועה גם בשמה הכימי „מינוקסידיל", הצביע מינהל המזון והתרופות על מחקרים קליניים, שהביאו למסקנה כי הטיפול בתרופה זו לא יועיל לכל אדם. 49 אחוז מהגברים דיווחו על צמיחה מתונה עד צפופה של שיער על פדחתם במהלך הניסויים, אולם ל־51 אחוז צמחו רק שערות ספורות או בכלל לא.

הראשון

יאיר ברק היה לאיש יחסי הציבור הראשון, שזכה במדליית כסף בתחרות "אותות", שנערכה בעיקר לפרסומאים. ברק זכה בפרס בקטגוריה של "אביזר פירסומי" על ערכת־ועד־הבית של חברת "אשדר". הערכה, שעוצבה על־ידי הגרפיקאית ליאורה קולטון, מכילה לוח־מודעות, תיק ועד הבית, מודעות מסוגים שונים, ספר תקבולים ותשלומים, פנקסי קבלות, איגרות־ברכה לדיירים להזדמנויות שונות ותליון לתליה על ידית הדלת כתזכורת לדייר שישלם את מסיו. הערכה חולקה אשתקד לכל ועדי הבתים, שבנתה "אשדר". כעבור זמן קצר החלו פונים לחברה ועדי בתים, שלא נבנו על־ידי "אשדר", וגם אלה קיבלו את הערכות ללא תשלום. ברק הקים את משרד "ברק – לתקשורת", שאליו הצטרפה באחרונה נדיה לנדאו.

אריה ארד

הכחיש שפרס ספרדי

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון נאלץ להכחיש ששמעון פרס הוא ספרדי. היה זה בסוף השבוע בשיחה שקיים השר נבון עם נשיא ונצואלה ד"ר חיים לוסינצ'י בקארקאס. הנשיא התעניין בשלומו של פרס ואמר לנבון: „פרס ספרדי". נבון השיב: „לא. פרס אשכנזי. שמו הקודם היה פרסקי". הנשיא: „מה אתה אומר? הייתי בטוח ששם פרס הוא ספרדי". נשיא ונצואלה חזר באוזני השר נבון על עמדת ארצו שלא להכיר באש"ף ונבון הודה לו על עמדתו זו ואמר כי היא מחזקת את ישראל. נבון הזמין את ד"ר לוסינצ'י, רופא ילדים במקצועו לבקר בישראל והנשיא אמר כי ישמח לבוא והוא מצפה במיוחד לראות את החיים בקיבוץ.

(עשית למ"מ)

תורמים במחאה

גל השריפות שפגע ביערות הארץ עורר גם הדים ותגובות קשות בכל העולם. ארגונים בינלאומיים, כנסיות ואגודות לשמירת הטבע הביעו הזדעזעות מן ההצתות. במסגרת המבצע „עץ תחת עץ" שיזמה הקרן הקיימת לישראל הגיבו מאות יהודים ולא יהודים במשלוח תרומות לרכישת עצים. כך למשל הבישוף של פרייבורג משווייץ שתרם חמישה עצים כתרומה אישית, אגודת פליטי ארמניה בצרפת ורבים אחרים.

יורם לוי

זכו בפרס

פרס עירית חיפה לספרות תורנית ומחשבת ישראל ע"ש הרב יהושע קניאל, יוענק השנה לרב מנשה מילר תושב רמות ויז'ניץ בחיפה על ספרו „איש הפלא" ולד"ר מאיר איילי חבר קיבוץ יפעת שבעמק יזרעאל על ספרו „פועלים ואמנים – מלאכתם ומעמדם בספרות חז"ל". ציון לשבח יוענק לרב סרן ד"ר יוסי ויליאן מחיפה, על חיבורו „ר' אבדימי דמן חיפה". את הפרס יעניק לזוכים ראש העיר אריה גוראל בטכס שייערך בהיכל העירייה. הפרס הונהג על־ידי עירית חיפה ע"ש הרב יהושע קניאל, שהיה רבה הראשי של חיפה במשך יובל שנים, כמצבת זכרון וכהוקרה לפועלו ולאישיותו.

אריאלה ראובני

להקת „מגששים ברכש" בהקלטת השיר „ברחוב עבאס" לקראת פתיחת עיר הנוער '88 בחיפה במסגרת חגיגות הקיץ בעיר.

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

השגריר ארד, למען הדיוק

עמוקות הזדעזעתי והיטב חרה לי למקרא טורו של אמנון דנקנר שעסק בשגריר ישראל בארה"ב משה ארד („דבר", 29 ביולי 1988).

אינני איש־סוד – ואין לי גם זכות כזאת – של העסקה מאחורי דלתיים סגורות בשגרירות שבוואשינגטון. אין זה גם מענייני. אך כנציג ותיק ביותר של ה„אגודה למלחמה בהשמצה" של „בני־ברית" בוואשינגטון, שהיו לו קשרי עבודה הדוקים עם קודמיו של ארד, יכול אני להעיד אישית על הכבוד וההערכה שהוא זוכה להם בוואשינגטון הרשמית, בחוגים של הקונגרס כמו גם בחוגי הממשל. רואים בו – ובצדק – דובר יעיל ביותר ומוכשר ביותר של מדינתו.

נסיוני האישי עם השגריר מנוגד לחלוטין לתמונה שצויירה בכתבתו של דנקנר. במשך השנה שבה הוא משרת כאן גילינו בשגריר ארד אדם ישר וישיר, ונאומיו תמציתיים, מלאי ידע ומשכנעים. למקרא תיאורו את ארד כ„מסתבך מאוד באנגלית שבה הוא שולט באופן מוגבל ביותר", השאלה, האם דנקנר שמע אי־פעם את השגריר ארד מדבר.

דיווחו החד־צדדי של דנקנר עושה שירות רע לאחד הדיפלומטים הישראלים המובילים, העומד בקו החזית של המאבק נגד בעלי האינטרסים האנטי־ישראליים בוואשינגטון.

הנני כותב מכתב זה כי סבור אני, שחשוב לקוראי „דבר" לקבל דיווח מדויק על מעמדו של השגריר ארד בוואשינגטון.

דייוויד איי. ברודי
הנציג בוואשינגטון
„הליגה למלחמה בהשמצה"
של ארגון „בני ברית"

השגריר ארד: מעדות אישית

לזכר זרובבל החבר

בשנת 1941, לפני 47 שנים, התגייסנו שנינו, זרובבל גלעד ואני לפלמ"ח ושרתנו בפלוגה א' בפיקודו של נחום שריג. בקורס הראשון של הפלמ"ח, שהתקיים בקיבוץ אלונים, גרתי עם זרובבל באוהל אחד, והיתה לי הזכות להיות עד להיבורו של „המנון הפלמ"ח" ואף להיות הראשון שזרובבל קרא באוזניו את השיר שאך זה נולד...

גם בשנים שאחר־כך שמרנו על קשר. בשנת 1968 גוייסתי לעבודה בארגון הקניות התנועתי „משקי הקיבוץ המאוחד" שמשרדיו שכנו בבית מזכירות הקיבוץ, ברחוב סוטין בתל־אביב. זרובבל עבד בהוצאת הספרים של הקיבוץ המאוחד, ברחוב נהרדעא הסמוך.

תכופות היינו מזדמנים יחד לשיחות־רעים, ולרוב הייתי מסיע אותו לעין חרוד ברכבי הביתה לשהרגתו. בשעת הנסיעה היה מגלגל שיחה רבת עניין על בעיות השעה, ענייני הקיבוץ, גורל דור ההמשך בקיבוץ וכו'. אחרי סיום עבודתי בתנועה נפגשנו שוב לעתים וגם אז דאגתי לקחת אותו „טרמפ" לעין חרוד.

באחד הימים, עם רדתו מהמכונית בעין חרוד שלף זרובבל מתיקו את ספר השירים החדש שלו שזה מקרוב ראה אור. היה זה ספר מסדרת "זוטא" ושמו „זמירות ירוקות" ובשער הספר רשם הקדשה מחורזת: „לפרץ, חבר בעל מרץ ושומר נאמנות בדרך ארץ, זרובבל. בראש שנת תשל"ד".

ביום א' 14.8.88 נמניתי עם אלפי חבריו שליוו אותו בדרכו האחרונה.

יהיה זכרו ברוך.

פרץ בנדייקט
שדה נחום

איך תבוא הגאולה

אתם שואלים אם היא תבוא ומתי היא תבוא – הגאולה? אני, הפשוט בין הפשוטים, איש קטן מן השורה ההמונית, אני יכול לתת לכם תשובה ברורה לגמרי, לשאלתכם הצודקת מאוד... התשובה באמת יסודה.

הגאולה תבוא באותו רגע, כאשר בארמון המפואר (אולי – יותר מדיי) של הרבנות הראשית לארץ ישראל ישב ועד של חמישה רבנים (גדולי התורה – האמיתיים) אחד – אורטודוקסי, אחד – רפורמי, אחד – קונסרבטיבי, אחד – קראי ואחד – שומרוני; ובראש הוועד ישב הרב הגדול לארץ ישראל, שייבחר פעם אחת בכך־וכך שנים מבין החמישה, בהצבעה סודית, חד־פעמית...

... כאשר אותה רבנות ראשית תהיה לגמרי עצמאית, בלי שום קשר ותלות – לא להנהלה איזו שהיא, לא למדינה... והמדינה תדאג רק להספקי בקיומם של התנועות הראשיות ומוסדותיה, בתמורה כספית. וזה ייעשה כסמל של הבנה העמוקה על התפקיד הבלתי־נשכח והיחוד במינו, שהדת היהודית מילאה, בזמנים שעברו, בשמירה על קיומו הפיסי ועולמו הנפשי של עמנו.

... וכאשר אותם חמישה הרבנים הראשונים ילמדו את ציבור המאמינים מתוך שכנוע עצמי שכל סימן, כל תחילה של סטגנציה היא גם תחילת הסוף, המוות.

... וכאשר אותם חמישה הרבנים הגדולים ילכו בראש העם המאמינים בדרך מציאותית, פתוחה לאלוהים, לא בשבילים החשוכים, ובתוך הרבה של חוקים ועקרונות שזמנם עבר עליהם הכלח.

אז, תאמינו לי, אז רק אז תבוא הגאולה, אז, חס וחלילה – אף פעם...

צבי כרם
חיפה

רגישות חד־צדדית

קשר שתיקה

צודקת חנה זמר („מי פורץ את הגשר", „דבר" 21.8) בהדגישה את הצורך לספר לעצמנו ולבנינו על השתתפות יהודי התפוצות במלחמה נגד היטלר.

על כן מן הראוי לציין כי לאחרונה הופיע ע"י „ארגון חיילים ופרטיזנים – נכי המלחמה בנאצים", ספר מקיף רב עניין, כרך ג', „מול האויב הנאצי" ובו כ־250 תיאורים אישיים של יהודים שהשתתפו במלחמה זו בחזית ומעבר לה, ביבשה בים ובאויר, גברים ונשים. הקורא בספר – שהוכן ע"י אל"מ (מיל) ב. ריבלין, א. תימור וא. אינגבר – כמו זוקף קומתו במקצת, אך גם שואל: מדוע לא ידענו זאת עד עכשיו, כל השנים שעברו מאז המלחמה?

סבי מודן
גבעת שמואל

מילגות לסטודנטים מהארצות הבאלטיות

מילגות לסטודנטים בישראל, יוצאי ארצות ליטא, לטביה ואסטוניה יחולקו לקראת שנה"ל הבאה מקרן ע"ש י. קלוג, ארגון יהודים יוצאי ארצות הבאלטיות בבריטניה.

סטודנט מיוצאי ארצות הבאלטיות רשאי להגיש בקשה למתן מילגה לשנת הלימודים 1988/89 לקרן הנ"ל לפי הכתובת: קרן מילגות ע"ש קלוג ת.ד. 37795 תל־אביב מיקוד 61 376.

יש לצרף לבקשה המלצה מדיקן או פרופסור הפקולטה ולהגישה עד 1 בספטמבר 1988.

המילגה היא בסך ־.500 לירות שטרלינג.

אברהם תורי עו"ד
נציג הקרן ע"ש י. קלוג בישראל

שירות שכזה

בתאריך 18.8.88 סרתי בשעות הבוקר אל מפעל „תדיראן" שבאיזור התעשיה שבחולון לצורך רכישת רצועה עבור מכשיר טלפון. לתדהמתי הרבה, המוכר לא ידע להסביר לי כיצד עלי להרכיב את הרצועה על המכשיר שברשותי. לאחר התרוצצות קטנה הפניתי אל מעבדת האלקטרוניקה שבמקום ושם אמר לי אחד העובדים באלה המילים: „אין כאן איש שירצה להסביר לך כיצד להרכיב את הרצועה".

האם כך אמורה חברה ציבורית לשרת את לקוחותיה, או שמא זהו סימפטום נוסף למה שמתרחש בימים אלה במפעלים השייכים לקונצרן „כור" ההסתדרותי.

אהוד שפיגל
רמת גן

לפני 60 שנה | דבר | לפני 40 שנה

המכון למדעי היהדות והקתדרה לאידיש

בישיבת הקורטוריון של המכון למדעי היהדות באוניברסיטה העברית, שנתכנסה בבאזל, הוחלט להקים ועדה מורכבת ממרטין בובר, פרופ' ק. פולס ופרופ' מ. שור להכין תכנית לקתדרה לאידיש באוניברסיטה. כן הוחלט על כינוס קונגרס למדעי היהדות.

הגהות ציבור הנפט

ועדת המהנדסים שסימנה את קו הצינור מבגדאד לחיפה, גמרה את עבודתה. הקו מגיע לחיפה דרך אל־אזרק (עבר הירדן) ובית שאן.

המהנדסים נסעו עכשיו לארופה לשם הבראה כי הקדחת עשתה שמות בבריאותם.

התייאשנו ממשקיפי או"ם

מפקד צבא ההגנה בירושלים, סגן אלוף משה דיין, הצהיר במסיבת עיתונאים, כי איננו תולה עוד תקוות ביכולתם של קציני או"ם בירושלים לשמור על ההפוגה ואיננו מאמין עוד, שיש לצה"ל ידם להתגולל על הערבים, המפירים בלי הרף את הפסקת ההפוגה.

הפרת ההפוגה בירושלים

ההפגזות הבליסטיות של האויב על שכונותינו ושכונותינו בחלקי העיר והשונים אינן חדלות. בכל יום נוספים קרבנות והם בהרוגים ופצועים. ההפגזות מתמשכות או נחלשות לסירוגין, אך אינן חדלות.

משחקי מבחן

ברידג'

מאת ארנונה שמאן

משחקי המבחן הסתיימו, והנבחרות יורכבו (כפי הנראה, משום שהחלטה סופית תתקבל השבוע) מהזוגות הבאים: הנבחרת הפתוחה בירמן–וליגמן, טור־גחס, ופרוד גור–קאליש. נבחרת הנשים: לוויט–אלבו, ברנס–אברמוב, ומלך–נוה.

השבוע הגיע להתאחדות הברידג' הדרוג העולמי של השחקנים הישראלים. הראשון בין הישראלים הוא שאופל (122¾ נקודות) שני – לב (116¾) שלישי פרידריך (108½). ובין הנשים הישראליות ראשונה מלך (11¼) שניה ברבנר (10¾) ושלישי שפאן, ואדג'ימן (8¾), שימו לב להפרש הנקודות הגדול בין הגברים לנשים, וזאת לאור הישגיהם הגבוהים של הגברים באליפויות הבינלאומיות.

היד הבאה שוחקה על ידי דוד בירמן (מדורג רביעי בדרוג הבינלאומי), במסגרת משחקי המבחן.

	♠J ♥K642 ♦AK642 ♣A98	
♠K9876 ♥KJ ♦x ♣KJ10xx	צפ / מז מע / דר	♠42 ♥Q10xxx ♦Jx ♣Qxxx
	♠AQ1053 ♥9x ♦Q10xxx ♣x	

מחלק: מזרח
פגיעים: אף אחד
הכרזה:

מזרח	דרום	מערב	צפון
1 קלאב	1 ספייד	2 קלאב	דאבל
3 קלאב	3 דיאמונד	---	4 קלאב
---	5 דיאמונד	---	---

מערב הוביל בקלאב נמוך, בירמן זכה עם האלוף בדומם, המשיך בנסיך ספייד, כשהוא זוכה עם האלוף בידו (ברור לכולנו שאם הוא מבצע עקיפה בספייד, אין כל בעיה בביצוע החוזה – ולאור ההכרזה יכולה מחשבה כזו לעלות בראשו של הכרוז), משחק כזה טוב כנגד חלוקה שאינה גרועה מ־4:3 בסידרת הספייד, ולא משנה היכן המלך, אולם אינו טוב למקרה של K x x x x או יותר בספייד.

כפי שאנו רואים החלוקה אינה לטובת הכרוז אולם בירמן הצליח לבצע את החוזה. הוא המשיך בחיתוך ספייד בדומם, אלוף דיאמונד ומלך דיאמונד, קלאב נחתך בידו, והמלכה ספייד נחתכה בדומם, הארט נמוך שוחק מהדומם ונלקח עם הנסיך במזרח, ומזרח חזר בקלאב שנחתך על ידי הכרוז כשהמצב כזה:

	♠---- ♥Kxx ♦x ♣----	
♠Kx ♥A ♦--- ♣x	צפ / מז מע / דר	♠---- ♥Q10x ♦--- ♣x
	♠10x ♥x ♦x ♣---	

בירמן, המשיך בהארט כשהוא משחק הארט קטן מהדומם, מזרח נאלץ לזכות באלוף ובשלב זה היתה לבירמן ספירה מדויקת של מזרח, וכל קלף שיחזור, החוזה מבוצע.

אם המצב אינו ברור לכם, התעמקו מעט, וללא קושי תצליחו במשימה.

מינוייו המפלגתיים של שגיא

(המשך מעמוד 7)

אחד מראשי לח"י אלמוני בשם יצחק שמיר הוזמן ל„מוסד". האם סבור שגיא כי בן־גוריון קירב את שמיר בשל יחסו החיובי לברה"מ? לעומתם, שום איש אצ"ל לא נאלץ ללכת הביתה ושום מפקד שבא משורות הימין האזרחי (ראה ידין, מקלף ולסקוב לעיל) לא קופח. רק מקץ שלושה שרי בטחון (לבון, שוב בן־גוריון ולוי אשכול) נתמנה „שמאלני" לרמטכ"ל – יצחק רבין ב־1964.

מי שיסתכל על מצבת הפיקוד העליון במבט לאחור, יפענח מיד עד כמה שקריו של שגיא אין להם רגליים. הוא יודע רק על האלופים שרון ואראל, ולא שמע על עזר וייצמן, שנתמנה עוד ב־1958 אלוף ומפקד חיל האויר. הוא החליף את דן טולקובסקי הנ"ל. במקומו בא אמנם בן קיבוץ (מוטי הוד) אך אחריו נתמנו האלוף בני פלד, ימני שבימניים, ובעקבותיו אלוף דוד עברי, לפקד על חיל האויר. כיאה לקצין ממושמע לא נתן עברי סימנים בדעותיו הפוליטיות, קל וחומר המפלגתיות, אך קשה לומר על בן מושבה ותיקה (גדרה) שהוא בא ממשפחה שמאלית.

במקביל קודמה שורה שלמה של קצינים שבחלקם אמנם באו מההתיישבות העובדת אך דעותיהם היו לאומניות לעילא. למשל אלוף דן לנר, חבר קיבוץ אך בעל דעות אולטרה־נציות. יובל נאמן הגיע לדרגת אלוף משנה עוד בשנות החמישים (דרגת תת־אלוף עדיין לא היתה קיימת) כסגן ראש אמ"ן ומרדכי ציפורי ומשה (ברזל) בר־כוכבא שניהם חברי אצ"ל, התקדמו מהר בסולם הפיקוד לדרגות תת־אלוף ואלוף, בהתאמה. ושלמה (צ'יץ') להט זכה בדרגת אלוף כבר בשנות השישים. מיד אחרי מלחמת יום הכיפורים הועלה בן המושב רפאל איתן לדרגת אלוף וב־1977 לכהונת הרמטכ"ל, מינוי שבדיעבד לא כל אנשי הימין מברכים עליו. על אף מוצאו, קשה לתאר אותו שלא כלאומני מסור. וכמותו הטרנספריסט אלוף רחבעם זאבי. ג'קי אבן (עד אלוף) ודן פקר (תת־אלוף) הם כיום חברי התנועה הבטחוניסטית לבטחון ולשלום. דן פקר כמו לנר הדפול בא מההתיישבות העובדת אך היו סיבות לאי־מינויו למפקד חיל האויר ולאי־הענקת דרגת אלוף, סיבות שאין להן ולא כלום עם דעותיו הנציות. ולבסוף יהושע שגיא עצמו. על אף התנגדות (עניינית: בשל השגות על התאמתו לתפקיד) במטכ"ל למינויו לתפקיד ראש אמ"ן, בחרו בו להחליף את האלוף שלמה גזית ולזכות בדרגת האלוף. האם זה בשל היותו ממפלגת העבודה כפי שהיה אריאל שרון בנעוריו?

כבר מזמן לא הושמעו מספסלי „חרות" דברי הבל, שקר ובלע כמגרוס העמוק של יהושע שגיא. ואין אלה שטויות מודפלות מהמנין. הדיליטוריה שלו עלולה להדעיל את אותה החלקות האחרונות שטרם הפשוטו להולכין ואם לא ייסכר פיו ומייד יהיו התוצאות כמו מפעולות־תוליו בסאברה ושאתילה. ועדת החקירה מספקית פסקה מה שפסקה בדבר כישוריו ומידת אמינותו של המקורב לתנועת העבודה (אותה איך נעשה אלוף וראש אמ"ן ראה גוסמת שגיא). לאור גילוייו ל„דבר" מקבלות מסקנותיה של ועדת־כהן משנה תוקף ומשקל. האם המידע שראש אמ"ן יהושע שגיא סיפק למטכ"ל ולממשלה ב־1982 היה מהימן כמו האינפורמציה שהמציא ב־1988 לכתבת „דבר", מה פלא שמלחמת לבנון נסתיימה כפי שנסתיימה?

זה שנה קודם תת־אלוף יאיר לדרגת אלוף. ברור שזה בגלל חברותו בתנועת נוער חלוצית ולא עקב היותו אחד מטובי המפקדים בצה"ל. הרי גם שר הבטחון של היום הוא שמאלי ידוע נודע לשמצה.

משבר ללא מוצא

(המשך מעמוד 7)

על־ידי הסרת גישה ישירה בשבילים לשוק־חוץ. אולם שומרי הרפורמה לא הצליחו להוליך מודרניזציה של מנגנון הייצור על־ידי ההשקעות הדרושות לכך ולפקח ביעילות על מדיניות המחירים של המפעלים.

חרף דחיית התוכנית הכלכלית החדשה של הממשלה במשאל־העם שהתקיים אשתקד – עדות לפתיחותה היחסית של פולין הקומוניסטית – החל בביצוע השלב השני של הרפורמה, תוך חיזוק מעמדה של הכלכלה הפרטית ושינוי מערכת הבנקאות. אולם חוסר האיזון בין ההיצע הדל של מוצרים ומחזור הכספים, מנע כל התקדמות משמעותית. יתר על כן, המחסור בסחורות מעמיק את הפער בין אותם מיליונים הנאלצים לבלות חלק מזמנם בתורים ארוכים, כדי להשיג את מעט המוצרים במוסדות השיווק הרשמיים, לבין המיעוט שיכול ליהנות מהמוצרים בשוק „העיר קפיטאליסטי" האסור. באינפלאציה של יותר מ־50 אחוז נאכלות עד מהרה העלאות השכר העונתיות; על־פי הנתונים הסטאטיסטיים, צריכת האוכלוסיה נמוכה עדיין מאשר ב־1978, והתוצר הלאומי כיום נמוך בהרבה משהיה אז. לבד מזאת מוסיף להעיק על פולין נטל החובות החיצוניים. אלה גדלו בעיקר בתקופת שלטונו של אדוארד גיירק והם נאמדים כיום ב־38 מיליארד דולר. חרף הפתיחות הקונצפטואלית מכביד המצב הכלכלי החמור על המאמצים להבטיח הקלות מהמלווים המערביים.

בניגוד למזרח־ברלין ולפראג, שהסתייגו מן ה„גלאסנוסט" וה„פרסטרויקה", זכה גורבאצ'וב לאהדה ניכרת מצד השלטונות הפולניים בעת ביקורו בוארשה בחודש שעבר, אף־כי לא סיפק את ציפיות הציבור ולא הודה באחריות הסובייטים לרצח אלפי הקצינים הפולנים ביערות קאטין ב־1940. גורבאצ'וב הטעים, באומרו בוארשה, שמגמות הרפורמה בשתי המדינות עולות בקנה אחד, אף־כי בכך לא דייק. בעוד שהרפורמה שהוא רוצה בה מכוונת להביא לליבראליזציה חלקית בשורות המפלגה הקומוניסטית, פירוש הדמוקראטיזציה בקרב הפולנים הוא לגאליזציה של „סולידאריות" ושיתוף ארגון אופוזיציוני זה בשלטון, ולו חלקית בלבד. בתחילת חורף 1981 מנע יארוזלסקי, על־ידי הטלת המצב הצבאי, פלישה סובייטית לארצו, כדוגמת הפלישה לצ'כוסלובאקיה לפני עשרים שנה ומבחינה זו גם כפטריוט פולני. ויתור מרחיק־לכת מאוד כעת ל„סולידאריות" ולאופוזיציה המתונה סביבה עלול להיות מסוכן לגורבאצ'וב, הנאלץ עדיין להתעמת עם יריבים לא מעטים במפלגה ובביורוקראטיה הסובייטית, וספק רב אם הוא מוכן לוויתור כזה. אולם אם שוב יתדרדר המצב, אפשר שיארוזלסקי יוחלף דווקא על־ידי איש מפלגה קשוח יותר וגם זה לבטח לא יקל על גורבאצ'וב בהתמודדותו בקרמל. אכן, זו דילמה קשה לפוליטיקאים בוארשה ובמוסקבה כאחד.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)
הודעה
למגדלי האפרסמון מזן טריומף
בעקבות נזקי השרב שהיה בחודש מאי האחרון סוכם על מתן פיצוי חלקי למגדלי האפרסמון מזן טריומף שניזוק.
מגדלי האפרסמון מהזן הנ"ל שיבולם נפגע כנ"ל, מתבקשים להודיע על כך בהקדם בכתב למחלקה החקלאית של מועצת הפירות, המסגר 68 תל־אביב, בציון גודל השטח שנפגע.
עזרא מאיר
מנכ"ל מועצת הפירות

משימת מעבר – הישרדות

רב־שיח בהשתתפות עמירם סיון, יו"ר הנהלת בנק הפועלים ומי שהיה מנכ"ל משרד האוצר ומנכ"ל הביטוח הלאומי, נפתלי בלומנטל, מבקר ההסתדרות ומי שעמד שנים רבות בראש „כור", והכלכלן צבי כסה, העוסק רבות בשאלות העיוניות של חברת העובדים (בתמונות משמאל מלמעלה למטה). מטעם מערכת „דבר" השתתפו העורכת חנה זמר, מזכיר המערכת יורם פרי והעורך הכלכלי דרור שרביט

כשייכתבו ספרי ההיסטוריה של ימינו, תיזכר 1988 כשנה קשה לתנועת העבודה, שנה שבה ניחת אחד המשברים הקשים ביותר על חברת העובדים. המשבר ניחת לפתע, כשמפעלים עתירי־הון ואדירי־כוח נקלעו לקשיים חסרי תקדים: „סולל בונה", „כור", קופת חולים, התנועה הקיבוצית והמושבית.

למתנגדיה של תנועת העבודה היתה זו ראיה כי הסוציאל־דמוקרטיה הישראלית פשטה את הרגל, הוכחה שדרכה ההיסטורית של תנועת העבודה הישראלית היתה מלכתחילה מקח טעות. מבקרים יותר הגונים אמרו, כי מה שקרה בישראל משקף תהליך כלל עולמי: המשק הציבורי מכיר את נחיתותו לעומת כלכלת השוק החופשי.

כיאה לתנועה המונחה על־ידי אידיאלים חברתיים, תנועה שיש לה שאיפות מעבר לצבירת הון לשמו, הביא המשבר לתהליך מכאיב של ביקורת עצמית. אכן, לאחר שנים רבות של קיפאון ארגוני ומינהלי זקוקים ההסתדרות וחברת העובדים לטלטלה ולהתאמתם למציאות החדשה. סוף סוף מבנים שהוקמו בשנות ה־20, כדי לענות על הצרכים של השנים ההן, אינם בהכרח מתאימים לשלהי שנות ה־80.

אבל לאחר ניתוח מעמיק יותר מתברר, כי מה שנראה כמשבר של חברת העובדים אינו בדיוק כזה. משבר עמוק עובר על כל המגזר היצרני במדינה, ומצבה של התעשיה הפרטית אינו שונה מזה של מפעלי חברת העובדים. יתר על כן, דווקא מי שהתנדב לסייע למדינה – למשל על־ידי יצירת מקורות תעסוקה, או על־ידי פיתוח חבלי ארץ לא מפותחים – נענש על־ידי הממשלה.

במצב זה המשקיע הפרטי יודע יפה מה לעשות, לקחת את הכסף וללכת למקום אחר. אבל חברת העובדים אינה יכולה ללכת למקום אחר. היא אינה רוצה לעשות זאת. וכך נותרת השאלה הקשה: כיצד לנהוג במצב החדש שנוצר. כיצד להתקיים במדינה משקית בלי להפקיר את ההון החברתי טרף למדיניות קצרת טווח של כוחות פוליטיים עויינים.

שאלות אלה ואחרות הוצגו בפני המשתתפים ברב־שיח שערך „דבר". שתי מסקנות בולטות עלו במהלך הדיון. ראשית, תמימות דעים שמשימתה הראשונה של חברת העובדים בתקופה הקרובה היא הישרדות, שמירה על נכסים כלכליים, הבטחת המערכת המשקית. שנית, שיש צורך ברפורמה בהסתדרות ובחברת העובדים.

הרפורמה שגובשה בשבועות האחרונים ביוזמת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר זכתה לשבחים, אך נתפסה כבלתי־מספיקה. מה שבלט בדיון הוא הטענה, שיש לשנות את מעמד האיגוד המקצועי במפעלי ההסתדרות ולתת לו מעמד זהה למעמד שיש לו במפעלים שאינם הסתדרותיים. מכיוון שבדיון לא השתתף נציג האגף לאיגוד מקצועי, לא היה מי שיתווכח עם עמדה זו, והנושא פתוח עדיין לליבון.

יורם פרי

„דבר": האם מטרות היסוד שלמענן הוקמה חברת העובדים רלוונטיות בימינו: האם יש הצדקה לדבר הזה שנקרא חברת העובדים?

נפתלי בלומנטל: הייתי שואל אחרת: מה הן העובדות? האם משק העובדים תרם להקמתה של כלכלת ישראל תרומה אדירה או תרומה בינונית? האם כלכלת ישראל היתה מגיעה להישגים (דווקא הישגים) בלעדיו? האם העובד הישראלי היה מגיע למה שהגיע בלי משק העובדים? והתשובה היא לדעתי: לא. כלומר, משק העובדים תרם תרומה גדולה. הוא מרכיב מרכזי בכלכלת ישראל.

שאלה אחרת היא אם משק העובדים יכול להתקיים ללא הכרה במרכזיות שלו על־ידי מדינת ישראל? האם הוא יכול להתקיים כשיש מולו ממשלה עויינת? תשובתי היא, לא. הוא יכול להתקיים רק כאשר מכירים במרכזיות שלו, בצורך בו.

„דבר": זה אומר שאם הליכוד יחזיק בשלטון עוד עשר שנים, משק העובדים לא יוכל להתקיים?

נפתלי בלומנטל: למשק ציבורי יש יתרונות ויש לו חסרונות. זה לא משק פרטי שבורח מהארץ עם שק־כסף, זה לא משק שיכול לסגור את המפעל ופשוט לברוח מהעניין הזה. זה משק שמטילים עליו כל מיני תפקידים. הוא משתתף בפיתוח בארץ. הוא מבטא מדיניות מסויימת. ואם הוא מבטא מדיניות ואם הוא חלק של אידיאולוגיה, אז רק אם המדינה מוכנה לשאת אותו ולתת לו את מה שמגיע לו גם, רק אז הוא יכול להתקיים. הוא לא יכול להתקיים אחרת.

עמירם סיון: הנושא יותר מורכב ויותר כללי. ניקח למשל את החקלאות בישראל. אין ספק, שאם החברה הישראלית וממשלת ישראל המייצגת אותה במדיניות הכלכלית לא יראו בחקלאות חלק בלתי־נפרד ממדינת ישראל ויתנהגו בהתאם, לא תהיה חקלאות בישראל. או שהיא תהיה דבר שולי. מדינה כמו ישראל לא יכולה לקיים חקלאות בהיקף הקיים, אם הממשלה לא רואה את זה כמטרתה. זה נכון להרבה תחומים. אני מניח שמסחר יתקיים גם אם ממשלת ישראל לא תראה כחובתה לקיים את המסחר. אבל זה נכון לגבי החקלאות באופן קיצוני. זה נכון לגבי התעשיה באופן מהותי, לא קיצוני. זאת אומרת, לא תהיה בישראל תעשיה בהיקף שאנחנו רוצים אם ממשלת ישראל לא תיזום מדיניות שתשמור על תעשיה. על אחת כמה וכמה חברת העובדים. מכיוון שהמשק הזה דבק ביעדים של תעסוקה, פיזור אוכלוסיה ומאזן תשלומים.

יכול להיות שאלה כבר אינם יעדיה של המדינה. כי אם מסתכלים היום על תכנית העבודה של הממשלה, רואים שהיא כבר אינה מקדשת את הדברים האלה. לפחות לא כוללת אותם בתכנית אופרטיבית. ולכן חברת העובדים, שמנסה לעשות את זה בלי שהמדינה מתווה תכנית באמצעות מדיניות מוגדרת, בעצם הולכת לאיבוד בגלל היעדים האלה.

צבי כסה: כל המשחק הזה שנקרא חברת עובדים התחיל מהיעדר של הדבר הכי חשוב, וזה יוזמה. הרי בסך הכל לא היה פה מי שייזום את תהליך הבניה של הארץ הזאת. ואז היו פה אנשים שידעו, שאם הם לא ייזמו, הם ימותו ברעב ויצטרכו לברוח מהארץ. אז הם יצרו כלים כדי לבנות את מה שהם היו צריכים לבנות.

עכשיו אני שואל שאלה: מה היסוד החסר יותר מכל בכלכלה של ימינו אם לא היוזמה? ושאלה אחרת: האם במעגלים האלה, שקוראים להם חברת עובדים, יש יסודות פוטנציאליים של יוזמה שיהיה אפשר להשיג אותם ממקומות אחרים? התשובה שלי היא: אי אפשר לוותר על היוזמה שיכולה להיות ומועלת רק בקשת הזאת שנקראת חברת עובדים.

החברה הישראלית מסומנת היום במעבר מחברת חלוצים לחברת מהגרים. מה זה חלוץ? מי שמשעבד את ההווה למען העתיד. מה זה מהגר? מי שמשעבד את העתיד למען ההווה. זה 20 שנה שהחברה הישראלית משעבדת את העתיד למען ההווה שלה. במשך 60 שנה התרוצצו אצלנו שתי תרבויות: תרבות של יצרים ותרבות של יצירה. עד '67 תרבות היצירה דחתה את תרבות היצרים. מ־'67 תרבות היצרים הולכת ודוחקת את תרבות היצירה. המשבר הנורא שנמצא בו כל המשק היצרני הוא תוצאה של התהליך העמוק הזה. מכיוון שהסקטור של תנועת העבודה היה מבוסס על הסקטור היצרני, הוא נמצא במשבר הקשה מכולם.

עמירם סיון: אני חושב שזה די אידיאליזציה מה שאתה מתאר. לצורך הדיון שלנו חשוב להביא את האמת, את העובדות. והעובדות הן שמה שקרה בשנים ההן, שאשכול בזמנו בתחומים מסויימים וספיר בזמנו בתחומים אחרים ראו כחובתם לדאוג שיהיה עוד מפעל ועוד תעסוקה. זה לא עניין של יוזמה. אני לא יודע איפה היתה היוזמה. כשאתה רואה יזם כמו ישראל פולק זה כי מישהו תפס אותו ואמר לו: אחריותי שיהיה בסדר ואני מתחייב שזה יתקדם. לפעמים זה הצליח ולפעמים זה לא הצליח. התוצאה היתה בסך־הכל תעשיה. הבעיה האמיתית היא, האם ממשלת ישראל לוקחת על עצמה אחריות שתהיה פה תעשיה, שתהיה יוזמה, או שהיא דואגת לזה שהתקציב יראה מאוזן בסוף.

צבי כסה: יש לי בעיה של יוזמות במדינה. יש בעולם מדינות כמונו, קטנות, שב־40 השנים האחרונות עשו פי עשרה יותר מאתנו, עם פחות הון וכו'. זאת הבעיה.

סיון: אם חברת העובדים נוטלת על עצמה משימה לפתח תעסוקה במקום שיש אבטלה, והממשלה אינה נותנת על כך גמול, הדבר מתנקם בנו. לכן בתקופת הביניים חברת העובדים צריכה להתאים את עצמה למציאות הממשלתית החדשה

„דבר": לפני הקמת מדינה היו חסרים כלים, ואז צץ הפתרון מכיוון של משק העובדים. העובדים התארגנו והקימו כלים כלכליים. השאלה היא אם יש הצדקה לקיום משק פלורליסטי כזה היום, 40 שנה ויותר לאחר שהמדינה כבר קמה?

עמירם סיון: אם חברת עובדים לוקחת על עצמה את המשימה לפתח תעסוקה במקומות שיש בהם אבטלה, אבל המדיניות הממשלתית לא נותנת לזה תגמול, לא מתמרצת את זה, אז זה כן מתנקם בחברת העובדים. לכן בתקופת ביניים חברת העובדים צריכה להתאים את עצמה.

נפתלי בלומנטל: קודם־כל היא צריכה להתאים את עצמה לחיים משקיים, לנורמות של החיים המשקיים. שום דבר אחר לא בא במקום חיים משקיים.

עמירם סיון: איפה שנפל מפעל בעיירת פיתוח, שלחו את חברת העובדים לקחת אותו. כי איך אפשר להשאיר אותה עם מובטלים ובלי תעסוקה? אבל זה בפירוש יעד שלא עומד בקנה אחד עם הנורמות הכלכליות של שנות ה־80.

„דבר": אם כך צריך לשאול מה הם כללי המשחק החדשים שחברת העובדים לא הבחינה בהם ולכן נכשלה במה שנכשלה. ובמאמר מוסגר: האם משק ציבורי לא נועד מעצם מהותו לבזבוז, לביורוקרטיזציה, לחוסר יעילות?

עמירם סיון: קודם כל, אין יותר עידוד לתעסוקה. תעסוקה זה לא נושא שצריך לעודד אותו, ולכן חברת־העובדים לא היתה צריכה ללכת ולפתור בעיות של אבטלה. דבר שני, זה נושא היצוא. פעמיים בתקופה הזאת, ב־1982 ועכשיו ב־1988, קיבלו מכות. היום אסור לא לעבוד בשביל יצוא, אסור להרחיב קוים, אלא צריך לצמצם את הוצאות לייצוא, וגם לא למחליפי יבוא, זאת אומרת, לצורת תעשייתית אחרת. מה זה אומר? זה אומר שחברות, ובתוכן חברת עובדים, צריכות להקטין קוי ייצור בנושאים שהם חשופים לתחרות בין־לאומית. אם „פולגת" ו„כיתן" הרבה חברות אחרות בענפים דומים צמצמו את הייצוא שלהן וסגרו או הקטינו קוים, אז גם חברת העובדים היתה צריכה לעשות את זה.

„דבר": אם התוצאות כל־כך שליליות, למה הקברניטים הפוליטיים הולכים למהלך כזה?

צבי כסה: היתה בארץ קונצפציה שהון משרת את העבודה והטכנולוגיה. היא השתנתה. היום העבודה והטכנולוגיה משרתות את ההון. לכן הממשלה יכולה לקחת שבעה מיליארד דולר, שזה מחצית השכר נטו של כל עובדי המדינה לשנה שלמה, ולהבטיח את מניות הבנקים, ולא מוכנה לתת תשתית נכונה לתעשיה שצריכה לייצא ולהתחרות בעולם. העבודה והטכנולוגיה משרתות היום את ההון, במקום שזה יהיה להיפך.

עמירם סיון: אין תשובה אחת. ב־82־83 היתה אי־הבנה של המנהיגות הכלכלית, שחשבה שאין מחסור בארץ במקורות, וחשבה שאפשר לעשות MORE OF THE SAME. המנהיגות הזאת פשטה את הרגל והתוצאות שלה היו מאוד חריפות – באינפלציה, בגרעון וכו'. בשנה האחרונה כבר מכירים טוב מאוד בתוצאות השליליות. אתה יכול למצוא היום הרבה מפעלים שלא שייכים לחברת העובדים הנמצאים בקשיים גדולים. ישנה חקלאות שנמצאת בקשיים גדולים.

„דבר": זה טעות בשיקול או מדיניות מכוונת?

עמירם סיון: אני לא חושב שהממשלה חשבה שהיא צריכה להרוס את התעשיה.

צבי כסה: לא חושבים דברים כאלה מראש. עושים אותם.

עמירם סיון: לכן אני אומר שזו לא מדיניות מכוונת.

צבי כסה: זו תשתית מושגית. אם התשואה המוצעת להון בתעשיה היא בין 3 ל־5 אחוזים, והתשואה לאיגרות של הממשלה היא 5.5 אחוזים, אז רק אידיוט ישקיע בתעשיה.

נפתלי בלומנטל: אני רוצה לענות על שתיים־שלוש שאלות לגבי מדיניות הממשלה. ראשית, הריבית. נכון שהריבית גבוהה, אבל ריבית היא עונש על חטא כלכלי. היא עונש על שהשקעת או הגדלת את הנכסים שלך מעבר למה שאתה יכול. מכיוון שגובה הריבית מותאם. זאת אומרת, המדינה אומרת לך באמצעות מחיר הריבית שהיא מכתיבה: תוריד. אל תשקיע. תעשה את זה. תעשה דבר אחר. ומכיוון שהמדינה אומרת לך את זה, אתה חייב להתאים את עצמך. אם אתה לא מתחשב בזה, לוקח הלוואות או משקיע או עושה דברים, אתה משלם ריבית – זה העונש. השגיאה הכלכלית אינה גובה הריבית אלא [illegible] לקבל הכסף בשביל לשלם. הנקודה השניה היא התעסוקה. אני חושב שבאף מקום הסתדרותי לא יאמרו לשלם שכר לאדם שלא מפרנס את עצמו בכבוד, שלא נותן תמורה לעמלו. עוד לא ראיתי באיזשהו מקום בכתובים כתוב, שצריך לשלם שכר לאדם לא יצרני, שלא מייצר. יש הרבה מאוד מקומות כאלה. זה עיוות וזה פשע.

יונה כסה: אתה מייצג את הברפלד פה?

נפתלי בלומנטל: אני מייצג את עצמי.

יונה כסה: הוא טוען שהוא לא הפריע לפטר. אם היית מפטר, הוא היה מפריע לך.

נפתלי בלומנטל: ב־1978 או 1979 השאת נפל ה„סולתם" נמצאה במצב שפתאום לא היו הזמנות. בתוך חודשיים הוצאו 900 איש, שזה היה יותר ממחצית „סולתם" באותו זמן, לא עברו.

„דבר": מה קרה? פיטרו אותם?

נפתלי בלומנטל: בטח. בכל שנה עזבו או פוטרו

אלפים, האלפים התקבלה. מה זה? אתם לא זוכרים? אני יכול לתת את רשימת המפעלים שנסגרו. ההסתדרות לא הפריעה לפיטורין. הנקודה השלישית היא השקעות. מי שעושה השקעות כשאין לו נזילות, שלא יהיה מנהל שיבחר לו מקצוע אחר.

„דבר": איפה החזון?

נפתלי בלומנטל: אז שיילך לטפל בחזון. אבל שלא יהיה מנהל. זה פשע מי שהשקיע בלי שהיתה לו היכולת להשקיע, הוא פושע.

עמירם סיון: אני חוזר לנקודת היסוד שלי והיא שהדבר תלוי בעקרונות של מדיניות הממשלה שהיא הקובעת את חלוקת המשאבים. ומה ההבדל בין העבר לבין ההווה? בעבר לקחה המדינה כסף מהציבור והעבירה אותו למימון השקעות ולהגדלת התפוקה. בשנים האחרונות הממשלה לוקחת כסף מהציבור ומעבירה אותו לצריכה.

ואז אתה מגיע לקצב גידול תוצר של 10־12 אחוזים, או אפס, או 2־3 אחוזים. איך היא עשתה את זה? זה לא על־ידי זה שהיא מחליטה שתהיה תעשיה. היא לא החליטה אף־פעם שתהיה ולא החליטה אף־פעם שלא תהיה. היא רק עשתה דברים. או שהיא נתנה למי שקנה מפעל את המבנה חינם או מענק או הלוואה מסובסדת או כל מיני דברים אחרים, או שהיא אמרה לו: לך לבנק ותיקח כסף במחיר גבוה ותקים את המפעל. וזה מה שמשפיע על התוצאות. ואז אתה רואה תקופות שבהן יש השקעה גדולה ואתה רואה תקופות אחרות.

שלא תהיה טעות. לא אנחנו המצאנו את הפטנטים. הם קיימים בכל העולם: „תדיראן" מקימה היום מפעל בארה"ב. היא מקבלת מהשלטונות הרבה יותר ממה שהיא תקבל פה. ולכן היא מקימה אותו שם. אני זוכר את התקופה שהייתי באוצר. התפוקה לעובד בישראל היתה גבוהה יותר מהתפוקה לעובד בארצות כמו ספרד, פורטוגל, יוון ואיטליה. היתה דומה לצרפת. היום התפוקה אצלנו היא בערך חצי ממה שמקובל ברוב אירופה, ואפילו בספרד, פורטוגל, אירלנד ואיטליה היא גבוהה יותר מאתנו. זה מה שקרה לנו.

צבי כסה: נפתלי, תראה, ברור שכשמשחקים על־פי כללי אינפלציה, מתגלים החוליים של המערכות. עכשיו צריך לתקן את המערכות האלה. אם נותנים להן טווח נשימה הן יכולות להיתקן. אם מטילים עליהן, למשל, ריביות ותשתית כמו שיש בארץ, אין להן סיכוי לתקן את עצמן. מה עשו ביפאן? מה עשו בשוודיה? הממשלה התגייסה לתת הון לתעשיה כדי לעשות את כל ההסבות הדרושות.

יושבים מימין לשמאל מסביב לשולחן: נפתלי בלומנטל, יורם פרי, צבי כסה, דרור שרביט, חנה זמר ועמירם סיון.

ביפאן היין עלה הדולר ירד. העמידו עשרות מיליארדים ב־4 אחוזים ריבית.

„דבר": יש פה נקודה חשובה, והיא מהו מחיר המעבר? האם לא קשה למשק ציבורי להתאים את עצמו לשינויים המתחייבים משינויי המדיניות? השאלות האלה מחזירות אותנו ללגיטימציה של המשק הציבורי. זאת אומרת, אם הוא דומה לדינוזאור שאינו יכול לחיות, איזו הצדקה יש לקיומו?

עמירם סיון: נכון שקשה לו להסתגל מהר, כי יש לו הרבה יעדים ואילו למשק פרטי יש רק יעד אחד.

נפתלי בלומנטל: השינויים בהצעת הרפורמה בחברת העובדים באו להתגבר על חוסר הגמישות הזאת ועל הדינוזאוריות שהיתה בכמה מקומות. נעשו משגים חמורים. למשל, הערבות ההדדית הטוטאלית בחקלאות. אז כשמדברים היום על מעבר מריכוזיות של חברת העובדים לביזור, כשמדברים על עזרה הדדית מותנית לא בכל מקרה ולא בכל מחיר, אלו הם השינויים. אם המשק לא יתאים את עצמו, הוא לא יוכל להתקיים.

כסה: במשך 60 שנה מתרוצצות אצלנו שתי תרבויות. מאז 1967 דוחקת תרבות היצרים את תרבות היצירה. המשבר הנורא שבו נמצא כל המשק היצרני הוא תוצאה של שינוי זה

צבי כסה: אני לא רוצה להוליך את זה כל־כך. אני סבור שרמת הניהול במשק העובדים, לפחות ברובו, היא רמה לא טובה – מתנועת־המושבים ועבור לתנועה הקיבוצית, ל„כור" ול„הסנה". רמת הניהול היא לא טובה.

נפתלי בלומנטל: אם אתה לא אומר איזה דרג ניהולי, אז אתה חוטא. לדעתי רק הדרג הניהולי העליון עשה את הטעויות הגדולות.

עמירם סיון: אני חושב שאתה טועה. אני לא אחליף את הצוות שלנו בצוות אחר. לא אחליף אותו.

צבי כסה: לולא הפסיקו אותי, הייתי אומר שזה כנראה למעט בנק הפועלים.

עמירם סיון: המנהלים של המשק ההסתדרותי אינם נופלים מהמנהלים של המשק הישראלי.

נפתלי בלומנטל: ביום חמישי שעבר ביקרתי אצל ברל רפטור ביגור. הוא שאל אותי: מה עם סולל־בונה? מה קרה לסולל־בונה שלי ושל הלל דן? ביקרתי אצלו עם מאיר עירון, שהיה המנכ"ל הראשון של „כור", ועם יעקב לבב שהיה חבר הנהלה. האנשים האלה זוכרים שני משברים בסולל־בונה. בפעם ראשונה ב־1927־1928, אחר־כך החלוקה של סולל־בונה ב־1958 ובפעם שלישית – היום. זאת אומרת אחת ל־30 שנה. מה שאני רוצה לומר זה משפט חשוב שהוא אמר: „צריך להתחיל מחדש", הוא אמר. באיזשהו מקום זה תפס אותי.

„דבר": נו, אז איך אנחנו מתחילים מחדש? מה צריכים להיות היעדים החדשים של חברת־העובדים, ואיך צריך להשיג אותם?

עמירם סיון: היעד העיקרי עכשיו זה קיום.

צבי כסה: לדעתי יש פה שני יעדים. היעד האחד הוא להתגבר על המשבר הכלכלי. משבר זה לא אסון. ממשבר אפשר לצאת. כל העולם וכל החיים רצופים במשברים. הדבר השני, שהוא בעיני החשוב ביותר, זה המאבק התרבותי והפוליטי בארץ: לעמוד לימין המשק היצרני. כל המערכת הישראלית עומדת מנגד. חברת העובדים וההסתדרות, אם הם רוצים לקחת אחריות גם על האיגוד המקצועי וגם על המשק, מוכרחים להתייצב עכשיו לימין האינטרסים של מה שאני קורא המגזר המט"חי, המייצר מטבע חוץ לייצוא או חוסך אותו. בלי זה המדינה הזאת הולכת ממש, ולפי דעתי בניה לא ירצו להיות פה ולא יהיו פה. לחיות במאה ה־21 עם הכנסה שנתית של 6000 דולר לנפש – זה לא יילך. והיום התפוקה אצלנו לנפש, בשער המטבע הרשמי, היא בערך 43 אחוז מהתפוקה באמריקה. אם נכניס את שער המטבע הריאלי זה יהיה בערך 35 אחוז. אם המשק הישראלי לא יחזור לצמיחה של 6־7 אחוזים בשנה, כל היעדים כולם בלתי אפשריים להשגה. לא האסטרטגיים, לא החברתיים, לא התרבותיים, לא החינוכיים, לא המדעיים. לכן אם יש תפקיד היום לחברת עובדים ולהסתדרות, זה להכניס לסדר־היום הלאומי את המאבק על התהליך הזה, על איך עושים העדפה גמורה ב־10־15 שנה על המגזר היצרני בארץ בנושא הזה. על זה המאבק.

„דבר": אבל אם אתה לא ממשלה, אתה לא יכול לקבוע את זה.

נפתלי בלומנטל: השאלה היא מה חברת העובדים צריכה לעשות. אנחנו נמצאים ברגעים האחרונים שבהם ניתן עדיין לעשות משהו. אני חושב שצריך לקחת את הרפורמה של קיסר ברצינות הגדולה ביותר שרק ניתן, ובעיקר צריך לראות אותה לא כמצע, לא כדבר היולי, אלא כתכנית אופרטיבית לשינוי.

„דבר": יש אנשי משק שאומרים שהתכנית אינה מספקת.

נפתלי בלומנטל: יכול להיות שצריך לעשות קונטורים יותר חדים בכל הנושאים האלה. למה אני מתכוון? קיסר קובע, למשל, שלא יכולה להיות פסיקה סופית של האיגוד המקצועי, שצריך ועדת שלושה או חמישה. אבל קיסר נשאר בעצם איש האיגוד המקצועי. קשה לו ללכת עוד צעד אחד קדימה. ומה שצריך היה לעשות, ואני אומר את הדברים באופן החריף ביותר, זה לקבוע שמעמד האיגוד המקצועי לגבי משק העובדים צריך להיות בדיוק כמו לגבי המשק האחר. אותו הדבר. אף־לא שום זכות נוספת בחברת העובדים. לא יותר ולא שום דבר אחר.

„דבר": אז מה יהיה הייחוד של חברת העובדים?

נפתלי בלומנטל: הבעלות. היא תקבע אם היא מקבלת את הצעת האיגוד המקצועי או לא. אבל אסור לתת לאיגוד המקצועי לקבוע. אני, בבעל העסק, מוכן לקבל את מה שמועצת הפועלים אומרת, או כן או לא, אבל היא לא יכולה לקבוע. הסעיף הראשי בתכנית הרפורמה קובע שינוי בחברת־העובדים מתפיסה ריכוזית למבנה ביזורי. זהו שינוי של תפיסת־עולם. עד כאן תיאור כללי, עקרוני. עכשיו צריך לקבוע בפירוט ובדיוק: כמה ביזור? האם לקחת את „כור" ולפרק אותה למאה חברות, שלא יהיה להן שום גג שיכון ויהיה ערב, או לחלק אותה לעשר או לחמש? אין היום פתרון אחר אלא לבזר ולרדת מהריכוזיות. ופה, בנקודה הזאת, צריך לעשות תכנית אופרטיבית.

„דבר": כל זה דומה מאוד לתכנית של גורבאצ'וב.

נפתלי בלומנטל: בטח. זה לא חטא. דוגמא אחרת היא הערבות ההדדית. הערבות ההדדית של המושבים היא אחת הסיבות שבגללן קשה היום לבנות את העסק מחדש. אסור שהדבר הזה יקרה במשק העובדים העתידי. גם כל מערכת יחסי העבודה, מדיניות השכר והאיגוד המקצועי צריכה להשתנות, משום שלא מתקבל על הדעת שהמשק יעשה דבר שהוא מוכתב לו ושהוא אינו יכול לקיים אותו. לפני ימים מספר דיבר מזכ"ל ההסתדרות על אחריות מנהלים. הוא אומר, ואני מסכים לכך, שאחריות מנהלים זה דבר כזה: אם מנהל מקבל פסיקה של האיגוד המקצועי, והוא חושב שהוא אינו יכול לקיים את המשק כשהוא מקיים את הפסיקה הזאת, עליו להתפטר. ואני אומר שמנהל שנשאר הוא פושע.

„דבר": מה התבונה? יבוא מנהל אחר ויבצע את הפסיקה.

עמירם סיון: קודם־כל שיפטרו אותו. כי שלא מנהל טוב, שישלחו אותו הביתה.

נפתלי בלומנטל: פה אנחנו חלוקים. מנהל שמקבל הנחיה שנוגדת לדעתו את צרכיו האמיתיים של המפעל וממשיך לעבוד, הוא ממש פושע.

יש עוד מרכיבים ברפורמה שצריך להתייחס אליהם. כמו הנושא של שיתוף עובדים ומכירת מניות. זהו אחד הדברים היפים ביותר שקרו. ראיתי אותו בבנק לאומי: הנכונות של הציבור לקנות מניות של הבנק. השיתוף חייב להיות תקף בכל המערכת של הארץ, כולל בתחום ההוני. זאת אומרת, יש לעודד רכישת מניות על־ידי העובדים.

עמירם סיון: לדעתי המשק שלנו אינו צריך לאמץ גישה חדשה. הוא כבר הולך היום בדרך אחרת. הוא הולך בדרך אחרת בעקרונות של המלחמה על הקיום שלו, בעקרונות של ביזור האחריות, באחריות הישירה של המנהל לעסק שלו ובדברים האחרים שדובר עליהם. אני חושב שזה תהליך שלא כולם התרגלו אותו בהתאמה, אבל אני חושב שהוא נחלת הכלל היום, כולל התנועה הקיבוצית. זוהי התפכחות אמיתית. לכן יש סיכוי. הבעיה היא שהמחיר הכבד ששילמנו, לא ברור איך הוא ישפיע על אלמנטים מסויימים במערכת.

עכשיו, לגבי אחריות המנהל. לדעתי מנהל צריך לפעול לפי אחריותו ולפי מיטב יכולתו וכשרונו והשקפתו, ויש זכות לבעלי המניות להחליף אותו. ואם בעלי המניות חושבים שהוא הולך בדרך לא נכונה, שיחליפו אותו. אבל כל זמן שלא מחליפים אותו, הוא צריך לעשות את הדברים כפי שהוא מאמין בהם. לכן אני בכלל לא אוהב את הנושא הזה של „להתפטר". מנהלים לא צריכים להתפטר. הם צריכים לנהל כמו שצריך את העניין. הם צריכים להחליט את ההחלטות והם צריכים להילחם על כל הדברים שהם יכולים להילחם עליהם.

בין השאר זה נושא השכר. גובה השכר הוא פונקציה של יכולת החברה או המפעל. ואתה צריך לא לשלם מעבר למה שאתה מסוגל לשלם. השכר צריך לשקף את יכולת המפעל. יש מפעלים שהסיבוך בהם נבע, בין השאר, מאיזו סטיכיה של התפתחות שכר, שהיא לא מציאותית. אני חושב שלמפעל הזה יש זכות קיום, אבל בלי הרמות הגבוהות האלה של שכר. ואז יש ברירה לעובדים שמגיעים לרמות האלה: או שיחזרו לרמות השכר הנורמליות, או שיפנו את מקומם ויאפשרו למפעל להתקיים, כי הוא יכול להתקיים.

הנושא של שיתוף עובדים הוא נושא שכולנו מודים עליו. ואפילו אוהבים אותו. אבל הוא הרבה יותר מסובך מכפי שמשתמע מעצם ההגדרה. כי שיתוף עובדים הוא בעצם הזדהות שלהם עם המפעל ולא שום דבר אחר. לא העובדה שהעובדים מחזיקים מניות היא שיוצרת הזדהות, ולכן זה תהליך די ארוך, די מסובך. תמכור 10 אחוז ממניות בנק לאומי לעובדים שלו ותשווה אותם אחרי זה לעובדים של בנק הפועלים: בבנק הפועלים יש יותר שיתוף, יותר מוטיבציה, יותר הזדהות של העובדים בגלל אלף ואחד דברים שנבנו במשך הרבה שנים. זה לא תהליך קל. זה קשר בשותפות האמיתית שלהם בהחלטות, ביכולת שלהם להתקדם, בהשקעה שמשקיעים בהם, בהזדהות של המנהלים אתם ושלהם עם המנהלים שלהם. אלה הדברים שבונים מערכת אמיתית של יחסי עבודה משותפים, שבהם יש לעובד מה לומר, יש למנהל מה לומר ולשניהם יחד יש יעדים משותפים.

צבי כסה: שואלים מה לעשות. ובכן, מדובר במאבק הישרדות שיש לו שלושה מנופים: ניהול ניהול וניהול. צריך לנהל טוב ולעשות את הדברים הנכונים ולנסות לצאת מהמשבר. אבל חשוב לזכור את הייחוד של חברת העובדים. אם המאבק להישרדות פירושו לשחוק את כל הייחוד של המשק הזה, אז ספק גדול אם זה יכול לעמוד במבחן. הייחוד הוא שחברת העובדים היא לא הנכסים שלה, אלא היחסים החברתיים של מפעילי הנכסים האלה. ופה טמון העיקר. לא הטכנולוגיה היא צוואר הבקבוק במשק אלא בני־האדם שמפעילים אותה. המפעלים המכונות הם החורבות והגרוטאות. רק העובדים הופכים את החורבות למפעלים ואת

נפתלי בלומנטל: צריך להגיע לכך שהאיגוד המקצועי במשק העובדים יפעל כפי שהוא פועל בכל משק אחר

הגרוטאות למכונות. זה המסר הכי חשוב. המערכת החברתית שמתפתחת בחברת העובדים היא הנכס הכי חשוב. לכן לא מספיק שישראל קיסר מנסח רפורמה. זה חשוב, אבל לא מספיק. אם ההסתדרות לא יכולה לצקת בכל המערכת של האיגוד המקצועי את המסר שהפריון והיעילות הם העניין של העובדים יותר משל המעסיקים – מפני שכאשר מתמוטט מפעל מי שמשלם זה בעיקר העובדים – אם ההסתדרות לא עושה את זה, או הרפורמה שהיא עושה היא חלקית מאוד. וההסתדרות מחוייבת להכניס את התרבות הזאת שהפריון והיעילות הם עניינים של העובדים, ושהיא לא עושה פשרות בנושאים האלה.

נפתלי בלומנטל: כמו שאמרתי, צריך להגיע לכך שהאיגוד המקצועי במשק העובדים יפעל כפי שהוא פועל בכל משק אחר. מכיוון שהקורקטיבה תיעשה על־ידי בעלות המשק, על־ידי בעלות ההסתדרות.

כשמדובר על ביזור אני מתכוון לשותפויות רבות ולהסכמה של השתתפות של ההסתדרות בעסקים, אפילו באחוזים בודדים. הייתי אפילו שואף שמשק העובדים יגביל את עצמו בלהיות שותף בלא יותר מ־50 אחוז, משום שהדבר שאני רוצה להגיע אליו זה השפעה ולא שליטה.

עמירם סיון: אני רוצה להבהיר כאן נקודה אחת. אנחנו מסכימים על החשיבות של סעיפי הרפורמה להוציא נקודה אחת, והיא הנושא של האיגוד המקצועי. היום לאיגוד המקצועי יש שליטה. היום האיגוד המקצועי הוא הקובע, הוא המכריע בסוף. לא צריך לתת לאיגוד המקצועי יתרון בחברת העובדים.

„דבר": הסכמתם שהשלב הראשון במאבקה של חברת־העובדים הוא שלב השמירה על הקיים, ההישרדות, החזקת מעמד. אבל מה אחר־כך? האם היעדים שהיו טובים בעבר לחברת העובדים יהיו טובים גם לעתיד, או שיהיה צריך בהגדרתם?

עמירם סיון: תקרא את הפרוטוקולים של הימים ההם. תאמין לי, שום דבר לא השתנה. צריך תעסוקה בכל תקופה שהיא. צריך העלאת רמת חיים של העובדים בכל תקופה שהיא. אתה צריך משק שעומד בכוחות עצמו. זאת אומרת, יכול לייצא ולייבא ולהיות מאוזן עם העולם בכל תקופה שהיא. אתה רוצה משק שיחזיק חברה, עם המשימות שחברה זו קבעה לעצמה. כל הדברים האלה לא משתנים. הם נצחיים. הכלים שונים, הטכניקות שונות.

צבי כסה: מהי המטרה של פעילות כלכלית? להשיג את המשאבים שדרושים לשיווי המשקל האסטרטגי למסורות החברתיות שלנו. לכן, ברגע שממשלת ישראל תחזור מהדרך הקשה שהיא הולכת בה, כשהיא תבין שהיא פגעה במגזר היצרני היחיד שיכול להפוך אותה לבעלת משאבים המספיקים לקיים גם את האסטרטגיה וגם את המסורות החברתיות ותחזור לתהליך הזה שצריך לעודד את התחום הזה, כל המגזר הזה שהוא רבע מן המשק, אם הוא יחזיק מעמד, ייצא מהשפל שהוא נקלע לתוכו ויזנק, ואפילו יגיע לרווחיות. בעיקר היזמה עובדים הכן לתהליך של פריצה, פריצה חדשה.

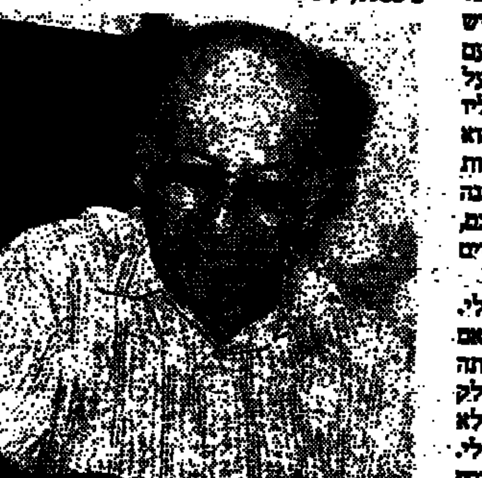

شكرا من الاصل

שלום / אורי שחר

ליצור נסיבות למשא־ומתן

אם יש בתוכנית "העבודה" ויתור כלשהו, הרי זה ויתור על מה שמסכן את עצם קיומנו ועתידנו בארץ הזאת

השר ארנס צוטט כמי שאמר, כי אחת הסיסמאות המרכזיות של הליכוד במערכת הבחירות תהיה: "רק מי שעשה שלום, יעשה עוד שלום", וכי הליכוד יוכל להביא לשלום עם הערבים. לא רק את תוצאות הסכם ריבנטרופ־מולוטוב שכח, אלא גם את דברי בני בגין בראיון ל"מעריב" ב־1.7.88. כאשר נשאל בני בגין אם הוא מאמין שבמזרח התיכון ישרור אי פעם שלום על יסוד משנת הליכוד, ענה בגילוי לב: "לא. צריך לומר ביושר שאין עתה ובעתיד הנראה לעין סיכוי לשלום".

שבועות חלפו מאז בישר בני בגין את בשורת המבוי הסתום, או במלותיו "התוכנית של הליכוד היא קשה, תובענית, חסרת אשליות – אבל היא התוכנית המציאותית היחידה: עלינו לעמוד על נפשנו, בכל כוחנו, ללא ויתורים וללא פשרות".

בשבועות אלה התרחשו דברים במזרח התיכון, אבל לבנימין נתניהו יש "דרך לשלום ריאלי" (שם מאמרו ב"ידיעות אחרונות" ב־5.8.88). הדברים נראים מוזרים. מידת הבטחון של נתניהו שיש בידו נוסחת קסם בדרך לשלום איננה נופלת מבטחונו של בני בגין, כי אין גם "בעתיד הנראה לעין סיכוי לשלום במזרח התיכון". ובכן למי להאמין?

אולי לארנס באמירתו חסרת השחר, כי "רק מי שעשה שלום יעשה שלום"? אדרבא, ארנס התנגד לשלום עם מצרים. שמיר התנגד לו, אך מפאת כבוד תפקיד יו"ר הכנסת הסתפק בהימנעות בעת ההצבעה לאישור הסכם השלום עם מצרים. מנחם בגין איננו מועמד לנהל משא־ומתן עם הערבים. עיזר וייצמן עבר למפלגת העבודה. דיין ז"ל הלך לעולמו. אין בליכוד היום מי שעשה שלום. לכן הצמרת הנוכחית של הליכוד אינה יכולה להביא שלום.

הפסימיזם של בני בגין משתקף היטב, אם כי בסגנון שונה, בקרב חברי צמרת הליכוד. נתניהו שואל: "מהי המדיניות שעל ישראל לנקוט כדי למנוע סכנה לקיומה, עד שיימצא שותף ערבי אמיתי למשא־ומתן ישיר לשלום". תמצית תשובתו היא: "רק ישראל חזקה ובוטחת בעצמה תוכל להביא שלום". ולמשפט נכון ובנאלי זה הוא קורא "תוכנית".

ד"ר יוחנן באדר, בלשונו הזהה, יסכים בוודאי לכנות את דברי נתניהו "ביצה שלא נולדה". במאמר הנושא שם זה, אשר פורסם ב"מעריב" ב־8.8.88, הציע "אולי ינסו ראשי המערך להרגיע את בוחריהם בשטף דיבורים חסרי תוכן, עד שיאמינו אולי הרוצים להאמין, כי חוסר עצה הוא חכמה נסתרת?"

איזו חכמה גלויה ואיזו עצה מציע הליכוד ב"תוכנית" המבוי הסתום שלו לחכות עד שיימצא שותף ערבי אמיתי למשא־ומתן לשלום. כאן בעצם טמון ההבדל היסודי והעמוק בין הליכוד והרביזיוניזם לבין המערך דהיום ותנועת העבודה ההיסטורית. הרביזיוניזם ההיסטורי הדקלראטיבי היכה שבריטניה הגדולה תיווה בצעד הצהרתי מובהק הקמת מדינה יהודית. לא עוד דונם ועוד עז. לא הקמת תשתית התיישבותית, כלכלית, חברתית ושלטונית בתקופה שלפני הקמת המדינה. רק ציפיה לנס הצהרתי, אך ברוב הדר. כשם שתנועת העבודה לא הסתפקה בציפיה לנסים בעבר, כך אין היא מסתפקת בציפיה לנס בהווה.

על כן מטיפים חבריה לא לחכות "עד שיימצא שותף ערבי". באפס מעש מסוכן, אלא להשפיע

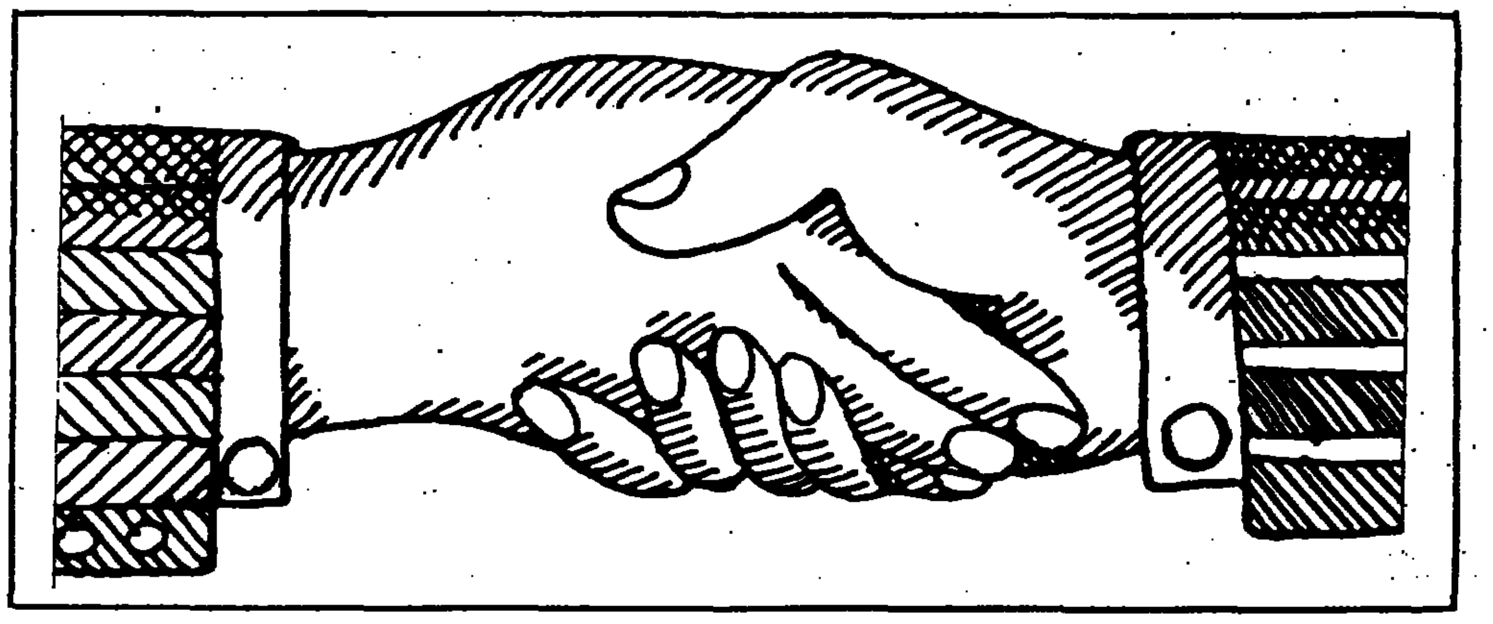

וליצור את הנסיבות שיגרמו לשותף ערבי להימצא. החתירה להידברות ולקידום תהליך השלום יצרה את הנסיבות להימצאות שותף כזה. על כך יעיד מסמך לונדון מאפריל 1987. לא מי שעשה שלום בעבר חתום עליו מן הצד הישראלי. חתום עליו שליחה של תנועה, אשר במעשיה ובכושר בנייתה יצרה עוצמה כזאת, שגרמה לסאדאת להבין שעליו לבחור בדרך השלום.

בנימין נתניהו צדק באמרו, כי "רק ישראל חזקה ובוטחת בעצמה תוכל להביא שלום". אף שכושר ההסברה שלו מרשים יותר מכושר הניתוח שלו, אפשר להניח שיסכים כי השלום עם מצרים התאפשר לא רק בגלל תמיכת המערך בו, אלא בעיקר על שום שאת בניין העוצמה שהותירה את סאדאת מהמשך בדרך המלחמה הנהיגה במשך עשרות שנים תנועת העבודה. אך לא בכל הוא צדק.

בנימין נתניהו, שיכור נצחון מיד לאחר היבחרו למקום נכבד ברשימת הליכוד לכנסת, הצהיר, כי המאבק הצפוי בבחירות הוא בין שתי תפיסות עולם. בין "שלום תוך נסיגה" לבין "שלום תוך עוצמה". אכן, ישנן תפיסות עולם כאלה, אך מכיוון שטעה בניתוחו גם הטעה במסקנתו המשתמעת כי הליכוד מייצג את "השלום מתוך עוצמה", ואילו המערך את "השלום מתוך נסיגה". ההפך הוא הנכון.

העוצמה הכוללת של הבטחון הלאומי של כל מדינה מורכבת מצירוף העוצמה החברתית, הכלכלית, המדינית והצבאית. לאחרונה לימדנו השופט העליון ברק, כי גם החוק הוא מרכיב בבטחון הלאומי. על כל אלה משפיע גורם חשוב ביותר – השלום. האם השלום קיים ומהי מידת איתנותו. האם המגמה היא של התקרבות לשלום או של התרחקות משלום והתקרבות למלחמה.

יש מדינות שהמשקל היחסי של גורם השלום אצלן גבוה כל כך, עד שהוא מבטל כמעט את משקל גורם העוצמה הצבאית. ישראל רחוקה ממצב זה. על כן השאיפה לשלום איננה שאיפה להתפרקות מן העוצמה הצבאית, או לפינוי צה"ל מאזורי בטחון בעלי חשיבות אסטרטגית ביהודה, שומרון ורצועת עזה. השאיפה לשלום שזורה בתפיסת היסוד של תנועת העבודה בקשר בל ינתק לשאיפה לבטחון. לא האחד על חשבון השני אלא דווקא האחד בתוספת לשני.

במקרה הטוב רוצה הליכוד לשמור על הגודל הקיים של "העוגה הבטחונית־מדינית". לשם כך הוא מעדיף סטאטוס קוו. תפיסת "השלום תוך עוצמה" של תנועת העבודה שואפת להגדיל את העוגה הזו על־ידי הסכם שלום, תוך טיפוח העוצמה הצבאית והחוסן החברתי־כלכלי.

הליכוד מציע "שלום תוך נסיגה". לא נסיגה טריטוריאלית מידית מרצון, אלא נסיגה טריטוריאלית בטווח זמן רחוק יותר ומתוך כפיה חיצונית. הליכוד איננו מבין כי הנסיגה בעוצמה החברתית, הכלכלית והמדינית, בגלל המשך השליטה באוכלוסיה ערבית, תביא בסופו של דבר לנסיגה טריטוריאלית מאונס ובמחיר כבד.

פינוי מרצון של אזורים צפופי אוכלוסיה ערבית לעת בוא השלום איננו התקפלות, איננו ויתור ובוודאי איננו כניעה. כשייעשה, הוא ייעשה רק מטעמים אנוכיים של ישראל. רק כדי לשמור על צביונה היהודי והדמוקראטי. רק כדי לפתח את העוצמה הכוללת. רק כדי שגם בעתיד נהיה מדינת חוק ומופת, שתקרין כוח משיכה חיובי ליהדות התפוצות למען תגבר העליה.

אם יש בתוכנית המערך ויתור כלשהו, זהו רק ויתור אחד. ויתור על כל מה שמסכן את עצם קיומנו ועתידנו בארץ ישראל. בזאת לא תהיה כל פשרה. תמורת חלום באספמיה של "אף שעל" לא נוותר על צביוננו ולא נסכים להפוך למדינה ערבית־יהודית דו־לאומית. אם נתפשר על משהו, לא תהא זאת פשרה על מהותנו אלא דווקא למענה. לא פשרה על חלות דבש אלא רק על קוצי צרעות. מפשרה כזאת נצא חזקים יותר גם במונחים גשמיים וגם במונחים רוחניים.

מן הבחינה הזאת נכון להציע בחירה המרחיבה את יצירת הקונסנסוס הלאומי הרצוי לקידום תהליך השלום. אם בעיני המתלבט הבחירה בטוב ביותר אינה קלה, נכון יעשה אם יזכור כי הבחירה בטוב פחות עלולה להביא לשלטון את מי שאינם מאמינים בסיכוי להביא לשלום בעתיד הנראה לעין. הדרך שמציעה תנועת העבודה רבת תחתחים היא וקשה, אך בפרפרזה על דברי ד"ר יוחנן באדר – "הדרך לשלום" של הליכוד היא "ביצה שלא נולדה".

דבר פתוח/ אמנון לין

המזימה הפלשתינאית

על מפלגת העבודה להכריז מיד שהיא שוללת כל הכרה במדינה פלשתינאית וכי תעניק תמיכה מלאה לכוחות הבטחון בפעולתם נגד המזימה הפלשתינאית הזו

בראיון בטלוויזיה בשפה הערבית, שהתקיים ב־4 באוגוסט, לפני פרסום מסמכי פייצל חוסייני, התרעתי מפני האפשרות, שקיימת תוכנית משולבת של מפקדות אש"ף וההנהגות הפלשתינאיות בשטחים להכריז על ייסוד מדינה פלשתינאית עצמאית בשטחים ועל הקמת ממשלה גולה שלה. הזהרתי, כי המגמה היא להעמיד את כולם לפני עובדות מוגמרות – את המדינות הערביות, את כל ארגוני החבלה והטרור, את מדינת ישראל ואת העולם כולו.

התסריט הוא לדעתי כזה:

● ביום מסויים, שאיננו רחוק, עתידים להתכנס בירושלים המזרחית ראשי הציבור הפלשתינאי בשטחים ולהכריז על ייסוד המדינה הפלשתינאית ביו"ש וחבל עזה, שבירתה היא ירושלים המזרחית.

● במקביל לייסוד המדינה הפלשתינאית תכריז המועצה הפלשתינאית הלאומית על הקמת ממשלה זמנית או ממשלה גולה, שישולבו בה גם נציגי השטחים. על־אף הקשיים הנערמים על דרך גיבושה של ממשלה פלשתינאית כזאת, אני מניח שבשלב מסויים יוכלו להתגבר עליהם, על־ידי הסדר עם סוריה, שהיא בעצם המפתח להצלחת המהלך כולו.

● התיאום עם סוריה, שהוא הכרח, מכתיב מראש את קווי היסוד של הממשלה הגולה, ופירושו של דבר שיהיו מאקסימאליסטיים, לרבות הכרזה על זכות השיבה של כל פליטי 1948–1967 לארצותם.

המהלך כולו מתוכנן כך, שייעשה נסיון לגרור חוגים שונים בחברה הישראלית לתמיכה במהלך הזה. לשם כך יוכרז, בעת הקמת הממשלה הגולה וההכרזה על ייסוד המדינה הפלשתינאית בשטחים, שמציעים לישראל לחתום עמה על הסכם שלום.

מיד לאחר ההכרזה על ייסוד המדינה הפלשתינאית בשטחים נהיה עדים לכך שחוגים קיצוניים מקרב ערביי ישראל יקראו לחוגים יהודיים המתקראים "מחנה השלום" ו"שלום עכשיו" לפתוח במאבק ציבורי גדול משותף בישראל לתמיכה במדינה הפלשתינאית העצמאית בשטחים.

אני מתאר לעצמי, שיאורגנו הפגנות הזדהות במגזר הערבי הישראלי וכן הפגנות משותפות של ערבים ויהודים.

ייתכן שמיד לאחר ההכרזה על ייסוד המדינה הפלשתינאית בשטחים והקמת הממשלה הזמנית או הגולה, ייזמו ארצות השוק האירופי (מועדון ונציה) הכרות תמיכה בממשלה הגולה והכרה במדינה הפלשתינאית. בן האו"ם תצא הקריאה לכנס את הארגון לקבלת המדינה שזה עתה הוכרז על ייסודה, כחברה באו"ם.

אין ספק שבעולם הערבי יעריכו, שישראל תגיב ביד חזקה על המהלך הפלשתינאי הזה ותפעל למניעת ההכרזה על ייסוד המדינה הפלשתינאית העצמאית בשטחים ונגד הקמת הממשלה הזמנית. לכן עלינו לצפות לכך, שבמדינות העימות יוכרז על כוננות צבאית.

סוריה היא בעצם המפתח לכל המהלך הזה, כי ללא הסכמתה לא יהיה אפשר להגיע להסכם בין ארגוני החבלה בדבר הקמת ממשלה גולה. יש איפוא לצפות לכך, שבסוריה יוכרז על כוננות צבאית עליונה, ואולי גם יאיימו במלחמה, כדי להפריע לישראל לבצע צעדי ענישה ותגמול נגד פעילי המהלך הפלשתינאי הזה.

המהלכים המוזרים ביותר צפויים דווקא מצד מצרים. מצרים תתמוך במהלך הפלשתינאי הזה ותכיר בממשלה הגולה. משמעותו של צעד כזה מצד מצרים היא הפרה גלויה של הסכמי השלום עם ישראל. לכן חשוב מאוד שממשלת ישראל תבהיר למצרים מבעוד זמן, שישראל תפרש את ההכרה מצד מצרים בממשלה הפלשתינאית הזמנית ואת תמיכתה בהכרזה על ייסוד המדינה הפלשתינאית העצמאית בשטחים כהפרה גלויה של הסכמי השלום בינינו.

התסריט הזה מבוסס על שיחות שלי עם אישים שונים בשטחים. במידה רבה הם מבססים את הצלחת המהלך על אשליות וציפיות שבתוך מפלגת העבודה, בקרב החוגים היוניים המתקראים "מחנה השלום", שרבים מהם יהיו בסיעת "העבודה" בכנסת, יימצאו רבים שייענו לקריאתם של החוגים הקיצוניים במגזר הערבי הישראלי וישתפו פעולה עמם. לכן ייתכן מאוד, שהמפתח למניעת המהלך הזה מצוי במגרשה של מפלגת העבודה.

על מפלגת העבודה להכריז ברחישות, רשמית ובלשון ברורה, שהיא שוללת כל צורה של הכרה בממשלה פלשתינאית זמנית או גולה, ושתעניק תמיכה מלאה לכוחות הבטחון בפעולתם למנוע כל אפשרות של מימוש המזימה הפלשתינאית – להכריז על ייסוד מדינה פלשתינאית עצמאית בשטחים.

מפלגת העבודה שוקדת בימים האלה על גיבוש מצעה. שיהיה ברור לכל, שאם אמנם יתפתחו הדברים בכיוון שתואר לעיל, ואם מפלגת העבודה לא תבהיר בעוד מועד שהיא שוללת את ההתפתחויות האלה, לא יקשה על מתנגדיה להצביע עליה באצבע מאשימה כאחראית במידה רבה לכך. לא עת היסוסים ולבטים היום, אלא עת להחלטות נועזות וברורות. העם בישראל מצפה לשמוע ממפלגת העבודה את עמדותיה הברורות בנושאים הדמוקטיים.

בנק ישראל מציע:

שגיא גליל

השקעה צמודה נושאת ריבית ניתנת למימוש בכל עת

ביום ראשון, 28 באוגוסט 1988, יוצעו במכרז האגרות הבאות:

(החיוב הכספי ייעשה רק ב־29.8.88)

אגרות חוב צמודות למדד המחירים לצרכן כולל מדד החודש האחרון (בעיקור 5)

סדרה	סכום הנפקה	סכום מוצע לציבור	לבנק ישראל	מחיר מינימום	פדיון
	(מיליוני שקלים חדשים)				
"שגיא" 4228	35	35	—	94%	בתום 6 שנים
"גליל" 5201 ה'	37	35	2	86%	בתום 14 שנים

הסדרות צמודות למדד המחירים לצרכן שיפורסם עבור חודש אוגוסט 1988 ותמורתן ביום העסקים האחרון של חודש אוגוסט.

אגרות החוב ישאו ריבית 4.75% לשנה.

הריבית תשולם בשיעורים שנתיים ביום העסקים האחרון של חודש אוגוסט בכל שנה החל מחודש אוגוסט 1989.

המדד הנוסף (בעיקור 5) על הריבית והקרן יצטבר בתנאי הקרן וישולם כאמור בדרכי תשלום הריבית ובדרכי פדיון הקרן בתקנות מילווה מדינה סדרות מסוג "שגיא" ו"גליל".

הסדרות תרשמנה למסחר בבורסה תוך שבועיים מיום פרסום מדד המחירים לצרכן לחודש אוגוסט 1988.

ההזמנות יוגשו לבנק ישראל ביום 28.8.88 במחירים שלא יפחתו מהמחירים המינימום הנ"ל. מחיר המכירה שייקבע במכרז יהיה אחיד, כאמור בתקנות מילוות מדינה (מכרזים).

פרטים מלאים ורכישה בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.

התנאים המחייבים של הנפקות אלו נקבעו בתקנות מילוות מדינה (סדרות מסוג "גליל" ו"שגיא") ובתקנות מילוות מדינה ("מכרזים").

שגיא ★ גליל ★ אדמון ★ רמון ★ גלבוע ★ – ניירות הערך של המדינה

צור שמיר

חברה לביטוח בע"מ

הודעה לבעלי המניות

תיקון טעות בהודעה

בהודעה שפורסמה ביום 17.8.88 בקשר לאסיפה הכללית של החברה שנועדה ליום 6.9.88, נפלה טעות בסעיף 2 ה' של סדר היום. הנוסח הנכון הוא: החלפת רואי החשבון של החברה וקביעת שכרם. פרט לאמור לא יחולו כל שינויים.

בנימין אדר, עו"ד

מזכיר החברה

המועצה הדתית בבית־ים? [illegible] — ביום י' אלול תשמ"ח – 23.8.88, 216/תשמ"ח

פרסום לנשואין

1. ברוך יוסף בן מיכאל (רווק) אשרות יעקב מאמר — מילגרג בוזה בת אברהם (רווקה) אשרות יעקב מאמר.
2. אהליך רונן–יעקב בן יוסף (רווק) קבוץ אפיקים — פיינסטנברג נוי בת מרדכי (רווקה) תל אביב.
3. צחום אריאל בן צבי (רווק) קבוץ אפיקים — מקור לין–הודיה–יעל (גרושה)(רווקה) קבוץ אפיקים.
4. מר אליעזר בן נסע–לייב (רווק) קבוץ יגור — בר־אריה צפריה בת דוד רונר (אלמנה) קבוץ כנרת.
5. רוזנברג מילים בן מקס (רווק) ארה"ב – תל אביב — רולנסקי אהובה בת צבי (רווקה) קבוץ אפיקים.
6. מור אייל בן אלכסנדר (רווק) קבוץ מנרה — ספקטור מירי בת גארשן (רווקה) תל אביב.
7. בק משה בן הרש–לייב (רווק) פולין – תל אביב — אביטל לקלין בת מרדכי (רווקה) מרוקו – תל אביב.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי עטרה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית בניתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 98 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז מרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה נתניה מופקד שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר נת/1/271/א"

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם

ישוב: נתניה

רח' אריה בן אליעזר

גוש 8260 חלקות 89

עיקרי הוראות התכנית:

א. שינוי יעוד השטח מבינוי מגורים לבנייני ציבור עבור 4 גני ילדים ו־2 מבני כנסת [illegible]

ב. קביעת קוי בנין בהתאם לתשריט.

כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המחוזית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בצירוף תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שיש

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז

9.8.1988

הלוח הכללי

עסקים

הצעות עבודה

מכוניות

בתי"ס לנהיגה

רוצים לקנות

רהיטים

מקרדים

וידיאו טייפ

הלוואות

ריפוי והרזיה

פוליש וניקיון

נרשמו לנישואין

שרותים

הכרזות

ירושלים

ריפוי והרזיה

הכרזות

"MEMBERS CLUP" 03-205204-5

SHARP סלון טוקיו

דרושים

יוצאי צבא

לקידום מכירות

של מוצרי אלקטרוניקה וחשמל

ברחבי הארץ

לטלפן 03-339423/6

ליהודית

לווין ריגול תוצרת „כחול לבן"?

עשרות הלוויינים המקיפים את כדור־הארץ או ניצבים מעל לנקודה קבועה על פניו, על סוגיהם השונים – לווייני ריגול צבאיים, לווייני תקשורת, לוויינים מטאורולוגיים, לוויינים לחקר אוצרות טבע, לוויינים למעקב חקלאי – „שייכים" כולם למספר מצומצם מאוד של מדינות: ארה"ב וברה"מ, כמובן, מדינות אירופה המערבית (אם במסגרת סוכנות החלל האירופית ואם במסגרת תר־לאומית), יפן, סין והודו. האם עתידה ישראל הקטנה להצטרף למועדון מכובד זה, על־ידי שיגור לווין ריגול, כפי שמסר לאחרונה השבועון האמריקאי „טיים"?

קשר כלשהו עם החלל יש לישראל כבר היום והוא אפילו זכה למיסוד, בדמות הסוכנות הלאומית לניצול החלל (סל"ה), שהוקמה לפני כחמש שנים בראשותו של פרופ' יובל נאמן מאוניברסיטת תל־אביב. בכל שידוע, מוסד זה אינו הוגה לפי־שעה תוכניות לשיגור לווינים, אלא הוא מבקש „לתפוס טרמפ" על לווינים של מדינות אחרות. בין השאר מקיימת סל"ה קשרים אמיצים עם סוכנות החלל האמריקאית (נאס"א) בדבר העלאת „חבילה" מדעית ישראלית על אחד הלווינים האמריקאיים. „חבילה" זו תכלול מתקן ניסויי שיבדוק, ביוזמת פרופ' ישי מאוניברסיטת תל־אביב, כיצד ינהגו צרעות בבניית החלות שלהן כאשר יהיו נתונות בתנאים של חוסר כבידה. ישראל מקיימת קשרים גם עם סוכנות החלל האירופית (אס"א) בדבר שיגור לווין תקשורת, „עמוס" שמו, שייבנה בישראל על־ידי התעשיה האווירית וישוגר, לפי התכנית, ב־1992 על־ידי טיל מדגם „אריאן" מבסיס שבגואיאנה הצרפתית, בצפון יבשת אמריקה הדרומית. קשר מסוג שלישי הוא קשר עקיף ברמת לווינים. „טסים" בקביעות מעל לכדור־הארץ וגם מעל לישראל, בהם „לנדסט" האמריקאי ו„ספוט" הצרפתי, התרים אחרי אוצרות טבע, סורקים שטחים חקלאיים, וכיו"ב. הנתונים שאוספים שני לווינים אלה בחגם מעל לישראל ברצועה ברוחב 180 ק"מ („לנדסט") או 60 ק"מ („ספוט") מועברים למרכז הבין־תחומי לניתוח חזותי טכנולוגי באוניברסיטת תל־אביב ומעובדים שם על־ידי אברהם טל, ראש תחום חישה מרחוק, ועוזריו.

כל אלה הם דריסת רגל קטנה מאוד לחלל. התוכנית שעליה סיפר „טיים" גדולה מהם בכמה סדרי גודל והיא כרוכה, להערכת המומחים, בהוצאה של מאות מיליוני דולרים, אם לא למעלה מזה.

מבחינת מסילתם סביב כדור־הארץ יש להבחין בין שני סוגים של לווינים. הסוג האחד כולל לווינים גיאוסטציונריים (או גיאוסינכרוניים, או סינכרוניים סתם), כלומר לווינים „עומדים", הנמצאים כל העת מעל לנקודה מסוימת מעל לכדור־הארץ. אין פירוש הדבר שהם עומדים במקום אחד (אילו כך היה הדבר, היו נופלים), אלא שמהירות תנועתם – לערך 29,000 קמ"ש – שווה בדיוק למהירות סיבוב כדור־הארץ על צירו. אלה הם לווינים מטאורולוגיים ולווייני תקשורת. לווינים כאלה צריכים להימצא בגובה של כ־36,000 ק"מ – ובזכות זאת הם יכולים לסרוק שטח עצום, כמעט עד כדי מחצית כדור־הארץ.

הסוג השני כולל לווייני ריגול ועוד הרבה לווינים אחרים. הם חגים בגובה נמוך הרבה יותר, של מאות ולא של רבבות ק"מ, והם מקיפים את כדור־הארץ סביב־סביב, במסלול משתני, קוטבי או אחר, בהתאם לצורך. הסיבה מובנת: אילו נמצא בגובה 36,000 ק"מ, היתה יכולת האבחון שלהם קטנה בהרבה מן הדרוש. רוב לווייני הריגול חגים בגובה של 100 עד 250 ק"מ והודות לכך יכולות מצלמותיהם לעקוב אחר עצמים קטנים ביותר, עד לסדר־גודל של עשרות ס"מ. למשל, על אחד מלווייני הריגול האמריקאיים נמסר, כי מצלמותיו מסוגלות „לקרוא" את הכותרת הראשית של „פראוודה", אם כי לא את מה שכתוב מתחת לכותרת... אין לכך ערך רב, כי לצורך זה יספיקו גם הכתבים של אמצעי התקשורת האמריקאיים המוצבים במוסקווה – אבל לווין כזה יכול גם לעקוב, למשל, אחר העברת טילים סובייטיים ממקום למקום, אחר בניית כני שילוח חדשים לטילים, אחר תנועותיהן של אוניות מלחמה סובייטיות. מאליו יובן, כי כל מה שיכולים האמריקאים לעשות לרוסים – גם הרוסים יכולים לעשות לאמריקאים, ואכן הם עושים.

גם חלק מ„לווייני השלום" חגים בגבהים נמוכים יחסית, בשל אותה סיבה עצמה. למשל: „לנדסט" – 705 ק"מ, ו„ספוט" – 830 ק"מ.

לווינים בעלי מסלול נמוך מתחככים תדירות עם האטמוספירה, הגם שהיא דלילה מאוד בגבהים אלה, ועקב כך מהירותם מואטת בהדרגה, עד שהם נופלים. תוחלת החיים שלהם נעה בין שבועות ספורים לחודשים אחדים והם טעונים, איפוא, חלופה מתמדת.

דבר זה חל גם על לווייני ריגול. פירוש הדבר, שצריך להכין „סוללה" שלמה של לוינים כאלה. אבל אין זו הבעיה היחידה. בניית לווין היא סיפור אחד, ושיגור לווין היא סיפור אחר לגמרי. כאשר מדובר בלווייני ריגול, אינך יכול לבקש ממעצמה אחרת שתשגר אותם למענך; אתה חייב לשגר אותו בעצמך. במלים אחרות: צריך לבנות גם טילים לשיגור הלווין וכן להקים מתקני שיגור, תחנות מעקב, ועוד ועוד. גם צריך לקוות שהשיגורים יעלו יפה – ולא רק בגלל בזבוז הכסף הכרוך בשיגור נפל: אין כל ערובה שחלקיו של הטיל המתרסק ייפלו דווקא על מקום שומם בנגב. הם עלולים ליפול על איזור מאוכלס בישראל או גם במדינה ערבית שכנה, עם כל המשתמע מכך מבחינה פוליטית. נזכיר שתולדות כיבוש החלל רצופות שורה ארוכה של שיגורי נפל – גם אצל מעצמות שכבר הספיקו לרכוש להן נסיון רב בתחום זה.

כמובן, מול כל אלה עומדים יתרונותיו העצומים של לווין ריגול, ככלי היכול לעקוב אחר תנועות אויב וגם להזהיר בעוד־מועד, בזמן אמיתי, כאשר האויב מבקש לאסור מלחמה עלינו. מלחמת יום הכיפורים היתה נראית אחרת, אילו ב־1973 חג בחלל לווין ריגול „כחול לבן" והיה צופה על הנעשה במצרים ובסוריה. בינתיים אין לנו אלא להסתפק במקורות מודיעין ארציים.

סודאן: בצורת ממושכת הגבירה נזקי השטפונות

לא במקרה הוקמה חרטום היכן שהוקמה, שהרי במקום שמתמזגים בו שני נתיבי מים ראשיים, נהרות המקור של הנילוס, הצטלבו גם נתיבי השיירות והמסחר. אך מיקום זה של בירת סודאן היה לה עתה לרועץ: סערת גשמים נוראה בת יומיים, שכמוה מתרחשת רק אחת למאות שנים,

וגשמי זעף היורדים ברציפות זה שבועות רבים הן על אגן הניקוז של הנילוס הלבן באפריקה התיכונה־מזרחית והן על זה של הנילוס הכחול באתיופיה, חברו יחד והולידו שטפונות אדירים, הותירו מאות אלפי אנשים ללא קורת גג וגרמו עשרות ואולי מאות קורבנות בנפש.

גשמי זעף ירדו גם במערב היבשת, בשיעור שלא היה דוגמתו זה יובל. לפני כשבועיים התמוטט הגדול בסכרי ניגריה בלחץ המים שנתקבצו לידו. נזקי סופות אדירים נגרמו גם בסנגאל, בסיירה־ליאונה, בקמרון, בגמביה, במאלי, בבורקינה־פסו ובניז'ר.

למרבה הטרגדיה, הבצורת הממושכת שפוקדת את אפריקה זה קרוב ל־20 שנה, אם כי לא ברציפות, היא שתרמה להפיכת ברכת הגשמים לקללה. האדמה החרבה מפוררת ואינה יכולה להכיל את הגשמים. היא נשטפת אל הנהרות, מצטברת באפיק וליד הסכרים וגורמת למים להציף את הגדות. גורם חמור לא פחות, ואולי יותר, הוא גידול האוכלוסיה, שהביא להשמדתם המאסיבית של יערות כדי להכשיר שטחים לבניה ולחקלאות וכן כדי לספק עצי הסקה – וככל שיש פחות שטחי יער ויותר שטחים חשופים, כן גדל הסחף. תופעה זו ניכרת במיוחד באתיופיה, שבה נובע הנילוס הכחול. לפני מאה שנה עדיין כיסו היערות 40% משטחה של מדינה זו, ואילו היום – 4% בלבד.

ודאי, אי־אפשר שגשמים עזים לא תהיה בהם גם תועלת. אף שיבולים חקלאיים רבים בסודאן צפויים עתה לכליון, הדעת נותנת כי בטווח הארוך יפיקו האיכרים רווח מן הטיט ששיקעה גאות הנילוס על שדותיהם: חלק ניכר מן האדמות החקלאיות של המדינה מושקות על־ידי נהר זה. אבל הנהנית העיקרית תהיה מצרים. השטפונות בנילוס לא פגעו בה, ומאידך יעלה עתה מפלס המים באגם נאצר שמאחורי סכר אסואן, לאחר שהגיע לנקודת שפל מסוכנת ביותר, עד כדי סיכון קיומם של חקלאי ארץ היאור וצמצום דראסטי של הפקת החשמל מן הטורבינות המותקנות בסכר.

מחקר בשחקני כדור־בסיס מלמד:

השמאליים מתים מוקדם יותר

קל להיות שמאלי מבחינה פוליטית, קשה יותר להיות שמאלי מבחינה אנטומית, מה שקרוי איטר יד ימין: יש שורה שלמה של מכשירים ומתקנים לא־סימטריים, המותאמים לרוב הגדול – הימניים. למשל, ידית ההילוכים במכונית נמצאת מימינו של הנהג.

אילו בכך נסתיימו צרותיהם של השמאליים – ניחא. אבל הנה התברר עתה, כי השמאליים גם סובלים מתוחלת חיים קצרה יותר, כפי שמלמד מחקר שערכו דאיאנה הלפרן מאוניברסיטת מדינת קליפורניה בסן־ברנרדינו וסטנלי קורן מאוניברסיטת קולומביה הבריטית בקנדה. [illegible] קושי מסוים בעריכת מחקר כזה, [illegible] שבתעודת הפטירה נרשמים כל מיני פרטים חשובים – גילו של המת, מינו, ההיסטוריה הרפואית שלו, וכדומה. לעומת זאת אין בודקים – וגם אין רושמים, כמובן – אם הנפטר היה ימני או שמאלי. אבל שני החוקרים התגברו על צרה זו בצורה מתוחכמת: הבייזבול, כדור־הבסיס, הוא כידוע מענפי הספורט הפופולאריים ביותר בארה"ב, וזכות ענף זה שהוקדש לו אנציקלופדיה מיוחדת [illegible] תאריכי הלידה והמוות שלהם וגם [illegible] העובדה, אם נהגו לחבוט את הכדור ביד ימינם או השמאלית. באופן זה זומן להלפרן ולקורן מדגם של 1,472 ימניים ושל 236 שמאליים.

ניתוח הממצאים האלה הראה, כי עד הגיע השחקנים לגיל 33 היו שיעורי התמותה בשתי הקבוצות לא רק נמוכים מאוד, כמובן, אלא גם זהים. אבל החל בגיל זה היתה התמותה בקרב השמאליים גדולה בשני אחוזים בקירוב מאשר בקרב הימניים. ייאמר אמנם, כי אין זה הבדל גדול במיוחד, ומדאיגה עוד פחות היא העובדה, שתוחלת החיים הממוצעת של השמאליים – 63.97 שנים – היתה קצרה בשמונה חודשים מזו של הימניים.

גם הלפרן וגם קורן הם ימניים, ותוצאות מחקרם אינן צריכות להדאיג אותם. הן גם לא הפתיעו אותם. לפני שנים אחדות נטל קורן חלק במחקר אחר אשר הראה, כי השמאליים היוו 13% מקבוצה של צעירים בשנות ה־20 שלהם, אבל רק 5 אחוזים מקבוצה של גברים בשנות ה־50, וממילא התעורר בו החשד, שהסיבה להבדל מובהק זה טמונה בתמותה המוקדמת יותר של השמאליים. יש גם מחקרים אחרים שהראו, כי השמאליים נוטים יותר לאלרגיות ולמחלות אימונולוגיות. בנוסף על כך הם גם מרבים ליפול קרבן לתאונות דרכים (אולי בגלל התקנת ידית ההילוכים בצד ימין) ולתאונות אחרות, אלא שכאן הסיבה היא, כמובן, גורם טכנולוגי חיצוני, ולא גורם אינהרנטי.

דומה שגם לאחר פרסום מחקרם של הלפרן וקורן יכולים השמאליים לחיות רגועים: קיצור (ממוצע) של תוחלת החיים בשמונה חודשים אינו סוף העולם, והעיקר: המדגם של שני החוקרים נראה מפוקפק [illegible] מצטיינים בכדור־בסיס – כמו בכל ענף ספורט שהוא – הם בדרך הטבע אנשים אתלטים ובריאים בהרבה מן האזרח המצוי ואינם יכולים להיחשב בשום פנים ואופן כייצוגים לכלל האוכלוסיה. שני החוקרים מתכוונים עתה להתגבר על מכשלה זו על־ידי בדיקת מדגם גדול ומקיף יותר של אנשים „סתם" שהלכו לעולמם ולברר את ימניותם או שמאליותם אצל קרובי המשפחה שלהם.

פסקדין עקרוני של בית־משפט בקליפורניה:

האדם הוא אדון לרקמותיו

ג'ון מור מן העיר סיאטל שבמדינת וואשינגטון, ארה"ב, לקה ב־1976 בסוג נדיר של סרטן הדם, לויקמיית התאים השעירים. במהלך הטיפול בבית־החולים של אוניברסיטת קליפורניה בלוס־אנג'לס כרתו לו הרופאים את הטחול. הטיפול עלה יפה וג'ון מור הולים כליל.

סוף טוב – הכל טוב? לאו דווקא. רופאי ביה"ח מיצו מתוך הטחול הכרות של מור לימפוציטים (סוג של תאי דם לבנים, המהווים חלק ממערכת החיסון של הגוף), גידלו אותם במעבדה ופיתחו מהם קו שלם של תאים (שגם קרוא על שמו, „קו מו"). תאים אלה מפרישים דרך קבע שורה של חלבונים ובהם אינטרפרון ועוד חלבונים מועילים, המשמשים לריפוי של חולים אחרים, בעוד לימפוציטים „רגילים" מפרישים חלבונים אלה רק באופן ספוראדי, כתגובה לנגיפים ולגורמים פתוגניים אחרים. הרופאים גם נטלו מגופו של מור, מדי חצי שנה במשך שבע שנים, דגימות דם, בטענה שהדבר נחוץ כדי לבדוק אם החולה נרפא כליל ממחלתו.

לפני ארבע שנים הגיש מור תביעה משפטית נגד ראשי אוניברסיטת קליפורניה, שני רופאים ושתי חברות תרופות („ג'נטיקס אינסטיטוט" בבוסטון ו„סאנדוז" שבשווייץ). פרקליטיו טענו, כי האוניברסיטה רשמה פטנט על קו התאים של מרשם ומכרה את הזכויות עליו לחברה ביוטכנולוגית גדולה תמורת שלושה מיליון דולר. עוד טענו, כי אחד המוצרים של הקו משמש לניסויים בבני־אדם, וכי הרופאים נטלו את דגימות הדם בלי לקבל את הסכמתו לכך ובלי שיודיעו לו, כי הן משמשות למטרות מסחריות.

בפסקדין שניתן לפני שנתיים נדחו טענות אלה על הסף על־ידי שופט של בית־המשפט העליון של קליפורניה, אך מור לא ויתר. הוא ערער על פסקדין לפני בית־הדין לערעורים של קליפורניה וזה פסק בימים אלה לזכותו, ברוב של שני קולות נגד קול אחד, והחזיר את הדיון לערכאה הקודמת. בפסקדין קבעו השופטים אלליי וודס ודיוויד רותמן, כי „הפציינט צריך להיות הפוסק האחרון לגבי מה שייעשה ברקמותיו. אילו אימצנו גישה אחרת, היה נפתח פתח, בנימוקים של קידום הרפואה, לפלישה רבתי לפרטיותו של אדם ולכבודו".

מרכז חדש לאתיקה רפואית הוקם באוניברסיטה העברית

מאת יורם לוי

שביתת הרופאים, המתות חסד, השתלות אברים וכדומה – סוגיות קשות אלו העסיקו השנה את הציבור בישראל ועוררו שאלות נוקבות בנושא האתיקה הרפואית. האוניברסיטה העברית בירושלים החליטה לטפל בסוגיות אלה בצורה ממוסדת והקימה [illegible] לאתיקה רפואית בפקולטה לרפואה של האוניברסיטה. יהיה זה מרכז בין־[illegible] לפיתוח תחום האתיקה הרפואית בישראל. מנהל המרכז הוא ד"ר אברהם שטיינברג, ראש המסלול לאתיקה רפואית בביה"ס לרפואה, העובד גם כנוירולוג ילדים בבית־החולים „שערי צדק" ו„ביקור חולים". יו"ר הוועדה האקדמית של המרכז הוא פרופ' דוד וייס, מנהל מרכז לאונטוברג לאימונולוגיה ולחקר הסרטן באוניברסיטה העברית.

„הקדמה הרפואית עם כל הטוב שבה מעלה הרבה בעיות אתיות", אומר ד"ר שטיינברג. „למשל, בעיות בין חולה לרופא: האם צריך לגלות לאדם חולה סרטן במצב סופני את מצבו, מה צריכות להיות הקריטריות בהשתלות אברים כאשר מספר האברים המתאימים להשתלה קטן ממספר הזקוקים להם, האם חובה לשמור על סודיות רפואית כשמדובר במחלה מידבקת, האם צריך להחיות ילודים שנולדו עם פגמים, ועוד ועוד. מתעוררות בעיות אתיות גם בנושא הפוריות וההפריה החוץ־גופית. כל אלה הן בעיות שמתחילות ברפואה, אך אינן מסתיימות בה".

בשל מגוון הבעיות וההשקפות בסוגיות אלה שולבו במרכז החדש חוקרים מתחומי הרפואה, הפילוסופיה, הדת, המשפט, ההיסטוריה ומדעי ההתנהגות. יש גם כוונה לעודד סטודנטים לערוך מחקרים במסגרת המרכז.

פעילות המרכז, מסביר ד"ר שטיינברג, תתמקד בשני מישורים: מחקרים לבחינת העמדות השונות בציבור ביחס לבעיות האתיות השונות, וניתוח הגורמים האתיים השונים שיש להם תפקיד בקבלת החלטות בנושאים רפואיים. כבר עתה הוחל בביצוע שלושה סקרים ארציים. האחד נוגע לעמדת הרופאים והסטודנטים בילודים פגומים, כלומר: האם צריכים הרופאים לעשות מאמצים על־אנושיים כדי להחזיק בחיים או להניח להם למות. סקר שני בודק את הנושא של גילוי מידע לחולים סופניים משלוש זוויות: רופאים, חולים וקרובי המשפחה שלהם. הסקר השלישי בודק את נושא ההשתלות: מי הם התורמים הפוטנציאליים, מי מתנגד להשתלות ומדוע. ד"ר שטיינברג מקווה, כי בעזרת הסקרים ונתונים ממדינות אחרות, בשילוב מחקרים תיאורטיים, אפשר יהיה להגיע למסקנות מעשיות בתחום האתיקה הרפואית. שאיפתו היא לשנות ולחדד דפוסי חשיבה במטרה להגיע לתקינה ואולי לחקיקה בנושא. „מוסר שהמתמטיקה בבעיות אתיות יכול לתרום את חלקו המעשי לפתרון שאלות בתחום קשה זה".

המרכז החדש יעמוד בקשר עם האגודה הישראלית לרפואה ומשפט ועם האגודה לאתיקה רפואית שהוקמה לאחרונה. הכוונה גם לייסד כתב־עת בין־לאומי על מחקר השוואתי של נושאים אתיים־רפואיים וכן לערוך סדנאות, ימי עיון וכנסים בין־לאומיים בהיבטים השונים של התחום.

לייזרים של אלקטרונים חופשיים – להשמדת טילים ולריפוי סרטן

ועידה בין־לאומית בנושא זה תיערך השבוע ברמת־רחל

ועידה בין־לאומית בנושא לייזרים של אלקטרונים חופשיים תיערך השבוע בקיבוץ רמת־רחל, בהשתתפות מדענים מישראל, מארה"ב, מיפן, מאוסטרליה ומאירופה המערבית והמזרחית (פולין). הבטיח את השתתפותו גם פרופ' ליו שאנגאנג, נשיא האוניברסיטה למדעי האלקטרוניקה ולטכנולוגיה של סין במחוז סצ'ואן – ואם יבוא אמנם, הוא יהיה המדען הסיני הבכיר ביותר שביקר בארץ.

לייזרים של אלקטרונים חופשיים פועלים על יסוד קרני אלקטרונים אנרגטיות, המופקים במאיצי חלקיקים גדולים. במסיבת עתונאים שנערכה בשבוע שעבר לקראת הוועידה עמדו שני יו"ר הוועידה, פרופ' ויקטור גרנטסטיין, מאוניברסיטת מרילנד ופרופ' אבי גובר מאוניברסיטת תל־אביב, וראש הוועדה המארגנת של הוועידה, פרופ' אילן בן־צבי ממכון וייצמן, על שני יתרונותיהם העיקריים של לייזרים אלה: ראשית, העוצמה האנרגטית שלהם גבוהה פי כמה וכמה מזו של לייזרים רגילים; ושנית, אפשר לכוון את אורך הגל שלהם, לפי הצורך, לכל רוחב הספקטרום, בעוד לייזר רגיל פועל רק באורך גל מוגדר וצר. כוונון זה נעשה על־ידי העברת האלקטרונים המואצים היוצאים מן המאיץ במכשיר מיוחד המכונה „ויגלר".

בזכות היתרון הראשון נחשבים לייזרים אלה, במסגרת ה־SDI, יוזמת ההגנה האסטרטגית („מלחמת הכוכבים") של ארה"ב, כמועמדים העיקריים ליירוט טילים של האויב: רק קרן של אלקטרונים חופשיים, שתשוגר מלווין, אוצרת בקרבה די אנרגיה, גם אחרי מסע של אלפי ק"מ, להשגת מטרה זו. יתרון זה ניתן לניצול גם למטרות שלום, בין השאר לחימום הפלסמה בכורי היתוך עד לטמפרטורה הקריטית של כמה מיליוני מעלות, הדרושה כדי לחולל את הריאקציה המביאה להתמזגותם של אטומי מימן והפיכתם לאטומים של הליום, תוך שחרור אנרגיה. כורים כאלה נחשבים עדיפים מכמה ומכמה בחינות על הכורים הגרעיניים הרגילים, כורי הביקוע, כיוון שאינם משתמשים בחומרים רדיואקטיביים וכן משום שחומר־הגלם שלהם (מים) מצוי בכמות בלתי־מוגבלת, אלא שבנייתם נתקלת בקשיים טכנולוגיים אדירים, בין השאר לרגל הצורך להשיג טמפרטורות גבוהות כל־כך. בגלל קשיים אלה צופים, כי כורים אלה ייכנסו לשימוש רק בעוד 20 שנה לכל המוקדם. מחקרים בכיוון זה מתנהלים בארה"ב, בקהיליה האירופית ובברה"מ.

את היתרון השני, האפשרות לבחור את אורך הגל הרצוי של לייזר האלקטרונים החופשיים, מבטיחים לאחרונה לנצל גם בתחום הרפואה, ובעיקר לריפוי סרטן. הרעיון הוא להקרין ולהרוס את התאים הממאירים באלקטרונים חופשיים בעלי אורך גל מסוים, שרק הם רגישים לו, בלי לפגוע בתאים הבריאים של הגוף. ניסויים בכיוון זה נעשים בכמה וכמה מעבדות בעולם ובהן מעבדות לורנס־ליברמור בקליפורניה.

לייזר האלקטרונים החופשיים נחקר גם בישראל, אבל תוך מגבלות קשות, בהיעדר בארץ מאיצי חלקיקים גדולים ומתאימים. בפקולטה להנדסה של אוניברסיטת תל־אביב נבנה מתקן ניסויי קטן ללכידת אלקטרונים על־ידי קרני לייזר ולימוד המנגנונים להגברת יעילותם של לייזרים אלה. בניסוי שנערך לאחרונה ברשות לפיתוח אמצעי לחימה (רפא"ל), בשיתוף עם אוניברסיטת ת"א, הודגמה פעולת הלוביטרון – לייזר בתחום המיקרוגל (מייזר) מסוג חדש, הפועל באמצעות קרן אלקטרונים שמסתחררת בשדה מגנטי. ניסויים דומים נערכים גם באוניברסיטה העברית בירושלים. במכון וייצמן, שיש בו ארבעה מאיצי חלקיקים, שהם אמנם אלקטרוסטאטיים ובעלי אנרגיות קטנות יחסית, בודקים את כדאיות ההשקעה הדרושה כדי להתאים מאיצים אלה לייצור לייזר של אלקטרונים חופשיים. מדענים ישראלים גם תרמו בתחום התיאורטי של לייזרים אלה.

עורק מבית־החזה מול וריד מהרגל בניתוחי מעקף

ד"ר ג'ורג' גרין מניו־יורק היה הראשון, שהשתמש בעורקים הפטמתיים – שני עורקים קצרים ודקים למדי, המצויים מאחורי הצלעות, סמוך לעצם החזה – בניתוחי מעקף, במקום לקחת למטרה זאת, כמקובל, את וריד השוקה האחורי של הרגל. הדבר היה ב־1970. נדרשו שנים אחדות עד ששיטה זו התקבלה על דעתם של מנתחים אחרים, בעיקר בגלל ממדיו הקטנים של עורק זה, המצריכים עבודה ניתוחית עדינה ביותר, וגם היום נוח יותר למנתח להשתמש במעקף של וריד הרגל מאשר במעקף של עורק פטמתי. אבל השיטה החדשה נפוצה עם הנהגת השימוש במיקרוסקופ בשעת הניתוח, ובעיקר לאחר שהתבררו יתרונותיה למנותח, וכיום זוהי טכניקה שגורה בהרבה מחלקות לניתוחי לב פתוח בעולם, לרבות בישראל – ניתוחים שנועדו להבטיח זרימת דם תקינה ללב לאחר חסימת העורקים שנועדו לכך במקורם – העורקים הכליליים. בעוד ב־1983 – השנה שבה התחילו גם בארץ להשתמש בעורקים הפטמתיים – השתמשו בעורקים אלה, ובהם בלבד, רק ב־3% מניתוחי המעקף שבוצעו בארה"ב, הרי ב־1986 כבר הגיע שיעור זה ל־25%, ובעוד כ־50% מן הניתוחים הנעשים היום בארה"ב יש שילוב של שתי השיטות: כיוון שהעורק קצר, כאמור, הוא מספיק רק למעקף אחד, בעוד הווריד הארוך ברגל מספיק לארבעה עד חמישה מעקפים. לכן נהוג, כאשר יש צורך להתקין בחולה אחד כמה וכמה מעקפים, ליטול את העורק הפטמתי בשביל מעקף אחד, ואת וריד הרגל – בשביל שאר המעקפים.

בשיטה החדשה די בפתיחת החזה, הנעשית ממילא לצורך הניתוח העיקרי, כדי להגיע גם אל הלב וגם אל העורק הפטמתי, ואין צורך בניתוח נוסף ברגל. מאידך, השתלת העורק סבוכה יותר מהשתלת הווריד, והיא מאריכה את הניתוח, מארבע עד חמש שעות בממוצע. בסופו של דבר, הנימוקים בעד ונגד העורק הפטמתי נסבים בעיקר לא על נוחות המנתח, אלא על גורלו של המנותח.

ורידים שנשתלים כמעקפים פועלים לפעמים כתקופה 15 שנה ואף יותר, אבל בחלק מן החולים הם כושלים אחרי תקופה קצרה. אחת הסיבות היא, שדפנות הוורידים דקות וחלשות, והיות שבמקורן נועדו לעמוד בלחץ הקטן יחסית של דם ורידי. כאשר משתמשים בווריד הרגל למעקף, כתחליף לעורק, הוא נאלץ לעמוד בלחץ גדול יותר ועלול להתבקע. סיבה אחרת היא הסכנה של התהוות החסימה: בווריד של החולה משתקעים משקעים שומניים, כדוגמת אלה שחסמו בזמנו את העורקים הכליליים שלו, ואז זקוק המנותח לניתוח נוסף, במקרה הטוב, או שהוא לוקה באוטם שריר לב קטלני, במקרה הרע. ואילו העורקים הפטמתיים נוטים פחות להיחסם – בשל סיבה שלא הוברה עדיין כל צורכה.

יתרון זה נתברר רק בעת האחרונה ממש, לאחר שהצטבר מספר גדול למדי של מנותחים, שבהם פועל העורק הפטמתי כבר שנים אחדות, כפי שמלמד, למשל, סקר שנערך ב־750 מנותחים כאלה באירופה. עם זאת יש מנתחים החולקים על מסקנותיו של סקר זה. יש הטוענים, כי שתי קבוצות המנותחים באירופה שביניהם נעשתה ההשוואה של תוחלת החיים לאחר הניתוח – אלה שקיבלו עורק פטמתי ואלה שקיבלו קטע מווריד הרגל – לא היו שוות מבחינת מצב הבריאות הכללי בעת הניתוח ולאחריו. וגם זאת: כיוון שהשתלת העורק הפטמתי הרק מאריכה את זמן הניתוח, נמנעים מכך במקרי חירום, בזמן התקף לב, וכן מעדיפים רוב המנתחים שלא להשתמש בעורקים פטמתיים בחולים קשישים ובעלי סוכרת.

באחת: האופציה הנוספת איננה עדיפה תמיד, אבל עצם קיומה הוא יתרון ללא ספק.

כלי עבודה בני 2 מיליון שנה?

אוסטרלופיתקוס רובוסטוס הוא שמו של המינגד (דמוי־אדם), כלומר של יצור שקדם לאדם בהתפתחותו. היו לו שיניים טוחנות ענקיות והוא ניזון מצמחים. כיוון שהתהלך לא על ארבע, כי אם על שתי רגליים, ייחסו לו רמת התפתחות המקרבת אותו לאדם, אלא שכדי אדם, אפילו אדם פרימיטיבי ביותר, לא הגיע, ובכל מקום לא ידע להשתמש בכלי עבודה.

הנה נראה, כי יש צורך לעשות רוויזיה בהערכה מלולת זו. לא מכבר נתגלו באפריקה הדרומית שרידי יד שגילם נאמד בכ־1.8 מיליון שנה והם מיוחסים לאוסטרלופיתקוס רובוסטוס. החוקר האמריקאי רנדל זוסמן סבור, על־פי גודלו וצורתו של האגודל ועל פי רוחב קצות האצבעות המבדילים יד זו ביחוד מידיו של קוף, כי בעל היד ידע להשתמש בכלי עבודה. את דעתו זו, המנוגדת לדעות שהיו מקובלות עד כה, הוא מאשש גם בעובדה שבאותה שכבה גיאולוגית נמצאו, בצד שרידי היד, גם כלים פרימיטיביים עשויים עצם ואבן.

גן־החיות של היפהפיה הנמה

עדר זה של ביזונים אירופיים משוטט בגן החיות שמול טירת זבה בצפון מדינת הסן שבמערב־גרמניה. מין זה של בקר־בר נפוץ בזמנו בכל אירופה, אך בינתיים נכחד כמעט כליל, כמו קרובו האמריקאי, הקטן יותר. פרטים מונים של הביזון האירופי נותרו עד לשנות ה־20 של מאה זו רק ביערות ליטא וקווקז והיום אפשר לפגוש את הביזון האירופי רק בגני־חיות, כמו זה שליד טירת זבה, שהוא אגב גן־החיות העתיק ביותר בעולם: הוא נוסד בשנת 1571 על־ידי הנסיך וילהלם הרביעי מהסן. הביזונים של ימינו הנראים בתמונה הם בני גזע טהור ושושלת היוחסין שלהם ידועה עד לדור ה־14. בגן־החיות זה ובעוד שני גני־חיות בגרמניה רועים גם פרטים אחדים של הביזון הקדמון (בוס פרימיגניוס), אשר חי לפנים גם באיזור שלנו. הוא נכחד עוד בימי־הביניים וכל שידוע לנו עליו מקורו בציורי מערות, בתיאורים בכתב ומעצמות שנתגלו, אלא שהוא טופח מחדש בגן־החיות של טירת זבה על־ידי הכלאות של בני בקר ממדינות שונות. בגן־החיות זה מצויים גם יונקים נדירים אחרים שמאיימת עליהם סכנת הכחדה, בהם סוסי בר. ברקע נראית הטירה, שלפי המסופר השרתה מרוחה על האחים גרים כאשר כתבו את אגדתם על היפהפיה הנמה.

כוכבים ולילות

מופע
רומנטיקן מר

מאיר אריאל ולהקת קריזמה, קונצרט בחירות.

לחן של מאיר אריאל, לסגנון תמליליו שנחפות מיומרה היא יומרתם היחידה, אין מתחרים. כוחו ויחודו במינוריות שלו. הוא נועץ סיכות קטנות, במקום שאחרים תוקעים בליסטראות וקוראים להן "מחאה". רומנטיקן מר ששר "מי צריך את הלירות האלה", בקול ניחר, מתוספס, בקריצה קלה.

יש במאיר אריאל מאיכות הטרובאדור, מן המסורות של שאנסונרים אחרים. מילים פשוטות לכאורה, רצופות תחכום מתון ואירוניה של משכה שאינה כופה עצמה בכוח. זמר שהוא קצת ליצן, קצת משורר. שיריו אינטימיים. לוגיו פשוטים, אפילו מתגוננים משהו. הלצותיו לא מחייבות, משתמעות לכאן ולכאן.

האיכויות האלה אינן מתגברות לכאורה למופע רוק. ובכל זאת, על הבמה, השילוב של הטרובאדור הבודד ותוספת הרוק עובד. "קריזמה" היא להקה מצוינת שכל אחד מנגניה מפליא כמבצע ומשתלב היטב בהרכב. קטעי הנגינה של [illegible] שירתו של אריאל מעלה חיוכים. מה עוד אפשר לבקש ממופע [illegible] אף שקטעי הקישור משכנעים פחות וניגוני ליל הבחירות מאולצים במקצת ?

מירי פז

עכו: שמונה בכורות מחוץ לתחרות

עדן בניאל, המנהל האמנותי החדש של הפסטיבל לתיאטרון אחר בעכו, גאה בעובדה כי הצליח לפרוץ את חומת הניכור שבין הפסטיבל לבין התיאטרון הממוסד. כהוכחה הוא מביא את שמונה הבכורות שהוכנו במיוחד לעכו בעזרת תיאטראות אלו ומפיקים פרטיים. את *"לאקי סטרייק"*, למשל, מפיק בארי סבידסקי. המחזה נכתב בידי הקנדי רנט אליאנאק שגם ביים אותו בניו יורק ובמקומות אחרים בעולם. למעשה אליאנאק אינו מתיר העלאת המחזה אלא בבימויו שלו. אבל בעכו יביים את "לאקי סטרייק" *ג'ק מסינג'ר*, באישור מיוחד. שכן מסינג'ר שיחק בהפקה הניו־יורקית של ומכיוון שהוא מכיר את עבודתו התיר לו אליאנאק לעלות את המחזה המיוחד הזה. מחזה המבוסס על אפקטים ויזואליים שבו, למשל, החלק הראשון עובר

"לאקי סטרייק"

ברומיה מוחלטת. השחקנים אינם מדברים, מדברת התנועה. ולאורך המחזה כולו עוברות תמונות ויזואליות ופעלולים פירוטכניים. מזכיר במשהו את הקולנוע. ציר הסיפור הוא בריחתו של ארי למחסן שומם כשבידו אקדח ומזוודה מלאת דולארים. אתו נמצאים לולי וצ'רלי. שלושה מפסידנים מלידה שאינם מסוגלים לברוח לא מן המשטרה ולא מעברם. השחקנים הם משה איבגי, ענת עצמון וליאור אלון.

"ליל העצמאות של מר שפי", הוא מחזה שכבר הועלה בעבר. החידוש הוא, לדברי בניאל, בבימוי של *פרידה דשאל*. משתתפים אריאל פורמן, מרגלית סטנרד, רפנה רכטר, שרון כהן ונועה גולדברג.

את *"הבריון על המדרגה"* הפיק תיאטרון הספריה. מחזה שכתב ג'ו אורטון של הנזה שכיר, והמאהבת שלו, המנהלים אודה חיים בורגני עד אשר אורח לא קרוא, אחיו של אחד מקורבנות הרצח, מנסה לסחוט אותם. קומדיה שחורה שבסיומה נופל הסחטן בפח שטמן. איה דבש, עפר גולן ודוד שמול משחקים בבימויו של *גידי מילטינאו*.

קבוצת תיאטרון נתניית, "אור סתיו", מעלה את "בעיר האין־אור" בהשראת "דמדומים" לשולמית הר־אבן. עיבודה וביימה *מיקי טרין* עם עזרה מסויימת מצד הפסטיבל.

את *"לנפתול החידה"* מעלים בוגרי אוניברסיטת תל־אביב אשר קיבלו "תנאים מועדפים כדי שיוכלו לממש את חלומם", כדברי בניאל. החלום הוא מחזה של ייטס על קבצן עיוור וקבצנית קטועת רגל בדרכם אל קדוש־מרפא שעיבד וביים *ראובן קלינסקי*.

"בעיר האין־אור"

את *"בריח יעקב בריח"* כתב וביים צבי כנר, עולה חדש, שהמועצה לתרבות ואמנות העניקה לו את התקציב. דרמה אוטוביוגרפית המשלבת משחק ופנטומימה. כנר גם משחק יחד עם אשר רותם.

אלים לוריבקין עיצבה, ביימה, משחקת ומלבישה אשה מאושרת במוסר סגור המספרת על עצמה ב*"שעה של נחת"*.

ההפקה ה"פיקנטית" ביותר היא *"אבטיח מצליח"*. היא הוגשה למסגרת התחרותית אבל "לא מצאתי אותה מתאימה לאירוע שאפשר לקרוא לו הצגה", אומר בניאל. ועל כן הוחלט להעניק לדוד דנינו, המחזאי והשחקן "בסטה" של אבטיחים. הוא יסתובב בעיר עם עגלה וחמור וימשוך אנשים לעבר הבסטה שלו. ימכור אבטיחים וסיפורים ב"סכנת האבטיחים".

מבין ההפקות החדשות הללו כמה יועלו מספר פעמים מועט ביותר. "ליליל העצמאות של מר שפי" שלוש הופעות ביום ה' בלבד. "הבריון על המדרגה" יועלה גם הוא שלוש פעמים בלבד: "בעיר האין־אור" ו"בריח יעקב בריח" רק פעמיים. לעומת זאת את "לאקי סטרייק" אפשר לראות שבע פעמים, 15 פעמים את "אבטיח מצליח" וארבע פעמים את שתי ההפקות המחורות - "שעה של נחת" ו"התפתול החידה". אבל, כך מקווים, כל ההצגות האלו ימשיכו לחיות גם אחרי עכו.

ורדה צימרמן

שלושים בתחרות

שלושים וידאו־קליפים כבר הוגשו לתחרות שתתקיים במסגרת פסטיבל הסרטים בחיפה. ביניהם כאלו של הזמרים *אלון אוליארצ'יק* שביים *רוני נינגן*, של *יהודה פוליקר* בביצועיה של *אורנה בן דור־ניב*, *מתי כספי* עם הבמאי *יצחק שאולי*, *שלמה ארצי* בביצועו של *גבי כרמל*, וכן קליפים של *אהוד בנאי*, *סי היימן*, *שלמה יידוב* ולהקות *הברירה הטבעית*, *נער שוליים*, *די.אקס.אם*, *נושאי המגבעת*, *דוד המחשף*, פבר תצות מתוך *"סלאח שבתי"* שביים *זאב רווח*, סלאת. בין הקליפים שהוגשו לתחרות כאלה של זמרים שזו להם חשיפה ראשונה כמו הזמרת *כנרת*, הזמר *צביקה להט* (בביצועו של *גבי במגן*), הקוסם *קליאוסטרו* ולהקת *גרעין הנח"ל יפעת* וכן וידאו קליפים של תלמיד בית צבי *ידיב נבר* לשיר של יונה וולך. ועבודה של תלמידי *ויצ"ו חיפה*.

עד ה־4 לספטמבר ניתן עדיין להתקבל לתחרות כשהפרס הוא תקציב מלא להפקת וידאו קליפ.

ובאשר לפרס הביקורת המוענק במסגרת הפסטיבל על־ידי תא מבקרי הקולנוע בארץ, השנה נוספה לו קטגוריה חדשה: לבד מבחירת הסרט הישראלי והסרט הזר הטובים ביותר בשנה החולפת ייבחרו המבקרים גם את שחקן ושחקנית הקולנוע הישראלים הטובים ביותר.

קלאוס קינסקי ב"קוברה ורדה".

ובמה שנוגע לאורחים, כבר התבשרנו, כי הבמאי *ורנר הרצוג* יגיע לישראל לכבוד הקרנת סרטו *"קוברה ורדה"*, בכיכובו של הגיבור (*קלאוס קינסקי*), פרנצ'סקו מנואל, העני שבעניים, ההופך לפושע בברזיל של המאה שעברה, נשלח לאפריקה כסוחר עבדים ולמעשה כשליחות מטותה, מצליח במשימתו, ולבסוף נבגד גם על־ידי בני מולדתו וגם על־ידי השליטים האפריקאים.

ורדה צימרמן

"הצרצרה בואדי", הליהוק

חנה אזולאי, שושה גורן, מירב גרי, רמי דנון, שפרה מילשטיין, יגאל נאור ודשאן עבאס ישחקו ב"הצרצרה בואדי" שתועלה בבית ליסין בנובמבר. *שמואל הספרי* עיבד את ספרו של *סמי מיכאל* וביים את ההצגה שבצוותה כאלה ההולכים אתו מהצגה להצגה כמעט, כמו השחקן יגאל נאור והמוסיקאי *אורי וידיסלבסקי*. אגב, קודם לכן יביים הספרי בבית ליסין, בפעם הראשונה, קומדיה: *"ערומי ולזמי"* שבה משתתפים יוסי גרבר וגילה אלמגור. גרבר והספרי יצאו לקראת תחילת החזרות לניו־יורק לצפות בהפקה האמריקאית.

תקליטורים ראשונים למנצחת ישראלית

מעטות הן המנצחות על תזמורות שרכשו מעמד ויוקרה בעולם בזכות הישגיהן המוסיקליים. עם זאת אין להתעלם, כמובן, מן העובדה שכמה מנצחות פעילות אינן נופלות ברמתן ממנצחים גברים מעולים. גם בארץ יש לנו מנצחת ותיקה ומנוסה, *דליה אטלס*, המכהנת כמנהלת מוסיקלית וראש היחידה ללמודי המוסיקה של הטכניון בחיפה. במסגרת פעילותה היא מנצחת בקביעות על התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון ויוצאת, מדי פעם, לסיורי קונצרטים לנצח על תזמורות ולהקליט בחו"ל. לא מכבר יצא לאור תקליטור, להפצה בינלאומית, של שתי יצירות מאת סטראווינסקי (הסימפוניה הראשונה, שהיא יצירת נעורים פחות מוכרת והסויטה מ"ציפור האש") בביצוע התזמורת הפילהרמונית הסלובנית בניצוח דליה אטלס. השבוע יצא לאור בארה"ב תקליטור נוסף, מיצירות דבוז'אק ויוזף סוק, עם תזמורת פילהרמונית הונגריקה [illegible] בניצוחה.

י.ד.

מענקים ממשלתיים למוסיקאים

אין צורך לשוב ולציין שישראל מוכרת בחו"ל כמעצמה מוסיקלית עולמית, במיוחד הודות למבצעים המוכשרים וחיי המוסיקה העירניים. מאר על־כן שמוסיקאים ישראלים אינם זוכים, בדרך כלל, בארצם לתמיכה הרשמית ולשיכות הלב שהם ראויים להן. בימים אלה הגיעה בשורה מעודדת ויוצאת־דופן: מוסיקאים־יוצרים החיים ופועלים בארץ יכולים לפנות בבקשה לקבלת מענקים לפרוייקטים ולהשתלמויות. המען לבקשות - מדור המוסיקה במועצה הציבורית לתרבות ולאמנות במשרד החינוך והתרבות.

המענקים והמילגות מיועדים לפרוייקטים מגוונים. האפשרויות פתוחות, גמישות ורחבות: למטרות הלחנה, להפקות של קונצרטים, ומופעים, מוסקולים, להקבבים שונים, או להשתלמות מקצועית קצרת מועד. אולם התהליך אינו קל. על המבקשים להמציא, בין השאר, פרטים על מהות הפרוייקט המוצע הנושא, המשתתפים, התאריכים האמורים, לוח זמנים של ההכנות והחזרות, הביצוע, הצעת תקציב ושלושה מכתבי המלצה. ועדת הפרוייקטים במדור למוסיקה, שתדון בבקשות, מורכבת ממוסיקאים הפעילים בתחומים שונים - מלחינים, מבצעים, חוקרים, מחנכים ונציגי מוסדות ואירגונים רשמיים. פרטים נוספים וטפסי־בקשה אפשר לקבל במשרדי המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות בתל אביב ובאגף לתרבות במשרד החינוך והתרבות בירושלים. המועד האחרון להגשת הבקשות: יום רביעי השבוע.

מוסיקה עכשיו

אם אין אני לי מי לי. מלחינים ישראלים צעירים והתאחדו לייזמה חדשה: סידרה מקורית של מוסיקה ישראלית בביצועי בכורה הנכללת במסגרת הפעילות המוסיקלית במוזיאון תל אביב בעונה הקרובה. מפיק הסידרה הוא *דן וידברג*, מלחין, מבקר מוסיקה ואיש הצוות המוסיקלי של האוניברסיטה הפתוחה. התכנית הראשונה, בחודש נובמבר, תוקדש ל"מוסיקה וטקסטים בעלי משמעות אקטואלית" בהשתתפות קבוצת מוסיקה נובה בניצוח נועם ייני. תבוצענה יצירות מאת עודד אסף, יוסי מר־חיים, ראובן סרוסי, אריק שפירא ורון וידברג. בתכנית השניה, בחודש ינואר הקרוב, יהיה הנושא: "לצאת מן הכלים" - כלי נגינה וביצוע כמקור השראה עיקרי, בהשתתפות מבצעים־סולנים. תושמענה יצירות חדשות מאת רוני ידידיה, בטי אוליברו, יוסי מר־חיים, אריק שפירא ורון וידברג. על התכניות הבאות יפורסמו פרטים במועד מאוחר יותר.

ג'אז לשלישיית מיתרים

ההתעניינות בג'אז לסוגיו הולכת ומתרחבת הן בקרב סטודנטים ישראלים למוסיקה והן אצל קהל חובבי המוסיקה. בעוד באילת מתחיל פסטיבל הג'אז של ים־סוף נודע שהרכב מיוחד במינו בתחום הג'אז, *"שלישיית המיתרים מניו יורק"*, עומד לבוא לארץ להופעות בהזמנת מוזיאון ישראל. השלישיה, שהוקמה לפני כעשר שנים, מורכבת מכינור (*צ'רלס בורנהם*), גיטרה (*ג'יימס אמרי*) וקונטרבס (*ג'ון לינדברג*). על־פי־ביקורות בעיתונות האמריקאית השלושה מבצעים מיגוון סגנונות במתכונת אופיינית להם: ג'אז, מוסיקה עממית, קלאסית וחדישה ברוח הומוריסטית ובחיוניות רבה. בסיור הקצר העומד להתחיל ב־5 בספטמבר תופיע השלישיה בירושלים, תל אביב, כפר־סבא, ראש פינה וחיפה.

ישראל דליות

חגיגת סיום הרוטציה

מני פאר, טוביה צפיר ואסנת ושינסקי מאמינים כי בא סוף לרוטציה. "דברים כאלה לא נולדים פעמים באותה מאה" כדברי פאר ועל כן הם חוגגים. "חגיגת סיום הרוטציה" תתחיל ב־9.9 ב"חמאם" ואהי "תולדה ישירה של שעשועי רוטציה, המופע של טוביה שלי, שגם הוא החל בחמאם ולווה את תהליכי הלידה של הטופעה הקרויה רוטציה", אומר פאר.

למופע החדש מצטרפת גם אסנת ושינסקי. את החומר כתב *אפרים סידון*. שירים, חיקויים ומערכונים. *יצחק שאולי* מביים והמנהל המוסיקאלי הוא *עוזי אסנר*.

★

תיאטרון *"החמאם"*, אגב, החליף הנהלה, שיפץ את המבנה ומתחיל בפעילות מחודשת. בנוסף ל"חגיגת סיום הרוטציה" יועלו בו מדי שבת הצגות לילדים, קונצרטים של מוסיקה ווקאלית וקלאסית ובחלל המועד סוכות ישמש כאולם המרכזי לפסטיבל "מוסיקה דה־קאמרה". מאמצע ספטמבר ייערך בכל מוצאי שבת ערב ג'אז. בקונצרט הפתיחה, ב־17 בספטמבר יגנו *דני גוטפריד, אלי מגן, ג'ס קורן ותנא בר־ברק*.

ורדה צימרמן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 עד־כאן – רצף דפי הטלטקסט.
09.05 שעת כושר.
09.15 החטוף – דיווח בלפור התיימם מאביו; אך האב הותיר בידיו מכתב המיועד לדודו, אבנעזר בלפור. אבנעזר הוא זקן בודד, חושש שאחיינו יגזול אותו מבית ,שודי. הוא מנסה ותנבולת שונות כדי למסור מאחיינו אך אינו מצליח.
10.05 פרפר נחמד ,ברוך הבא פינגוי" יוסי לא מוצא את משקפיו ולכן אינו יכול לקרוא לאראה ושבי את הסיפור של פינגי הפינגווין, כפי שהבטיח.
19.30 על חברות ואנשים – סרט המתאר את המעשה מאחורי הקלעים של מופע התבגרות. פגישה באולפן עם המפעילים, כותבי התסריטים ומנהלי הבמה.
11.20 אנחנו ושכנינו – דפי טלטקסט על נושאים בסכסוך הערבי־ישראלי.
11.25 בעלי החיים המפלצים – פגישה עם בעלי חיים והמנהים המספרים על חיותיו שבהם ובבעליהם.
12.10 טלפופ ,מוסיקת פופ" התוכנית שזכתה במקום השני לפי בחירת חברי מועדון חופשי חופשי ,האבנים המתגלגלות".
14.00 עד־כאן – רצף דפי הטלטקסט.
14.05 הרהורים – ,ליאונרד ברנשטיין". ליאונרד ברנשטיין מדבר על עצמו, יצירתו ועמדתו לגבי תנצות והמוסיקה בכלל. בסרט קטעי מוסיקה רבים בנצוחו, בכללם יצירות מפרי עטו בבצוע התזמורת הפילהרמונית הישראלית ומקהלות ישראליות. הסרט מוקרן לציון יום הולדתו השבעים של ליאונרד ברנשטיין.
15.00 רחוב סומסום ,סוף משחק" תחרות כדורסל נערכת ברחוב סומסום. קיפי לומד את כללי המשחק.
15.30 שעת כושר.
15.40 שביל באמצע שביל בצו – ,טיול השבוע": עתלית, חוף הים, מצודות צלבניות, מחנה המעצר של המעפילים, בריכות המלח, נחל אורן ונחל המערות. יאצק מבקר ב,שקמונה" – ספינת המכון לחקר ימי בחיפה (כ).
15.50 מאזינים שניות למשרד הבריאות – דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 28) ,תנאים המתגלה" גלינדה מגיעה לעיר הברקת ומצליחה להפחיד את פריקות ונערותיה. הדהליל מכנס את אנשי העיר לאסיפה ומבקש את הסכמתם להחזיר את הנסיכה אוזמה לשלטון (כ).
16.23 אנחנו ושכנינו – דפי טלטקסט על נושאים בסכסוך הערבי־ישראלי.
16.25 כך היו חיינו (פרק 27) ,יום בכפר" משפחת אקרלי יוצאת לטיול אופניים מחוץ לעיר. הם מבקרים בחווה, בה עובדים קרוביהם ומתוודעים לחידושים טכנולוגיים בחקלאות.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 מתגלגלים – צוות הקרקסטרון עסוק בהכנות אחרונות לערב הפתיחה. הקסם זירה מיוחדת להופעת, נעשו סידורים אחרונים ונוכו תלבושות ותאיפור, ורק בעיה אחת נותרה: האם הקהל יבוא?
18.00 פח המחר (סידרה בהמשכה, בת 52 פרקים) ,נקמת קוברה – וחום הרביעי" – קוברה וכוח המחר, כל אחד ,בנפרד, ,מנסים לגלות את שלושת החלקים של מכונת השלישה [illegible] בקרב הגדול (דיבוב עברי).
18.30 קימור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון – ענייני חברה וחינוך הנושא לדיון: אמו של ילד מחונן מתלוננת שבנה גורם בעיות בכיתה, וקשה להשתלט עליו, כפי שהמורים שלו טוענים. האם שואלת כיצד אפשר להתנהג עם הילד (תרגום עברי).
18.45 חידושים ותמצאות – על חידושי המדע ושכלולים בטכנולוגיה, ברפואה ובחקלאות. מנוע חסכוני (חלק א') חלקי המנוע השונים מעוצבים ומותכנים תכנון חדש המאפשר חיסכון מרבי בדלק (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף – שם הפרק: ,צפיית שיא" משפחת טאנר נבחרת להיות חלק מן המדגם אשר על פיו בוחנים אחוזי צפייה בטלוויזיה, אך אלף רוצה אחוזי צפייה מרביים לתכניות האהובות עליו (עברי־ערבי).
20.30 בין הכיסאות – ענייני משפחה וחברה, בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק תשעים ותשע) בלייק קונה בחזרה את סוס המירוצים שלו מדניאל רייס אשר היה מעורב פעם בפרשה עם אחותו של קריסטל – איריס. אמנדה לומדת לדעת כי היא בתו של בלייק, ובלייק מגלה כי דומיניק איננה אחותו (עברי־ערבי).
22.40 מבט הדוח – ענייני תרבות ואמנות.
23.30 חופשי על הבר (פרק אחרון): ,המרגל שחזר אל הכפר" דיאק הוא החידה שאיננה מורשעת מסיפוריו של איש המבקר בבר ומספר סיפורי גבורה על מעלליו כמרגל במלחמת העולם השניה (עברי־ערבי).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 ,מה נשדר הערב".
18.35 ,הרפתקאות הדבורה מאיה" (פרק 19).
19.00 ,התיבה מפלינגה" – (פרק שני). ,מבצע תאי העגולי" בפרק זה, מפליגה התיבה של דארל לאורך חוף מאוריטניה, אל אחד מדברי תבוחת, שם שוכבים נחשים ולטאות. דארל משתף אותנו בנסיון ללכוד את החנק, נחש בריית מדיר ביותר המצוי בעיקר בדרום אמריקה.
19.27 ,רגע למני..." על המצאה חדשה של ניתוח באמצעות לייזר למניעת דימום חמור באגן מוזהר.
19.30 ,חטיפה" – (פרק ראשון) ,הדוד אבנעזר" (שיחזור חיי החיים בסקוטלנד באמצע המאה ה־18).

בתיאור חייהם של בעלי אחוזות, משלבים סיפורי אהבה והרפתקאות נפלה של סקוטלנד. מככבים: דייויד מקיאלום האקתרד בל (פרק ראשון) בשנת 1751, שש שנים לאחר הקרב הגדול בקלתניות, בו נחלו הסקוטים תבוסה ניצחת מהאנגלים. נוחת בחשאי אלן ברדס סטיוארט על אדמת סקוטלנד, במטרה לגייס תרומות לבעל הבית שלו, הגולה בצרפת. באותה עת מתעודד דייויד בלפור סקוטי צעיר מן השפלה, לרשת את אחוזת אביו שנפטר. קרטוליה, בנו של אסיר, נוקרות בדרכו והוא מלווה לה סכום כסף. בהגיעו לאחוזה באשאס, פגש דייויד בדודו אבנעזר, המוזר והקמצן.

19.55 ,פינת המתכונים השבועית" ,סעודה צמחונית" הכוללת – מטלאים ותבשילים, מנות עיקריות ותוספות. הכל על טהרת החלבון הצמחי, ללא בשר.
20.09 ,נסדרת אינסי" תוכנית ספורט
21.00 ,אוסף לזיכוים של סטינג.
21.30 ,קלוז אפ" פינה שבועית על קולנוע: בתכנית הפעם: קטעים מהקומדיה ,הכל באשמת קרעדר" סרטו של פרנצ'סקו נוטי. רומאו, (המגולם ע"י נוטי), הוא אסיר משוחרר היוצא בחיפוש אחר בנו. מסתבר כי הילד אומץ בידי צלבסטה (אורנלה מוטי) היפהפיה ובעלה האנהולוג (רוברטו אלפי). תוך כדי נסיונות להשיב אליו את בנו, מתאהב רומאו בצלבסטה.
21.40 ,קליפ מי יודע" חידון הפופ השבועי הפעם: חידון מספר 6 ושמות הזוכים בחידון מס' 4.
21.45 ,שירים של ג'יימס טיילור.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות (ערבית); 15.00 מלך השתקים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחות ולסון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית); 21.00 סרט ,צוידים מעדן להרוג" עם ברט ריינולדס; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית).

ירדנית

16.30 סרטים מצוירים (ער' 1); 18.00 שירים בצרפתית; 18.30 רחוב קרמר – תכנית בצרפתית; 18.35 אלף (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.00 כסיומת מדעיים (ער' 1); 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 האם משרתים אותך (קומדיה אנגלית); 21.10 בעקבות... (סידרה דוקומנטרית); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 מאגנום (סידרת מתח אמריקאית); 23.10 מגדלי פולטי (קומדיה אנגלית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה (ע"ג ת"ק) – סליארי: קונצרטו בדו מזור לחליל, אבוב ותזמורת; הומל: [illegible]; [illegible] קונצרטנו אופ. 87; מנדלסון: סונטה [illegible]; מקס ברוך: סרנדה לכלי קשת; דליוס: [illegible]
סוויטה מתוך הבאלט ,קופליה".
09.00 קונצרט בוקר (ע"ג ת"ק) – מוצרט: דיברטימנטו ק. 287; באך: קנטטה מס' 208 ,הציידי"; בטהובן: סונטה ברה מזור לפסנתר וכנור אופ. 12 מס' 1; סמטנה: שלישיה בסול מינור לפסנתר, כנור וצ'לו אופ. 15; ברהמס: וריאציות על נושא של היידן.
11.57 פינת השיר – משירי פטרוקה.
12.00 אמנים באולפן – אביגיל דולך, חליל, דוד דולך, פסנתר – באך: סונטה מס' 4 בדו מזור; הי: פנטסיה, איבר: קטע לחליל סולו; ריינקה: סונטה ,אונדינה" אופ. 167.
13.05 בהאזנה נינוחה – ארן: שיר מתוך המחזה ,הסערה" של שייקספיר; בוקריני: שלישיה ברה מזור אופוס 1 מס' 4; אלביוני: קונצ'רטו בסול מזור, אופוס 7 מס' 4 לכלי קשת; אדם: הפתיחה ,בירלדה", אלבניז: הסוויטה ,קטלוניה" – קטעים לפסנתר, ועיבודים לגיטרה; – הסויטה ,איבריה"; רספיגי: סוויטה מס' 3 של שירים ומחולות עתיקים.
15.00 דפי פסנתר – הסונטות של בטהובן.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – מונטברדי: מיסה בארבעה קולות (מוסיקה אנטיקוואה / סון קופמן); באך: קנטטה מס' 134 (סולנים ב לאונהרדט); מוצרט: רגינה צ'לי ק. 74ב' (ג'יל גומז / סינפוניה סגס ברתולומיו, בריאן ברוקלס); דבוז'ק: מיסה ברה מזור, (סולנים / קריסט צ'רצ' / סיימון פרסטון).
18.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי.
22.30 מן המקורות – ,בן אדם, מה לך נרדם" (תוכנית על סליחות).
23.00 מחזורי יצירות – היידן: הקונצ'רטי ללירה ותזמורת; הסונטות של מוצרט.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – שידורים לימי החופשה ,מרתבאי" עברית מדוברת – והפעם: שיעור מס' 24.
14.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער – כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.05 צבעי הקשת – והפעם: ,שירים ממזרח, ממערב ובנו משלנו".
22.05 מלה טובה – קו פתוח לצעירים.

רשת ב'

09.05 בראש צעיר – לילדים ולבני נוער בחופשה.
15.05 ומצרת הארץ – תכנית כבקשתך לשירים עבריים.
16.05 שעה קלה עם טריה גלרון.
18.06 בעין בוחנת – שאלות וסוגיות במחלוקת.
20.05 אזמר בשבחך – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 לתאוזו בחלום – מתרוצת שירים.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

19.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
22.05 אדום עתיק – שירים שלא נס ליחם.
23.05 סיטות לילה.

גלי צה"ל

10.55 זה בוער – על עצים ויערות.
14.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 עשים מדינה – (ש.ת.)
19.57 הודעות לחיילים.
20.05 שירי להקות צבאיות.
21.30 לילה לא שקט – שירים עבריים.

צה"ל 2

19.05 הרדיו השר.
20.05 [illegible] 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 [illegible] עשר.
23.05 קול [illegible]

יעילה פי 3 במניעת עששת
אֶלְמֶקְס משחת השיניים

תל־אביב: אלחורוב – אלחורוב 76 – 230746; קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492
ירושלים: הבירה – חוקוה המלך 23 – 633843
חיפה: יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן: מכבי כ"ב – ר' עקיבא 130 בני־ברק 795688; הרצל – הרצל 52 רמת־גן – 722372
בת־ים: מור – הגיבה רייק 20 – 583360

אֶלְמֶקְס

מודעון

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת וחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433500
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' וערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04־523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן העוסק טיפול חירום לסבלי שיניים ביהושה עין כרם בתוך המיון – 02־446220

ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־535316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־915999
באר־שבע – 057־418111

קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146 טל: 239207 בימים א' – ה' 8 – 9

קולנוע

■ תל־אביב
אסתר: מפגש לוהט 9.45, 7.30, 5.00
אורלי: גם ברחוב 8 9.45, 7.30, 5
בית לסין: סגור
בן־יהודה: ספרי 9.45, 7.30, 5.00
גורדון: במעיין המתגבר 9.45, 7.30, 5.00
גת: נישואים פיקטיביים 9.40, 7.30, 5
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.50, 7.30, 5.00, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 2: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5.00, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 3: דאן דה פלורט 3, 11 מאנון 5, 1 עולם נפרד 9.50, 7.30
וקה: משודרים הרשות 9.45, 7.10
וייבלראטר: ביטל ב'זם 10, 8
24 סקס
הוד: מלחמת השוקים 9.45, 7.30, 5
הסינמטק: 22 הכבוד האבוד של פריצי, 7.30 מוסקבה אינה מאמינה בדמעות
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) לולו 23.30, 9.30, 7.30, 5.30
חן 1: פרנטיק 9.50, 7.30, 5 ספר הג'ונגל (בעברית) 10, 12.30, 3
חן 2: הקיסר האחרון 9.40, 6.40 ספר הג'ונגל 5 הרפתקאות הציפמנק 12.30, 3.00
חן 3: בעקבות האיגואנה הכחולה 9.50, 7.30, 5 [illegible] 3, 12.30, 10.30
חן 4: נערים בהשאלה 9.50, 7.30, 5.10, 10.30, 12.30, 3.00
חן 5: מפגש גורלות 9.50, 7.30 המשימה מיאמי 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
לב 1: הנשיקה הקטלנית 10, 8, 6, 4, 2, 12
לב 2: אהבנו כל כך 9.45, 7.15, 5, 2.30 אל עצמי 3, 1, 11
לב 3: חופשה בבסר 9.50, 7.30, 12
לב 4: הצבר של הזבובה שלי 9.55, 7.40, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30
לימור: מוליכים עורבים 9.45, 7.45, 5.00
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7
הילה בגלל המלחמה ההיא 9, 7
סמדר: חשוד 9.45, 7.30, 5
[illegible] 9.40, 7.30, 5.30
פריזה 1: מילגרו 9.45, 7.15, 5.00
פריזה 2: שם המשחק 9.45, 7.30, 5
פריזה 3: זרנה 9.00, 5.45
פריזה 3: 1-2-3 סרטים בכרטיס 1 בשעות 10.30, 12.30, 14.30 בתאריכים 31.8–28.8
1. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]
פריזל: החלום האמריקאי
ממורה: סגור לרגל שיפוצים
פאר: האישה של חיי 9.45, 7.30, 5
פריזה: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 מילגרו 22
צפון: כפר קטן שלי 9.45, 7.30
שולם: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
תמוז – רמת־אביב: גברת מס הכנסה 9.30, 7.15
תמלת: פרחים בעליית הגג 9.45, 7.30, 5.00
תל־אביבי: מחיר הבגידה 9.45, 7.30, 5.00

■ ירושלים
אדיסון: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 4.30
אורגיל: חקירה בסיגון 9.15, 7.15, 4.30
10.30 בבקר בננה ג'ו
אורגיל 2: ספרי 9.30, 7.30, 4.30
10.30 בבקר [illegible]
אור 2: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.30, 4.30
10.30 בבקר [illegible]
אור 3: עיניים שחורות 9.15, 7, 4.30
10.30 בבקר מלך הסלים
אור 4: מוליכים עורבים 9.15, 7.15, 4.30
10.30 בבקר חוות הקסמים
אור 5: הבית ברחוב קארול 9.15, 7.15
10.30 בבקר אבא נגנב 4.30 מלך הסלים
אורנה: נישואים פיקטיביים 9.15, 7
ספר הג'ונגל 4.30, 12.30, 10.30
אינספירה 1: לולו 9.30, 7.15, 5.00
אינספירה 2: סרט מתוק 9.45, 7.45
אל עצמי 6.00, 4.00, 11.00
אינספירה 3: הפתיחה בקרוב
אינספירה 4: הפתיחה בקרוב
בית אגרון: 4.30 מרי פופינס 7 [illegible] – שודדי המפן
9 [illegible] 22.30 [illegible]
מוריה: פרחים בעליית הגג 9.30, 7.15, 4.30
מיטשל: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00, 6.00
סמדר: המבבר הסגור 9.30, 7
עדן: מחיר הבגידה 9.15, 7.15, 4.30
רון: מפגש לוהט 9.30, 7.30, 4.30
תיאטרון ירושלים: הקיץ של אביה 9.30, 7.00, 5.00
סמי ורוזי שוכבים את זה 9.30, 7.00
עולם נפרד 9.30, 7.00

■ חיפה
אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: הצבר של הזבובה שלי 9.15, 6.45
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: מפגש גורלות 9.15, 6.45, 4.30
מוריה: 5.15 מוליכים עורבים 7.15
הבית ברחוב קארול, 9.15 אל עצמי
עצמון 1: הרפתקאות חשה של בילבי 4.30
עדות במכבון 9.15, 7.00
עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30, 5.20
עצמון 3: מלך הסלים 4.30
שם המשחק 9.15, 7.00
פאר: פרנטיק 9.15, 6.45, 4.30
קריזמה: לולו 9.15, 7.15, 5.00
רון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15, 4.30
רב גת 1: פרחים בעליית הגג 9.15, 7.00
ספר הג'ונגל 4.30, 11
רב גת 2: בעקבות האיגואנה הכחולה 9.15, 7.00, 4.30
רמבו הפיל המעופף 11
רב אור 1: מכתי ירח 9.15, 6.45
ספר הג'ונגל 4.30, 11
רב אור 2: נישואים פיקטיביים 9.15, 6.45
המשימה מיאמי 4.30, 11
רב אור 3: מפגש גורלות 9.15, 6.45
בעקבות [illegible] 4.30, 11

■ קריות חיפה
מרום: חופשה בבסר 9.30, 7.15, 5
מפיקה: פרנטיק 9.15, 7
שירת הדרום 5
אורות: לילה מסוכן 9.15, 7
בית העם: שם המשחק 9.15, 7.15
היובל: רמבו 3 9.15, 7
סינה: הקיץ של אביה 9.15, 7.00
ספר הג'ונגל 5

■ אשדוד
גבורה: הקיסר האחרון 9.45, 6.45
אשדוד: מפגש לוהט 9.30, 7.15

■ אשקלון
א, ג, ה, הזמני כשת לי 5.30
אסתר: הקיץ של אביה 9.30, 7.30
מאור: פרנטיק 9.30, 7.30
5 ספר הג'ונגל
רחל: המשימה מיאמי א', ד', ה 7.30 ב', ג', 9.30, 7.30

■ באר־שבע
חן: מלחמת השוקים 9.30, 7.15, 5.00
אורות: רמבו 3 9.15, 7.15

■ הרצליה ■ רמת השרון
דוד: נשואה לשניים 9.30, 7.15
תיפלת: סיזונות 9.30, 7.30
מלון דניאל: חופשה בבסר 9.30, 7.15
כוכב: 11, 5, הודויסים המשימה מיאמי 7.15, 9.35 חשוד
תפארת: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.30

■ עפולה
[illegible]: סיזונות 9.30

■ חולון ■ בת־ים
אורנים: מפגש לוהט 9.30, 7.30, 5 [illegible]

■ הג'ונגל
ארמון: בשם העם 9.30, 7.30 אל עצמי 6
מגדל: פרנטיק 9.40, 7.15
ספר הג'ונגל (עברית) 5.00
עצמאות: סיזונות 9.45, 7.15, 5.00
מבל: שם המשחק 9.30, 7.15, 5.00
מהגבים קרית שרת: סגור
רינה: מילגרו 9.30, 7.30

■ חדרה
תהילה: קרוקודיל דנדי 2 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 5.00

■ כפר־סבא ■ רעננה
סטל: ביטל בזם 9.30 7.15
א, ב, 5, 11 אל עצמי
ג, ד, 5, אל עצמי
חן: המשימה מיאמי 9.15, 7.15
אורות: סגור

■ לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
אורן: קרוקודיל דנדי 2 9.30, 7.30, 5
בית העם: רמבו III 9.15, 7.15

■ נהריה ■ עכו
הוד: הנות קטנה מההריה 9.15, 7.15
היכל: סגור

[illegible]: סגור

■ נתניה
אסתר: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.30, 5
גבורה: פרנטיק 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 5.00, 11.00
שרון: הקיסר האחרון 9, 6
בבקר 4.30 11
רון: המשימה מיאמי 9.30, 7.15

■ קרית אונו
מרגוש: סגור

■ פתח־תקוה
קולנוע היכל 1-2-3 פ"ת: 3 סרטים בכרטיס 1 31.8.88–28.8.88 10.30, 12.30, 2.30 1. ספר הג'ונגל 2. קרוקודיל דנדי II 3. הנינג'ה האמריקאי
היכל 1: נישואים פיקטיביים 9.45, 7.15, 5.00
היכל 2: המשימה מיאמי 9.45, 7.45, 6
היכל 3: הקיץ של אביה 9.45, 7.45, 5.00
שלום: מפגש לוהט 9.30, 7.30, 5

■ ראשל"צ ■ רחובות
בית העם: המוהל עם רשיון 8.30
חן: אין הכרזה
חן: לולו 9.15, 7.15
קולנוע רון 1-2 מציג 2 סרטים בכרטיס 1 28.8.88–31.8.88 בשעות 10.30–12.30 1. שלגיה ושבעת הגמדים 2. הנינג'ה האמריקאי
ג.ג. רון 1: מעקב צמוד 9.45, 7.30, 5
ג.ג. רון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
ג.ג. רון 3: הפתיחה בקרוב
נגמון: מפגש לוהט 9.30, 7.15
ראשוני: לולו 9.30, 7.30

■ רמת־גן וגבעתיים
אורנים: פרנטיק 9.50, 7.30, 5.00
ארמון: סגור
ליליה: שכרון חושים 9.30, 7.30, 5
הוד: מלחמת השוקים 9.50, 7.15, 5.00
רב גן 1: פרחים בעליית הגג 9.50, 7.30
ספר הג'ונגל (עברית) 5.00, 3, 12.30, 10.30
רב גן 2: מפגש לוהט 9.50, 7.30
המשימה מיאמי 5.00, 3, 12.30, 10.30
רב גן 3: הקיץ של אביה 7.30, 5.00
נישואים פיקטיביים 9.50 ספר הג'ונגל 3, 12.30, 10.30
רב גן 4: משודרים הרשות 9.50, 7.30
הרפתקאות הצ'יפמנק [illegible] 5.00, 3, 12.30, 10.30
שביט: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.30

■ קרית שמונה
שלוה: רמבו 3 9.15, 7.15

هكذا من الأصل